



Yıl : 4 Sayı : 19

GERGEF

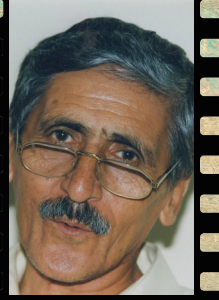
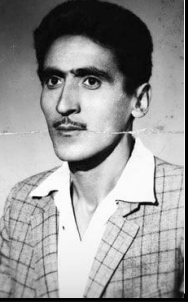
Ocak-Şubat  
2024

EDEBİYAT DERGİSİ



Ne yazdımsa inanç, ahlâk, örf ile  
Postaladım gönül denen zarf ile  
Anlatılmaz yirmi dokuz harf ile  
Bir güzel ülküdür gönül verdiğim

Abdurrahim Karakoç  
Özel Sayısı



# Bu Sayımızda

- Gönül Şahinimi Yordum Gerçeğe - Genel Yayın Yönetmeni / 3  
Abdurrahim Karakoç Ağabeye - Mehmet Ali KALKAN / 4  
Abdurrahim Karakoç (Halk Şiirimizdeki Yeri, Önemi ve Etkisi) -  
Prof. Dr. Halûk Tanrıverdi (Alimî - Ozan, Şair) / 5  
Şâiri Mâderzâd Abdurrahim Karakoç - Tayyib ATMACA / 15  
Karakoç'un Ardından - Mehmet GÖZÜKARA / 15  
Amcam Abdurrahim Karakoç - Oğuz KARAKOÇ / 22  
Ateşte Islanış Temrinleri - Mehmet OSMANOĞLU / 25  
Abdurrahim Karakoç'a Dair - Hüseyin KAYA / 26  
Aşkın Mihriban Aynasında Aşka Bakış - İnci OKUMUŞ / 28  
Maşeri Vicdanın Sesi İçin Kırk Tenha Dikkat - Yaşar BAYAR / 31  
Abdurrahim Karakoç ve Hiciv Şiirleri - Akif DUT / 35  
Ankara' da Karakoçlu Vakitler - Ali PARLAK / 39  
Karakoç - Nurullah ÖZDEMİR (Narmanî) / 41  
Kabına Sığmayan Şair Abdurrahim Karakoç'un Şiirinde Su İmgesi - M.Ali ÖZDOĞAN / 42  
Abdurrahim Karakoç'un Şiirleri Üzerine - İlker GÜLBAHAR / 46  
Ben Hep Seni Düşünürüm" Şiirinde Abdurrahim Karakoç - Ramiz AYDIN / 56  
Abdurrahim Karakoç'un Ben Şiirinden Hareketle Kişilik Tahlili - Halit YILDIRIM / 59  
Aşk D/okuyan Şair - Yunus LAÇIN / 61  
Bizim Poetikamız - Emre KOÇ / 64  
Kolay Değil Abdurrahim Olmak - Nuray DOĞAN / 66  
Karakoç'un Ardından - Haşim KALENDER / 67  
Şair Yazar Celalettin Kurt ile Abdurrahim Karakoç Söyleşisi - Recep ŞEN / 78  
Zaman ve Mekânı Aşan Şair Abdurrahim Karakoç - Cafer Tayyar TAŞYÜREK / 75  
Abdurrahim Karakoç'la Tanışma - İbrahim GÜLSU / 77  
Ustam - Celalettin KURT / 78  
Aşk Kağıda Yazılmıyor - Kazım GÖK / 79  
Bir Güzel Ülküydü Onun Gönül Verdiği - Recep ŞEN / 81  
Şiirimizde Bir Rahmet Yağmuru - Selim ERDOĞAN / 83  
Aşkın Ön Safında Duran Adam - Salih MELİKOĞLU / 85  
Karakoç'a Mektup - Mahmut TOPBAŞLI / 86  
Asra Aşk Anlattı - Fatma SÜMER / 89  
Aşk Kâğıda Yazmayan Şair Abdurrahim Karakoç - Mustafa IŞIK / 91  
Bekleyiş (Öykü) - Mutlu ÖZÇELİK / 93  
Ara Bul Abdurrahim Karakoç'u - Ayşe ARSLAN / 95  
Abdurrahim Karakoç'a Mektup - Kadir KÖSE / 96  
Dosta Doğru - Şifanur ÖZÇELİK ŞİRİN / 97  
Yüzü Kavruk Turna Türküsü - Yasin MORTAŞ / 100





Yıl: 4 Sayı: 19  
Ocak - Şubat 2024

19 Mayıs Gazetesi ve Matbaası Adına  
Derginin Sahibi ve Sorumlu  
Yazı İşleri Müdürü  
Adil ATICI

Genel Yayın Yönetmeni  
Recep ŞEN

Editör  
Ahmet KAFKAS

Yayın Kurulu  
Recep ŞEN  
Ahmet KAFKAS  
Mehmet OSMANOĞLU  
Emre KOÇ  
Çağlar SARITAŞ  
Selim ERDOĞAN

Son Okuma  
Mehmet OSMANOĞLU

Tasarım  
Esma Nur ÇALIŞKAN

Yönetim ve Haberleşme  
19 Mayıs Gazetesi ve Matbaası  
Cumhuriyet Mah. Ekrem Ünyay Cad.  
No: 10 - 19 Mayıs / SAMSUN  
0362 511 32 23 - 0545 511 32 23

Gergef Web:  
www.gergefedebiyatdergisi.com

E-posta Adresi:  
gergefedebiyatdergisi@gmail.com

Sosyal Medya  
Instagram: @gergefedebiyatdergisi  
Twitter: @gergefedebiyat  
Facebook: @gergefedebiyatdergisi

Yayın Türü  
Sürelili Yayın  
İki Aylık e-dergi

Dergimiz İki Ayda Bir Kendi İnternet Sayfasında ve 19mayisgazetesi.com İnternet Sayfasında E-Dergi Olarak Yayınlanmaktadır, Ücretsizdir. Eserlerin Hukuki Sorumluluğu Yazarlarına Aittir. Gergef Edebiyat Dergisinde Yapılan Alıntılarda Kaynak Gösterilmesi Zorunludur.

## GÖNÜL ŞAHİNİMİ YORDUM GERÇEĞE

Değerli okur, üçüncü yılımızı çok özel bir sayı ile tamamlıyoruz. Bu özel sayımızı Türk şiirinin kilometre taşlarından hece şiirinin zirvesi, halkının gür sesi büyük usta Abdurrahim Karakoç'a ayırdık. Vefanın Müslümanın şairi olduğu bilinciyle, ömrünü Hakk'a ve halka adanmış bir yiğit şairi tekrar hatırlamak, hatırlatmak, onun şiir evreninden hissemize düşeni almak istedik.

Bu sayımızın hazırlığı için üç aydan fazla bir süre kafa yorduk. Planlamalar yaptık. Ustayı iyi tanıyan, onunla aynı dönemde yaşayan, onun şiiri ve sanatı üzerine çalışmalar yapan birçok isimle görüştük, fikir aldık. Eser alabileceğimiz isimleri tespit ettik. Hazırlık süreci, eserlerin derlenip toparlanması, gelen eserlerin tek tek okunup incelenmesi, tasarım, son okuma derken derli toplu kitaplık hacimde bir özel sayı hazırlamaya çalıştık. Takdir siz kıymetli okuyucularımızdır.

Bu sayımıza emek veren yayın ekibimizdeki arkadaşlarımıza, eserleriyle katkı sunan yazar ve şair dostlarımıza ayrı ayrı teşekkür ediyoruz, hepsine minnettarız. Yorucu bir süreç oldu bizim için ama buna değdi. Dergi arşivimize özel bir sayı kazandırmanın mutluluğu ve gururu bütün yorgunluğumuzu aldı.

Evrenselliği yakalayabilmenin yolunun milli olmaktan geçtiğini, şiirin samimiyetle gönülde yazılırsa ancak başka gönüllerde yer bulabileceğini, hece ve kafiyenin şiirin vazgeçilmez unsuru olduğunu, parmak hesabına takılarak şiir yazılamayacağını, şiirde duygu ve düşüncelerin bir ahenk ve musikiyle harmanlandığını, imgenin ne olduğunu ve nasıl kullanılması gerektiğini, geleneği tekrar etmek yerine gelenekten beslenerek onun üzerine yeni şeyler söylemek lazım geldiğini, şairlerin toplumun sesi ve inancının temsilcisi olduğunu, Türkçemizin hazzına varmak gerektiğini, her şiirin şairinin parmak izini taşıdığını ve daha birçok önemli hususları bize Abdurrahim Karakoç usta öğretti, hatırlattı.

Kelamın ustası Abdurrahim Karakoç “Şiir kayıp kentin hazin dut yaprağı, bazen testi toprağı, bazen de bir gül kokusudur. Yağmur sesidir, su sesidir ve şairin içinden kopup gelen hazların, ıstırapların, serinliklerin, derinliklerin çığığıdır.” diyerek arkasında çok sevdiği milletine bir şiir külliyyatı bırakarak dünya sürgününü tamamladı.

*Gönül şahinimi yordum gerçeğe  
Sonsuzda yüzümü sürdüm gerçeğe  
Teselliden kanat kırdım gerçeğe  
Tecellinin sinesine kondum oy*

Ruhu şâd, mekânı cennet olsun.

Recep ŞEN  
Genel Yayın Yönetmeni

# ABDURRAHİM KARAKOÇ AĞABEY'E

## Mehmet Ali KALKAN

“Her şiir şairin aşk denizidir,”  
“Mektup derken şiir oldu” Ağabey,  
“Her mısra şairin parmak izidir,”  
Kalem yazdı, sayfa doldu Ağabey.

Sırt çevirdin şer görende pusana,  
Yüz vermedin haksızlığa susana,  
Mektup yazdın “Ha Hasan’a Ha Sana,”  
Zaman seni haklı kıldı Ağabey...

Aynaların ötesinde gerçekler,  
Düşünceler Beşinci Mevsim bekler,  
Salavan Dağı’nda açan çiçekler,  
Boyun büktü, tezce soldu Ağabey...

Yutkunanlar sessiz döker yaşları,  
Ötelere kanat vurur kuşları,  
Gönlümüze sürgün hudut taşları,  
Islanan sulara daldı Ağabey...

Ölen ölür elbet, âşık yaşıyor,  
Kandil kandil nice sevgi taşıyor,  
“Lambada titreyen alev üşüyor,”  
Yer gizledi, ecel aldı Ağabey...

Geleni yok yollar belenir gama,  
O’ndan geldik, dönüş O’na amenna,  
İnanmışa düğün günü hak amma,  
Mihriban’lar öksüz kaldı Ağabey...

# ABDURRAHİM KARAKOÇ (HALK ŞİİRİMİZDEKİ YERİ, ÖNEMİ VE ETKİSİ) Prof. Dr. Halûk Tanrıverdi (Alimî - Ozan, Şair)

Istanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü Öğ. Üyesi

Bu yazıda Türk Halk Edebiyatında çığır açan Usta Şairimiz Abdurrahim Karakoç'un kişiliği, edebi yönü, eserleri ve şiir dünyamızdaki önemi ele alınmaya çalışılmıştır. Şair, Türk şiirinin son 50 yılına damgasını vurmuş, yüzlerce şairi etkilemiş, şiirleriyle milyonlarca insana ulaşmayı başarmış özü ve sözü bir olan büyük bir halk şairidir (Avcı, 2012:90). Abdurrahim Karakoç, halk edebiyatının çitasını üst düzeylerde tutmayı başarmış halk ozanlarından birisidir (Elmas, 2022:587). Türk edebiyatının önde gelen şahsiyetlerinden Abdurrahim Karakoç, yazdığı yüzlerce şiirle aşk, din ve vatan temalı şiirlerinin yanında toplumsal aksaklıkları gündeme getirmiş ve hece ölçüsüyle meydana getirdiği ahenk ve sadelikle halk şiirinin önemli şairlerinden biri olmuştur. Şiirlerini cesurca kaleme alan şair, şiirlerinin özünü mutlak hakikat teşkil etmekte beraber, şiirlerindeki esas unsurun insan olduğunu ön plana çıkarmaktadır (Çetinkaya, 2019:158). Abdurrahim Karakoç, şiirleriyle Türk Halk Edebiyatında önemli bir yer edinirken, aynı zamanda gerek edebi kişiliği ile gerek dünya görüşü ile de pek çok insanı gönülden etkilemiştir.

## Abdurrahim Karakoç'un Öz Geçmişi:

Abdurrahim Karakoç, 7 Nisan 1932 tarihinde Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesinin Celâ köyünde - şimdiki adıyla Ekinözü ilçesinde - doğar. İlkokulu köyünde okur. Karakoç, hiçbir yarışmaya katılmamış, ödül karşılığı bu tür yarışmalara karşı çıkmıştır. Yüz'ün üzerinde şiiri bestelenmiştir. Özellikle Musa Eroğlu tarafından bestelenen "Mihriban", "Unutursun Mihriban'ım", "Omuzumda Sevda Yüğü"; Ekrem Çelebi tarafından bestelenen "Sultanım"; Bayram Bilge Tokel tarafından bestelenen "Dağ İle

Sohbet" adlı türküler Türk halk müziğinin klasikleri arasında yer almıştır. Bu türküler, İbrahim Tatlıses, Orhan Hakalmaz, Gülay, Şükriye Tutkun, Gülşen Kutlu, Selda Bağcan gibi ünlü sanatçılar tarafından yorumlanmıştır. "Tohdur Beğ" adlı şiiri, Âşık Mahzunî Şerif tarafından bestelenerek kasetlere okunmuştur. Hasan Sağındık tarafından pek çok şiiri bestelenmiş, şiirlerinin bazıları İbrahim Sadri, Bedirhan Gökçe gibi sanatçılar tarafından CD'lere okunmuştur (Avcı, 2012: 90-92).

Hemen bütün şiirlerinde âhengi aliterasyon ve asonanslarla sağlayan Karakoç'un şiirlerinde toplumsal bozuklukların dile getirilmesi yanında temiz vicdanları yücelten, çirkinliğe, bayağılığa, hainliğe isyan eden İslâmî/hamâsî bir anlayış ve eda görülür. İnsanın kul olma özelliğine, köküne, geleneklerine ve millet olma ideallerine bağlı samimi bir duyarlılık onun şiirini örendiği önemli temalardır. Karakoç'un özellikle vatan sevgisi ve aşk temalı şiirleri büyük ilgi görmüş, 100'e yakın şiiri türkü ve şarkı olarak bestelenmiştir. Bunların içinde, "Yâr deyince kalem elden düşüyor / Gözlerim görmüyor aklım şaşıyor / Lambada titreyen alev üşüyor / Aşk kâğıda yazılmıyor Mihriban" dörtlüğünün de yer aldığı "Mihriban/Aşk" şiiri türkü olarak, "Kör dünyanın göbeğine / Hak yol İslâm yazacağız" gibi şiirleri de marş olarak çok söylenmiştir (Albayrak, 2019: 21-22).

Halk şiirinin tükendiği, tıkanıp yerde şiirini yeni hayallerle oluşturarak saz çalmadığı halde âşık tarzı Türk şiirinde âdeta yenilikler yapmıştır. Bilhassa "Hasan'a Mektuplar" Adını taşıyan ve birbirinin devamı olan yirmi iki şiirden meydana gelen eseri (İzmir, 1965) Karakoç'un tanınmasında etkili olmuştur. Daha



sonra beş şiirden oluşan“ Hasan’dan Gelen Mektup”, sekiz şiirden oluşan“ Haberler Bülteni”, yedi şiirden oluşan“ Vatandaş Türküsü”, beş şiirden oluşan “Masal” Karakoç’un şöhretini sağlamıştır (Albayrak, 2019: 21-22). .

Avcı’ya (2012: 101) göre, edebiyatın, dolayısıyla şiirin malzemesi dildir. Şair ise bu malzemeyi en güzel şekilde kullanan, geliştiren, zenginleştiren dil işçisidir. Abdurrahim Karakoç, ses bayrağımız olan Türkçenin bayraktarıdır. Pürüzsüz, dolaysız, sade ve akıcı Türkçesiyle ördüğü şiirler okuyucunun kolayca ezberlemesini sağlamıştır. Herhalde günümüzde Abdurrahim Karakoç’un şiiri kadar ezberlenen başka bir şairin şiiri yoktur. Karakoç, dilin bir nehir gibi geçmişten geleceğe akmasını, ancak akarken bulanmamasını, yatağının değiştirilmemesini, temiz tutulmasını, geçmişle gelecek arasında bir köprü olmasını arzu etmiştir.

Abdurrahim Karakoç’un Eserleri: *Hasan’a Mektuplar*, (Fedai Yayınları, 1965, Ankara), *El Kulakta*, (Maya Yayınları,1969, Ankara), *Vur Emri*, (Töre-Devlet Yayınları, 1973, Ankara), *Kan Yazısı*, (Töre-Devlet Yayınları, 1978, Ankara), *Sularını İslatamadım*, (Ocak Yayınları, 1983, Ankara), *Beşinci Mevsim*, (Ocak Yayınları, 1985, Ankara), *Dosta Doğru*, (Ocak Yayınları, 1984, Ankara), *Gökçekimi*, (Yenisey Yayınları, 1991, Ankara), *Akıl Karaya Vurdu*, (Ocak Yayınları, 1994, Ankara), *Çobandan Mektuplar*, (Sohbet, mektup, röportaj), (Ocak Yayınları, 1997, Ankara), *Yasaklı Rüyalar*, (Alperen Yayınları, 2000, Ankara), *Gerdanlık-I*, (Alperen Yayınları, 2000), Ankara. *Parmak İzi*, (Alperen Yayınları, 2002, Ankara), *Gerdanlık-II*, (Alperen Yayınları, 2002, Ankara), *Gerdanlık-III*, (Alperen Yayınları, 2005, Ankara) dır. (Avcı, 2012:92). Şair bir aileden gelen, kıvrak zekâsıyla öne çıkarak unutulmaz eserlere imza atan Şair 7 Haziran 2012 tarihinde rahatsızlığı nedeniyle kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetmiştir.

### **Abdurrahim Karakoç’un Edebî Kişiliği ve Sanatı:**

Abdurrahim Karakoç’un edebiyatla ilgisi daha ilkokul yıllarında dedesinin ve babasının şiirlerini okuyup dinlemekle başlamıştır. O, babasından Köroğlu destanını; Yunus’un, Karacaoğlan’ın ve Dadaloğlu’nun şiirlerini dinleyerek, ezberleyerek yetişir. Bundan dolayıdır ki Yunus’un, Karacaoğlan’ın, Seyran’ın, Ruhsatı’nın, özellikle de Köroğlu ve Dadaloğlu’nun şiirlerini beğeniyle okumuş, şiir kozasının oluşumunda bu şairlerin şiirlerinin etkisinde kalmıştır (Avcı, 2012:92).

Şiirlerinin Şekil Özellikleri açısından incelendiğinde; Şairin şiirlerini birkaç istisnai şiir dışında dördümlüklerle ve hece vezniyle yazdığı, genellikle 11’li hece ölçüsünü ve koşma nazım biçimini kullandığı, bunun yanı sıra 8’li heceyle de semai biçiminde pek çok şiir yazdığı (Avcı, 2012:93) görülmektedir. Şairin şiirlerinde tek dördümlükten oluşan, dördümlü mısra terkiplerinden oluşan, ikili, üçlü, beşli, altılı mısra terkiplerinden kurulu şiirleri olduğu gibi, eşit ve karışık düzenli serbest şekilli, mensur şiir ve yalnızca 2 mısradan oluşan şiirleri, düz yazılarının içinde geçen şiirleri ön plana çıkmaktadır (Filiz, 2010: 126-131).

Özçelik’e (2021: 1124) göre, Karakoç’un şiirleri tetkik edildiğinde 19 farklı nazım türünü kullandığı görülmüştür. Bunlar; *güzelleme, koçaklama, taşlama, ağıt, semai, mektup şiirleri, hasretleme, öğütleme, sitem, vasiyetname, arzulama, dertlenme, şikâyetlenme, türkuleme, dua, beddua, tevhit, münacaat ve şathiye* şeklinde sıralanmıştır.

Karakoç, âşık tarzı halk şiirine yeni imgeler kazandırmış, taze bir hava vermiştir. O, halk şiirinin tekrarı değil gelişerek devamı olmuştur. Abdurrahim Karakoç’u, geleneksel Türk şiirinden farklı kılan özelliklerden biri onun halk şiirine kattığı yeni imgeler, benzetmelerdir (Avcı, 2012:93). Abdurrahim Karakoç, halkın anlayacağı dille, halkın diliyle şiirler kaleme almıştır. O, Türkçenin kendisine verdiği tüm imkânları kullanarak dili etkili, canlı, sade, açık ve anlaşılır bir biçimde kullanmış ve kendine özgü bir şiir dili oluşturmuştur. Halkın anlayamayacağı yabancı kelimeleri tercih etmemiş onun yerine halkın dilindeki kelimelerle şi-



irlerini yazmıştır. Onun dili kullanma becerisi, etkili söyleyiş, uygun kelime seçimi ve sanatlı ifade şiirlerinin anlam derinliğini daha da zenginleştirmiştir (Deniz, 2021: 41). Karakoç'un hiciv konulu şiirlerinde de eşine az rastlanan benzetmelerle karşılaşmaktadır. O, insanları hicvederken birkaç kelimelik benzetmeyle birçok insanın karakterini karikatürize edebilmektedir (Avcı, 2012:94). Karakoç şiirleriyle duygu ve düşüncelerini en iyi aktaran şairlerden biridir. Türkçeyi kullanma şekli, kendine özgü bir üslup oluşturması, kelime hazinesi, söyleyiş biçimi, taklitçilikten uzak ve sadece kendi olması adına bir tarza sahip oluşu, onu farklı kılan en önemli özellikler arasında sayılabilir. O, kelime seçiminde çok dikkatli davranan bir Şairdir (Deniz, 2021:41). Dolayısıyla Karakoç, kendine has üslubu ile halk şiirine yeni bir bakış açısı getirmiştir. Abdurrahim Karakoç şiirlerinde; cinas (cinas-ı lahık, cinas-mutarraf), mecaz, tezat, ta'riz, istifham, teşhis, tekrar, mübalağa, teşbih, kat', tenasüp, tecahül-i arif, vb. edebi şiir sanatlarını büyük bir ustalıkla kullanmıştır (Deniz, 2021:43-61).

### Şiirlerinde İşlediği Temalar ve Şair Yönü:

Şaire göre şiir; milli, saf, hakka bağlı ve halka saygılı olmalıdır. Karakoç'un farklı temalarda sunduğu eserlerinde bunu fazlasıyla ve hakkıyla yerine getirdiği söylenebilir. Kaçar (2004: 181) Abdurrahim Karakoç'un şiiri hakkında "aşk ve milli hislerin galeyana gelmesi sonucu şiir söylemeye başlamış milli ülkünün çığ gibi büyümesi için yılmadan mücadele etmiştir" diyerek onun şiir anlayışını altı başlıkta tasnif eder. Bunlar; a) Dini, Tasavvufi şiirler, b) Milli ve manevi duyguları dile getirdiği şiirler, c) Aşk şiirleri, d) Sosyal konulu şiirler, e) Tabiat şiirleri ve f) Öğüt mahiyetteki şiirlerdir (Çetinkaya, 2019: 160). Tural'a (2006) göre ise, Karakoç'un şiirlerini aşk, gurbet ve tabiat şiirleri; dinî-hamasî şiirler ve içtimai yergiler olarak üç grupta ele almıştır. Buna göre Şair, hemen hemen bütün şiirlerinde ahengi aliterasyon ve asonanslarla sağlamış, vuzuhu esas almış ancak, "heyecanı tebliğ maksadıyla kullanılmış edebi sanatlar" arasında

ağırlıklı olarak mecaza da yer vermiştir (Balık, 2019).

Abdurrahim Karakoç, bazı şiirlerinde tabiatı konu edinmiştir. Bu şiirlerinde şekil ve muhteva bakımından gelenekten ayrılmamış, fakat yeni imgelerle halk şiirine taze bir söyleyiş kazandırmıştır. Geleneksel halk şiirinin değişmez dekorlarından olan dağların Karakoç'un nezdinde de özel bir yeri ve anlamı vardır: Karakoç, dağ kayadan, ağaçtan ibaret görmez. Dağ, dosttur, arkadaşdır, sırdaştır onun şiirinde. Bazen dağ ile hasbihal eder, ona sorular sorar Karakoç, bir Anadolu insanı olduğu için baharı Anadolu'da yaşamak ister. Kalem, gönlü ile birlikte Anadolu'yu yöre yöre, il il dolaşarak tüm güzellikleriyle renk renk tablolar hâlinde şiirleştirir (Avcı, 2012: 100).

Abdurrahim Karakoç, bir dava şairi olduğu kadar aşk şairidir. Aşk konu alan şiirlerinde coşkun bir lirizm hakimdir. Bu şiirlerin en tanınmış ve en sevileni şüphesiz "Mihriban" şiiridir. Mihriban, onun şiirlerinde çağımızın Leylası olmuştur. Şair, aşkını açıklarken, saf, samimi, duru bir Türkçe kullanıyor. Karakoç, sevgilisinin, üzerinde bıraktığı intibaları su, çiçek gibi saflığı, temizliği, güzelliği temsil eden müşahhas varlıklarla anlatıyor İslam dinine bağlılığını ifade eden Abdurrahim Karakoç, zaman zaman Allah ve kâinât üzerinde düşünür. Bu düşünce onu İslam felsefesine veya tasavvufa yöneltir (Avcı, 2012:97-100). Abdurrahim Karakoç'un şiirlerinde idealize edilen gençliğin en önemli özelliği onun yiğit ve cesaret sahibi olmasıdır. Toplumsal siyasi bozukluğun ve yozlaşmış değerlerin tamirini yapacak grubun gençlik grubu olduğunu vurgular (Çetinkaya, 2019:161).

Filiz, Şairin eserlerinde; ideolojik alana açılan şiirlerinde ve ideolojik yönden din duygusunu ustaca kullandığını, diğer taraftan bireyleri, kurumları tüketen bir olgu olarak siyaset ve siyasetçilerin uygulamalarına ustalıkla yer verdiğini, sevgiliye ve geçmiş günlere özlemi mısralarında dile getirdiğini ifade etmiştir. Filiz'e göre Şair; aşkı, ilahi, beşeri yönlerden

ayrı ayrı büyük bir maharetle ele almıştır. Kadına siyasi ve sevilen bir varlık olarak büyük önem vermiştir. Zamanı bir yaşam şekli olarak ele alırken, diğer taraftan da eskiten, çürüten ve yok eden bir olgu olarak vurgulamış, zamanın gücüne değinmiştir. Şair, sıkıntı, bunalım, ve kurum ve adalet sisteminde, ahlâki değerlerde, dilde, sanatta, maddi değerlerde, demokrasi siteminde yozlaşmayı şiirlerinde büyük bir hünerle sergilemiştir. Şair tabiat sistemine, çağdaşlaşma, umutsuzluk, düşlere sığınma, ölüm, sınıf çatışmaları, yalnızlık, hayal kırıklığı, konularına ustalıkla eserlerinde yer vermiştir. Batı kavramını milli egemenliğe düşman ve terör olgusu olarak işlemiştir (Filiz, 2020: 23-124).

Özarslan (2019: 4-7), Abdurrahim Karakoç'u güçlü bir şair, aynı zamanda bir fikir ve dava adamı olarak tanımlarken, Karakoç'un şiirlerinde millî vezin olan heceyi büyük bir ustalıkla kullanan bir şair olduğunu ifade etmektedir. Özarslan, Karakoç'un asıl başarısının şiirindeki mânâ derinliği ile keskin ve çarpıcı üslubunda olduğunu, dolayısıyla sadece heceyle yazmış olmasından hareketle onu "halk şairi" sıfatıyla vasıflandırmaktan ziyade O'nu halkın şairi, milletin şairi; millî şair olarak nitelemektedir. Doğan'da Karakoç'dan bahseden yazısında (2012), Abdurrahim Karakoç'u sazsız "halk şairi" tanımlamalarına katılırken, Şairi güçlü bir geleneğin sürdürücüsü olmakla birlikte, O'nu aynı zamanda modern şiirin pınarlarından içmiş bir şair olarak nitelemektedir (Akt. Özarslan, 2019: 5). Özarslan'a (2019: 5) göre Abdurrahim Karakoç hayatı boyunca kendine has bir duruş sergilemiş ve bu tavrından taviz vermeyi kendine zül saymıştır.

Avcı, Karakoç'un bir dava Şairi olduğunu, tıpkı Mehmet Akif Ersoy gibi davası için yaşadığını, söyleyeceklerini eğmeden, bükmeden dosdoğru söylediğini ifade etmektedir. Karakoç'un şiirlerinde birlik ve beraberlik çağrısı yaptığını, mizahi anlatımı bir edebî çerçevesinde ele aldığını, böylece Anadolu insanının hak ve hukukunu aradığını, bu cenahtaki insanların hal-i ahvalini, dertlerini, aşkını yine onların temiz Türkçeyle ortaya koyduğunu ifade etmek-

tedir. Avcı, Onun şiir serüveninde 1960 sonrası Türkiye'sinin günümüze kadarki kültürel, sosyal, sanatsal, iktisadî, siyasî alanlarda yaşadığı değişimin şiirle karikatürize edilmiş hikâyelerini görmenin mümkün olduğunu belirtmektedir. Avcı, halk şiirinde müstesna bir yeri olan Şair'in, birçok mesele hakkında söyleyeceklerini çekinmeden söylediğini, O'nun şiirlerinin "halk şiirinin tekrarı değil gelişerek devamı olduğunu ifade etmektedir (Avcı, 2012:93-98). Onun şiirlerinde gurbet teması en güzel anlatımını bulur.

Çetinkaya, Karakoç'u idealize ettiği gençlik tipi dinine sahip çıkan bir vatanperver olarak tanımlarken; Şairin Türkiye'nin kaotik dönemlerinde duruşunu net bir şekilde ortaya koyduğunu ve ömrünün sonuna kadar sürdürdüğünü belirterek, O'nun Türkiye'nin kurtuluşunu Türk-İslâm birliğinde aradığını belirtmektedir (Çetinkaya, 2019: 158-166).

Şair, birçok şiirinde kendi sesiyle toplumun ve sistemin çarpık yönlerini zaman zaman ironik bir üslupla zaman zaman da ciddi bir sesle ele alır, işler ve onlara meydan okur. Fakat onun çarpık sorunlarla, özellikle Batı'ya kapılarını açmış bir sistemle gençlerin de mücadele etmesini ister. Şiirlerinde genellikle Batı'yı karşıt bir güç olarak ele alırken, ülkedeki terör olaylarına da dikkat çekerek kaynağını Osmanlı'dan ve Orta Asya'dan alan millî ve dinî bir bilinç oluşturma çabası içerisindedir (Çetinkaya, 2019: 160). Avcı'ya (2012: 98) göre; Şair yaşanan bütün olumsuzluklara rağmen Allah'a sığınır, Yaradan'dan af ve mağfiret diler.

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğünde yer alan ifadeler (Balık, 2019) göre, Şair "Hasan'a Mektuplar"da elli yıl önceki Anadolu gerçeğini bütün çıplaklığıyla dile getirmiştir. Ahmet Kabaklı tarafından "Halk şiirine derin düşünce ve davayı genişlemesine, derinlemesine sokan" şair olarak değerlendirilmiştir. Kabaklı, *Hasan'a Mektuplar*'ın odağında yer alan Hasan'ın toplumun sembolü olduğunu ifade etmiştir. *Vur Emri* şairin sanat anlayışının bir aynası olarak değerlendirilmiştir. *Kan Yazısı*'nda



## Abdurrahim Karakoç'un Edebiyat Dünyasındaki Yeri ve Önemi

(1978) ağırlıklı olarak Türk-İslâm ülküsü, toplumdaki bozukluklar, siyasi istismarlar, Türk coğrafyasının içinde bulunduğu esaret hali ve şairin dinî hassasiyetini öne çıkaran şiirlerinden sonra Karakoç'un yergi şairi olarak tanınırlığı artmıştır. *Suları İslatamadım*'da (1983) yer alan şiirlerinde geçmişe özlem, gelecek kaygıları, bozulan toplum, siyaset, Batı dünyası ve dinî-hamasî konulara yer vermiştir. *Dosta Doğru* (1984) ise daha çok aşk ve Anadolu'ya dair şiirlerden oluşur. 1987'de yayımladığı *Beşinci Mevsim*'de önceki eserlerinden farklı olarak nazım ve nesri bir araya getiren Karakoç, nesir kısmında bazı şiirlerin yorumuna da yer vermiştir. *Gökçekimi* (1991) adlı kitabında daha çok felsefe, sevgi, tabiat, toplum ve kendisiyle hesaplaşmaya yoğunlaşmıştır. *Akıl Karaya Vurdu* (2000) eserinde ise sosyal meselelerden aşka, ülkü şiirlerinden tabiata kadar çeşitli konular işlemiştir. *Gerdanlık I, Gerdanlık II ve Gerdanlık III* başlıklı eserlerinde muhtelif konular bir araya getirilmiştir. *Yasaklı Rüyalar*'da (2005) düzyazı şiire de yer veren şair, şiir hakkındaki düşüncelerini içeren altı düzyazı kaleme almıştır.

Karakoç, toplumsal aksaklıkları, haksızlıkları ve adaletsizlikleri düzeltmek için kalemını silah gibi kullanmıştır. Şiirlerinin büyük bir kısmında sosyal taşlamalara yer veren şairin bu konudaki şiirlerinin kaynağı darbeler, demokrasi maskaralığı, adaleti katleden hukukçular, görevini yapmayan siyaset ve kamu görevlileri, her türlü yolsuzluk ve haksızlıklar olmuştur. Sosyal hicivlerinden dolayı hakkında 30'a yakın dava açılmış, bu davalarda avukat tutmayarak kendi kendini savunmuş ve hepsinden de beraat etmiştir (Avcı, 2012:95). Kişiliğinde sunduğu eserlerinde Allah rızasını, hak ve hakikatin dışına çıkmayan Karakoç'un işlediği farklı türdeki konularda, şiiri davasının ifade vasıtası haline getirdiğini söylemek mümkündür. Karakoç, âşık tarzı şiir tekniğini benimseyerek sergilediği eserlerindeki benzersiz edebi zenginliği yönüyle saz şairleri ve modern şairlerden daha fazla benimsenir bir yere sahiptir.

Hem yaşadığı dönemde hem de öldükten yüzlerce şiiri binlerce hayranları tarafından ezberlenen Abdurrahim Karakoç'un hece şiirine katkısı ve kendisinden sonra gelecek nesilleri etkilemesi de onun özgün düşüncesinden kaynaklanmaktadır (Atmaca, 2020:206). Abdurrahim Karakoç'un kendine özgü üslubu, duygu ve düşünceleri, şiirlerindeki kelimelerin hem konuşma hem de yazı dilinden seçilmiş olması yani kısaca kendi olması, pek çok şairi de etkilemiştir. Şiirlerindeki imge, imaj, sanatlı söyleyiş, kelimelerle yakaladığı ahenk, akıcı ve sürükleyici anlatım, titiz bir kelime seçimi ve onlara yüklenen derin anlamlar onun güçlü bir anlatım tekniğine sahip olduğunun açık göstergeleridir. Şiirlerinde hem modern halk şiirinin hem de geleneksel halk şiirinin etkilerine de rastlamak mümkündür (Deniz, 2021: 42). Karakoç'un âşık tarzı şiir tekniğini benimseyerek halk şiiri formunda ele aldığı dava ve düşüncelerini derinlemesine işleyerek kendisinden sonra gelen halk şairlerine öncülük ettiği görülmektedir.

Atmaca (2020: 198) Abdurrahim Karakoç'un son dönem Türk şiirinin köşe taşlarından birini teşkil ettiğini ifade ederek Şairin 1950 sonrası Türk şiirinin önemli şairlerinden sayıldığını ve aynı zamanda şiir kitapları en çok basılan şairler arasında gösterildiğini belirtmektedir. Onun şiirleri içinde özellikle memleket sevgisi ve aşk temalı olanları günümüzde de milyonların ezberlediği şiirler arasındaki yerini muhafaza etmekte, özellikle ilk gençlik yıllarında yazmış olduğu *Mihriban ve Unutursun Mihriban*'ın şiirleri bestelendikten sonra çeşitli sanatçılar tarafından okunmuş ve klasik türküler arasındaki yerini aldığını belirtmektedir.

Abdurrahim Karakoç çok az şaire nasip olacak kadar şiirlerinin çeşitli sanatçılar tarafından bestelenip, okunması, yorumlanmasının haklı gururunu yaşamıştır. Abdurrahim Karakoç'un bestelenen her şiirinin toplumumuzda bir karşılığı olmuş, bir yarasına derman



olmuş, şiirler yazmasının da ayrıca onun güçlü bir şair olduğunun delili olduğu belirtilmektedir (Atmaca, 2020: 209). Şairin yurt dışında da basılmış eserleri bulunmaktadır. Bazı şiirleri 1996 yılında *Mehriban/Goşgular* adıyla Aşkabat'ta Türkmen lehçesiyle basılmıştır (Balık, 2019).

Filiz'e (2010: 352) göre Abdurrahim Karakoç, Ülkesinin gerçeklerine hakim, cesur, rahat bir söyleyişle ve özgün imajlarıyla, kendi üslubunu oluşturan, ulusal değerleri korumayı misyon edinmiş ve pek az sanatçının başarabildiği özgün şiiri oluşturmuş olması yönüyle tarafsız bir bakış açısıyla incelendiğinde; Karakoç'un Türk şiirinin günümüz Türkiye'sinin en büyük Şairlerinden biri olduğunu ifade edilmektedir.

Avcı, Abdurrahim Karakoç'u Türk şiirinin son 50 yılına damgasını vurmuş, yüzlerce şairi etkilemiş, davasını şiir diliyle milyonlarca insana ulaştırmayı başarmış özü ve sözü bir olan bilge bir halk şairi olarak tanımlamaktadır (Avcı, 2012:101; Özarlan, 2019:5). Hicivleriyle yanlış göstermiş, koçaklama türündeki şiirleriyle gençlere ilham kaynağı olmuş, Mihriban gibi şiirleriyle Anadolu insanının saf ve samimi sevgisini dile getirmiştir. Avcı'ya göre Türkçe var oldukça büyük Şairde dillerde ve hafızalarda daima yer alacaktır (Avcı, 2012:101).

Abdurrahim Karakoç henüz hayattayken hem şairliği hem de bestelenen şiirleri ile bir döneme damgasını vurmuş cumhuriyet sonrası Türk şiirinin en önemli şairleri arasına yerini almış bir şairdir. Her ne kadar da *Mihriban ve Unutursun Mihribanım* şiirleri bestelendiğinde öne çıkan türküler arasında olsa da, diğer bestelenen şiirleri de en az bu iki türkü kadar önemli türkülerdir Abdurrahim Karakoç, hece şiirinin Cumhuriyetten sonra en büyük temsilcileri arasında yerini almakla kalmamış, birbirinden güzel şiirleriyle bestekârların ilgisini çeken bir şair olmuş, bundan dolayı da sağlığında bestelenen şiirlerini dinleyebilen ender şairlerden de birisi olmuştur (Atmaca, 2020: 209-211). Atmaca (2012), Abdurrahim Karakoç'u, yirminci yılın son, yirmi birinci yüzyılın ilk çeyreğine

damgasını vurmuş olan halk şiirinin tartışılmaz Şairi olarak tanımlarken; Güzel'de (2012) Karakoç'u *geleneksel halk edebiyatı* türünün son örneklerinden biridir. Bir halk adamı ve *halk ozanı* olarak nitelemektedir (Özarlan, 2019: 5). Diğer taraftan Kabaklı'ya göre (2006: 844-845) Karakoç hem bir halk şairi, hem bir aydın yazar olarak, Anadolu halkının, devletinden, hükümetinden gazetecisinden doktorundan hâkiminden ezeli şikâyetlerini dile getirmektedir. Şairin hem köylünün, kasaba yoksulunun kendisi olduğunu, hem de çevresindeki bazı aydınların kusurlarını görüp yüzlerine vuracak derecede görüş sahibi olduğunu ifade etmektedir.

Bütün bu ifadelerden sonra Şairimizin işlediği konularıyla sunduğu eserlerini kendine özgü, benzeri bulunmayan açık, akıcı ve sadelikle ve büyük bir ustalıkla ele aldığı ve pek çok şairin de onun şiirlerinden etkilenip, O'nu örnek aldığı görülmektedir.

## Sonuç

Abdurrahim Karakoç ilk çağlarından itibaren okuduğu yüzlerce eserle kendini yetiştirmiş; bunu güçlü gözlemleriyle tecrübe ve birikimlerini temiz Türkçeyle birleştirerek Türk edebiyatının en önemli şairleri ve yazarları arasındaki haklı yerini almıştır. Şiirlerinde edebi şiir sanatlarını muntazam bir ahenkle el alan Şair; haklı olarak aldığı "halkın şairi, "milletin şairi" sıfatlarıyla yazdığı dini-tasavvufi, milli, manevi, aşk, sosyal, tabiat, öğüt tarzı eserleriyle günümüz şiir dünyasının en üst sıralarında yerini almıştır. Karakoç dedesi, babası ve kardeşleri de şair oldukları için daha küçük yaşta şiire merak salmış, yazmaya başladığı şiirleri ise, en çok bestelenen, şairlerimizin başında gelmektedir. Duygu yüklü şehir olan Kahramanmaraş'tan, Elbistan Kültür Havzasından yetişen, halk şiiri geleneğine zenginlik katmış, heceyi doruğa taşımış olan Usta Şairimizdir. "Nev'i şahsına münhasır" özellikleriyle öne çıkan Türkçenin bu büyük şiir Ustası, Türkçe var olduğu süreçte dillerde ve hafızalarda yaşayacaktır. Ruhu şâd, mekânı cennet olsun.

## Kaynaklar

Albayrak, N. (2019) "Abdurrahim Karakoç (Sosyal İçerikli Taşlamaları ve Aşk Şiirleriyle Tanınan Halk Şairi)", *TDV İslam Ansiklopedisi*, 3. Basım, Ek 2 Cilt s.21-22. Gözden geçirilmiş 2. Baskısı, Türkiye Diyanet Vakfı.

Atmaca, S. (2020). "Mihriban Türküleri Üzerine Bir Değerlendirme", *MECMUA - Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi* Yıl: 5, Sayı: 10, s.197-215

Atmaca, T. (2012), "Abdurrahim Karakoç: Halk Şiirinin Efendisiydi" *Yeni Şafak*. 14.06.2012

Avcı, Ramazan.(2012). "Abdurrahim Karakoç", *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* Sayı: 1(2), 2012 s.90-102, Türkiye.

Balık, M. (2019). "Abdurrahim Karakoç", (Yeni Edebiyat / 20. Yüzyıl / Anadolu-Osmanlı-Türkiye), *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, (Güncellenme Tarihi 2010). <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/karakoc-abdurrahim> (Erişim Tarihi: 23.12.2023).

Çetinkaya, Ferhat. (2019). "Abdurrahim Karakoç'un Şiirinde İdeal Gençlik Tipi", *Edebi Eleştiri Dergisi*, 3(2), s.158-167

Deniz, S. (2021). "Abdurrahim Karakoç'un Şiirlerinde Bazı Edebî Sanatlar", *International Journal of Turkish Academic Studies (TURAS)*, 2(3), s.38-62

Doğan, D M. (2012), "Osmanlı Dadaloğlu'su: Abdurrahim Karakoç", *Yeni Akit*, 10.06.2012.

Elmas, M. (2022). Abdurrahim Karakoç'un Şiirlerinde Eleştirilen Kadın İmajı. *Kesit Akademi Dergisi*, 8 (33), s.585-596.

Filiz, M. (2010) "Abdurrahim Karakoç'un Şiirlerinin Tematik Açısından İncelenmesi", *Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*, (Danışman: Yard. Doç. Dr. Mitat Durmuş), Kars.

Güzel, H C. (2012) "Abdurrahim Karakoç Hakk'a Yürüdü". *Sabah*. 10.06.2012.

Kabaklı, A. (2006). *Türk Edebiyatı*, c4, s. 844-845, 21002), Türk Edebiyatı Vakfı.

Kaçar, B. (2004). "Bir Ülkü Adamı Abdurrahim Karakoç", *6-8 Mayıs Kahramanmaraş Sempozyumu*, s. 181-190, "Kahramanmaraş: Maraşder-Kahramanmaraş Belediyesi.

Özarlan, M. (2019) "Abdurrahim Karakoç Üzerine Düşünceler", *Hece Taşları*, Yıl:5, Sayı: 52. Haziran, 2019.

Özçelik B. (2021) "Elbistan Kültür Havzası Halk Şairleri ve Abdurrahim Karakoç'un Şiir Dünyası", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Türk Halk Edebiyatı Bilim Dalı Doktora Tezi*, (Tez Danışmanı Prof. Dr. Fatma Ahsen Turan), Ankara.

Tural, Sadık (2006). "Zamanın Elinden Tutmak", Ankara: Yüce Erek Yayınları.



Bazı şairler vardır aynı çağda hatta aynı şehirde birlikte yaşarlar ama birbirlerinden de o kadar uzakta dururlar. Her ne kadar dünya görüşleri aynı olsa da birisinin “ben”i önüne düşer, ben nereye giderse kendisi de peşinden gider. Dışarıdan bakanlar birlikte yürüdüklerini zannederler ama aradaki “ben” şeridini ihlal etmeden yürüdüklerinin farkına kolay kolay varmazlar. Bu “ben” kelimesi aynı zamanda kibir kasasının anahtarıdır. Bir yedeği olmaz devamlı iç döş cebinde taşınır. İnsan/şair bu anahtarı kaybettiğinde ya da dost kıyısına doğru kürek çekerken denize attığında hem kasanın ağırlığından hem de aklındaki vesveselerden kurtulduğu anda şair/insan olur.

Bir şairi daha yakından ya da şiirlerinden yola çıkarak tanımak istiyorsak öncelikle onun hangi coğrafyalarda hangi çiçeklerden topladığı polenlerle peteğini doldurduğuna bakmamız gerekir. Yazdıkları ile gönül damağımıza ne kadar hitap edebiliyorsa o kadar alıcısı olur, değilse ondan uzak dururuz. Bu uzak duruşumuz aynı zamanda elbette bizi bağlamalı, bir başkasının da “hakiki bal budur” demesi kendisini bağlar.

Her bölgenin kendine has bitki örtüsü olduğu gibi şairlerin de gönül bölgeleri vardır, topraklarında aynı bitkiler, aynı meyveler yetişir. Renkleri, tatları iklim farklılıklarından dolayı birbirlerinden bazı farklılıklar gösterebilirler de bunları o şairin gönül toprağında yetişen yerli malımız gibi kabul ederiz.

Şiir, şiire; şair, şaire açılan kapılar gibidir. Okur/şair de bu kapıdan girerek şiire daha sonra da şaire ulaşır. Şiire ve şaire ulaşmak için de fikir ve gönül dünyası arasında yolculuk yapmak gerekir. Her insanın edebe aynı zamanda edebiyata açılan bir penceresi vardır,

önemli olan bu pencerenin farkında olup olmadığıdır. Günün birinde bu pencerenin varlığından haberdar olup önce dışarıya bakıp sonra da pencerenin kanadını açıp içinize güzel duyguların esintisinin geldiğini hissetmeye başladığınız anda okuma yazma ihtiyacınızın farkına varırsınız. İşte o zaman Yunus Emre yüzyıllar ötesinden size şöyle seslenir:

*“Behey Yunus sana söyleme derler  
Ya ben öleyim mi söylemeyince.”*

Her insan/şair yaşadığı çağın tanığıdır. Gelecek kuşakların istifadesine sunulacak bilgilere, belgelere doğru kaynaklık etmek zorundadır. Bu şahitlik de atı yem diye aldatarak yakalamaya çalışan bir insan konumunda olmamalıdır.

Şair ne yazdığını biliyorsa okuru da şiiri o kadar anlar. Bir şiir yıllar sonra bile okunduğunda değerinden bir şey kaybetmiyor, okuyanın gönlüne dokunuyorsa şiir ve şair hâlâ hayatta ve duygularımıza tercümanlık yapmaya devam ediyor demektir. Günümüzde nasıl ki şiirleri ile yaşayan yüzlerce şair varsa o şairlerden birisi de kuşkusuz Abdurrahim Karakoç olmuştur. Onun geniş kitlelerce tanınmasına vesile olan *Mihriban* şiiri aslında onun için herhangi bir şiirdir. Bu şiir ilk defa 1964 yılında yayımlanan *Hasan’a Mektuplar* kitabında yayımlansa da 1958 yılından sonra yazdıklarını muhafaza ettiği daha önce yazmış olduğu şiirlerini yaktığı bilinmektedir. Bana göre *Mihriban* şiiri yangından kurtulan şiirler arasında yer alan bir şiirdir.

Fedai Coşkuner, Fedai dergisini çıkarma aşamasında “*Karaoğlan bana her ay bir şiir verirse dergi çıkaracağım*” der. Abdurrahim Karakoç’un *Hasan’a Mektuplar* başlığı altında şiirleri bu dergide yayımlanmaya başlar ve dergi-

nin tirajı altmış bine ulaşır. Bu dönemde yazılan şiirler her ne kadar da siyasi şiirler olarak öne çıkarılmaya çalışılsa da:

*“Zeynep bize küskün, İffet sürgünde  
Rezalet, felaket yağar her günde...  
Yedi Haslet verem olur bir günde,  
Ülkü kötü yolu seçti be Hasan.”*

Abdurrahim Karakoç'un “Kızım sana söylüyorum gelinim sen anla” kabilinden yazmış olduklarının sadece isimler öne çıkarılarak yazılan bir şiir olmadığını, aksine toplumun diline tercüman olarak ilgili makamlara göndermelerde bulunmuştur. Hiciv şiiri yazmak her şairin göze alacağı bir yiğitlik değildir. Nasıl ki Necip Fazıl Kısakürek yazılarıyla hicvetmelerinden dolayı bir bedel ödediyse, Abdurrahim Karakoç da yazmış olduğu bu hiciv şiirlerinden dolayı hakkında onlarca dava açılmış ve hiçbir davasında avukat talep etmeyip kendini savunan aynı zamanda geçmişten günümüze gerek şiirleri bestelenen, gerekse ezberlenen şairler arasında önemli bir yere sahip olmuştur.

Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte nasıl ki henedan mensupları yurtdışına sürüldüyse edebiyatımız da bundan nasibini almıştır. Bana göre Aruz ölçüsüyle yazılan şiirlere Divan (saray) şiiri, hece (halk) şiiri olarak ayrıştırılma yoluna gidilmiştir. Bu dışlanmadan aruz ölçüsü büyük oranda etkilenmiş ama hece şiiri -bütün engellemelere rağmen- ayakta kalmaya devam etmektedir. Abdurrahim Karakoç ile çağdaş olan şairlerin çoğunun yolu aruz ve hece ölçüsüyle kesişmesine, tercihlerini “modern şiir”den yana kullanmalarına rağmen Karakoç usta hece şiirini kendi küllerinden yeniden doğan Anka kuşu gibi yeniden şahlandırmaya başlamıştır. Abdurrahim Karakoç kendi çağdaşı olan ve hece ölçüsüyle yazan şairler arasında açık ara önde bir şairdir. Onun şiirindeki imgeler o kadar güçlüdür ki modern şiir yazdığını zanneden şairlerin bile aklına gelmeyen, -karın gurultusu olmayan- imgelerle kendisinden önce hece şiiri yazanlardan ayrılmıştır.

*“Buluta yaslandım ışığı tuttum  
Seni hatırladım seni unuttum  
Düşümden düşüme girdim dün gece”*

Buluta nasıl yaslanacağım, ışığı nasıl tutacağım ayrıca hem hatırlayıp hem unutacağım, bir de düşümden düşüme gireceğim bunlar ne kadar aykırı imgeler olsalar da şair burada ne demek istiyor diye bocalamamıza vesile olmuyor.

*“Ezanlar buz tutmuş minarelerde!  
Yaylalar dermiş ki: Töremiz nerde?  
Yolların hasretle bittiği yerde  
Her dağ yamacında bir mezar üşür.”*

Bir zamanlar Sovyet rejimi altında adeta kimlikleri yok edilmeye çalışılan soydaşlarımız için yazmış olduğu bu şiiri yeni kurulan Türk Cumhuriyetlerine gittiğinizde, minarelerde ezanın buz tutması ya da dağ yamacında bir mezarın üşmesi gibi akla ziyan imgelerle bizzat yüzleşeceksiniz.

*“Şaron neyin olurdu, Olmert neyindir senin?  
Golde Meir ninen mi, dayın mı Netanyahu?  
Akan çocuk kanları belki suyundur senin  
Elini göğsüne koy, birazcık utan ya hu.”*

Karakoç başka bir dünyaya taşınsa da gitmeden önce, bugün karşımıza çıkacak ve muhtemelen de bizden sonraki nesillere kalacak bir davaya atıfta bulunarak adrese teslim hiciv şiirleri yazmaktan geri kalmamıştır.

Sözün hülasasına gelince; 1980 yılında rûberû tanıştığımız Abdurrahim ağabey, insanlığın / sözün / şiirin içini doldurarak “besmele çekerek” şiir yazan, adı anıldığında mahcubiyet duyan ama şair olarak hece şiirinin burçlarına sancak diken Ulubatlı Hasan, ömrü boyunca hakkı tutup kaldıran, haksızlığa tek başına da olsa meydan okuyan bir şairdir. Dedesi, babası ve kardeşleri olarak soycak şair aileden gelmesinden dolayı da bana göre hece şiirinin anadan doğma şairi Abdurrahim Karakoç kendisinden sonra gelecek şairleri de etkileyerek bu unvanı hak ediyor.



Şâir-i Mâderzâd olarak isimleri söylenegelen Zâtî, Gulâmî, Muallim Naci, İsmail Sefa, Cahit Zarifoğlu gibi şairler kendi dönemlerinde bu unvanla anılabilirler ama önemli olan bu unvanlar şair dünyasını değiştirdikten sonra da devam ediyor mu buna bakmak lazım.



# KARAKOÇ'UN ARDINDAN

## Mehmet GÖZÜKARA

“Kaleme ve yazdıklarına andolsun...” (Ayet-i Kerime)

İnsan kalemi ve yazıyı keşfettiği andan beri duygularını, düşüncelerini en güzel bir şekilde yazıya dökme çabasına düşmüştür. Sözü yerli yerinde kullanabilme, meramını en güzel bir biçimde muhatabına aktarma düşüncesi yazmayı ve yazma aletlerini hızlı bir şekilde geliştirerek bir sanat haline getirmiştir. İşaretlerle başlayan bu ifade biçimi nihayetinde nazım ve nesir olarak kendini ortaya koymuş, insanın iç dünyasını yansıttığı bir ayna görevini üstlenerek insanlığın başka dünyalarında farkına varmasını sağlamaya yardımcı olmuştur.

Gerek nesir ve gerekse nazım biçimiyle yazı hangi kalıplarla ve nesneyle ifade edilirse edilsin insanlığın en önemli iletişim aracı vazifesini üstlenmiştir. Her iki şekliyle de üretilen eserler farklı dillerden-dinlerden ve milletlerden diğer insanları da etkileyerek yaygınlaşmış ve bu günkü durumuna ulaşmıştır.

Türk milleti olarak bizler şiiri hayatın merkezine alan; derdini, acısını, şikâyetini, isyanını... ve'l-hâsılı söyleyemediğini şiirle söyleyen ya da söyleten bir milletiz. Şiir bizim dilimiz, ifade-i meramımız, hikâyemizdir. Şairi en bol milletlerden birisidir Türk milleti bundan dolayı.

Bizde şiir aynı zamanda dini duyguların ifadesinde de sıkça kullanılan bir vasıta. İlahi tebliğin vasıtası olarak bilinir. Şiir bunun için de özel bir kıymeti haizdir. Ve bu şiir türünün şairi söz mülkünün sultanıdır. O sultan ki sözünü, özünün şekline ve rengine büründürür. Sermayesi söz (dil) olan şairler, Şeyh Galib'in ifadesiyle “kelâma can veren” dil ustalarıdır. Buradan hareketle kelime cevheri-

ni kuyumcu titizliğinde işleyerek ziynet haline getirir. Cevheri ziynete dönüştüren, mananın engin deryasına yelken açan şairler maddenin sığ sularında vakit öldürmezler. Görünenin arkasındaki görünmeyeni gören, duyulanın arkasındaki duyulmayı duyan, Leyla'dan Mevla'ya yürüyen, diğer insanların gözü açıkken gördüğünü gözü kapalıyken gören bir sezîşe sahiptir. Allah'ın bahşettiği duygu rahmetini şiire çeviren söz ustalarından biri de hiç şüphe yok ki merhum Abdurrahim Karakoç'tur.

Çiğnene çiğnene çürümüş sakıza dönen, klişe söyleyişlerde boğulan halk şiirine, farklı bir bakış açısı getirerek, yeni bir söyleyiş katarak can suyu olmuştur Abdurrahim Karakoç.

Dili ustaca kullanmaktadır Karakoç. Öyle ki şiirleri halk şiiri için bir umut olmuş, onu yeniden yorumlamıştır.

“Yürüyen heykellerle aynı müzedeyim ben...  
Konuşan mumyalara kimden söz edeyim ben...  
Fikren işkencedeyim, ruhen cezadayım ben...”

Korkaklığın sükûtu kol geziyor her yerde,  
Sanki tek başımayım tek kişilik mahşerde.”

Dediği “AKIL KARAYA VURDU” isimli şiirinin ilk kıtasında kullandığı heykel, müze, mumya, işkence, ceza kelimelerini öyle ustaca kullanıyor ki; klasik halk şiirinde örneğine pek rastlanılmayan bu kelimelerin hiç birini yadırgamıyoruz.

Abdurrahim Karakoç; şiirinde, nefsinin zincire vuran, dünyayı duvara asan, rahatı huzuru kenara atan, çileyi bağrına basan, yürüyünce sel, durunca göl olan, mazluma mağrura kıvrak dil olan, zulüm sıcağında serin yel olup yürekten yüreğe esen, ilki duyunca



sonu hatırlayan, ömrü boyunca kula kul olmayan, irilerle ülfeti olmayan, sürülerle ağıla girmeyen, ölümden korkmayan diriler ile selamı sabahı kesen, aşk ceylanının sütünden emince benlik putunu taşa çalıp kıran, kötülüğü eliyle kovamazsa diliyle yeren, daha da olmadı kötülüğe kalbiyle buğz eden, çıkar için laf davulu çalmayan, hiçbir yerden makam rütbe almayan, biliyorsa söylemekten çekinmeyen, bilmiyorsa susan, bir başka deyişle, bedenine korkak yüreği yük etmeyen, tatlı diye öz canını saklamayan, öldüğünde çalgı-çelenk beklemeyip “alıp götürün bu sevdayı kabrime koyun” diyen bir söz ustasıdır.

Takvimlerin 7 Haziran 2012 tarihini gösterdiği gün, iletişim ve haberleşme araçlarının en çok bahsettikleri kişinin –o gün vefat eden- Abdurrahim Karakoç olduğuna şüphe yoktur. Neden bu kadar emin konuştuğumu sorarsanız, hemen söyleyeyim...

“Abdurrahim Karakoç” ismi herkes için bir anlam ifade ediyor da ondan. Bir insanın sevenlerinin çokluğu, aynı şekilde sevmeyenlerinin de ne denli kalabalık olduğuna işaret eder de ondan...

Bir Anadolu yiğididir Abdurrahim Karakoç... Yiğidin, haksızların ve haksızlıkların hesabını-gücü ölçüsünde- bozacağını, her daim mazlumların ve gariplerin yanında yer alacağını düşündüğünüzde, sanıyorum siz de bu kanaate varmakta fazla zorlanmazsınız.

Karakoç’un vefat haberi sevenlerini hüzne boğmuş; çoğunun görmeden -şiiirlerinden- sevdiği hayranlarını ağlatarak Ankara yolunu tutturmuştu. Yola dökülenlerin amacı, 8 Haziran’da Kocatepe Camii’nden kaldırılacak cenazeye yetişmektir.

Abdurrahim Karakoç’un, gönül ve şiir dünyamda zannettiğimden fazla yer tuttuğunu vefat haberini aldığım da daha çok anladım. Halk şiirindeki kudreti edebiyat dünyasında herkesi ilgilendirse de benim yanımdaki de-

ğeri bunların çok ötesinde bir şeydi. Kendisiyle telefonda sık sık hatırlaşır, daha da ötesi dertleşirdik. O, bana şiiri ve şairi sevdiren kişiydi. Bu yüzden, cenazeye katılma isteğim bir görevden öte, bir zaruretti benim için.

İçinde benimle beraber bir elin parmakları sayısına ulaşmayan akrabalarıyla sevenlerinin de bulunduğu –Elbistan Belediye Başkanı Durmuş Küçük Bey’in tahsis ettiği- transit minibüsle 7 Haziran akşamı 22.00 sularında, Ankara’ya gitmek üzere Elbistan’dan yola çıktık. Topluluğumuz Abdurrahim Karakoç’un kardeşi Osman Karakoç’la eşi Fadime, oğulları Kürşat; amca çocuklarından Bahri, Rüstem, Durmuş Ali ve oğlu Mustafa Karakoç, dayısının oğlu Cemil Yıldırım ve Abdurrahim Yetişken; sevip sayanlarından eski Ekinözü belediye başkanı Osman Özen, Nusrettin Çeleğen ve Abdullah Çiçek’le şoförümüz Samittin İlik’ten oluşmaktaydı.

Bir an, merhumun sevenlerinin ne denli vefasız olduğu geldi aklıma...

Neden köylülerinden; ne çok sevdiklerini her fırsatta dile getirip sık sık Abdurrahim Karakoç’a dair hatıralarını anlatan Elbistanlılardan kimsecikler yoktu?! İçleri sevenleriyle dolu otobüslerin yola revan olmayışı içimi kanatıyordu. İnsan sevdiğine karşı bu kadar alakasız olabilir miydi; bir türlü aklım almıyordu.

Her büyük insanın vefatında olduğu gibi belli ki tarih burada da tekerrür edecek ve üç sınıf insan türeyecekti:

1. Abdurrahim’ci geçinenler;
2. Abdurrahim’den geçinenler;
3. Gönlünde Abdurrahim sevgisini yaşatanlar...

İçinde bulunduğumuz minibüs Göksun’u geçtiğinde saat 23.00’a geliyordu. Yolların ıslaklığı, bizden hemen önce buralara yağmur yağdığını anlatıyordu. Saatler geçtikçe gecenin soğukluğu arabanın içinde hissedilmeye başladı. Havanın koyu karanlıkların omuzlarına çökmüş görüntüsü bende, içinde bulunduğum ruh halinin bir yansıması olarak karşılık buluyor-



du. Havanın bu kasvetli hali; şiirlerini okumaktan iftihar ettiğim ve karşıma çıkan kişi veya kişilere, dizelerinden örnekler vermek suretiyle, ne büyük bir şair olduğunu her fırsatta söylediğim yürekli, hakkı ve hakikati hiçbir bulanıklığa mahal vermeden muhatabının yüzüne haykıran şairin, vefatıyla birlikte, dünya adına ağırlık yapan karanlıklardan ve dehlizlerden kurtulduğunu düşündüğüm ruhunun ve şiirle yoğrulmuş şairin yasını tuttuğunu düşündürüyordu bana...

Avuç içi kadar arabanın içinde bir avuç insan aynı istikamete ve aynı amaç için giderken, acaba kim ne kadar aynı şeyi düşünüyordu? . Biliyordum ki, hepimiz aynı yere ve aynı gayeye gitmiş olsak bile her birimiz kendi gönül dünyasında farklı bir duygu taşımaktaydı...

Birden gönül dünyama döndüğümde, yüzyılın büyük şairinin şiir ırmağında şu mısraların aktığını gördüm:

*Dost diyorsun kimin dostu kapalı  
Can canan diyorsun üstü kapalı  
Türküler söylersin kasti kapalı  
Mısralara yüklediğin kim ola*

dizelerini yudumladığım ve o günden bize söylediğini düşündüğüm bu şiirinde kime seslendiği daha da netleşiyordu adeta gözümde...

8 Haziran günü cuma namazını müteakip kaldırılacak cenazesinin ardından, vefatından dolayı ne denli üzgün olduklarını köşelerinde okuyucularıyla paylaşan köşe yazarlarıyla, üzgün olduklarını söyleyemeyecek kadar gam-keder yüklü sevenlerinin aynı safta saf tutacaklarını düşününce, Karakoç'un, hal diliyle kulağıma şu mısraları fısıldadığını duyar gibi oluyordum:

*Güzel açar güzelliğin sergisin  
Gün ağartır kara saçın örgüsün  
Muhabbet faslında ölüm türküsün  
Kim söyler kim çalar ela gözlü yar*

8 Haziran sabahı vardığımız Gazi Hastanesi'nin bahçesinde işine yahut ran-

devusuna yetişmek için koşuşturan insanların telaşına şahitlik ediyorduk. Kendi kendime, "Ne garip bir dünyada yaşıyoruz; kimi hayatta kalmak için, kimisi de sevdiklerine karşı son vazifesini yerine getirmek için çırpınıyor!" diyordum.

Saat ilerledikçe, aynı amaç için bir araya gelen insanların sayısı artıyordu. Gelenlerin içinde Enerji ve Tabii Kaynaklar bakanı Taner Yıldız'ın yanı sıra Kahramanmaraş milletvekili Mahir Ünal da vardı. Milletvekilleri ve bakanlar gelir gelmez hastaneye girdikleri için, bulunduğum noktadan, orada ne olup bittiğini anlamak zordu; ancak, ters giden bir şeylerin olduğunu kavramak için de çok fazla marifet sahibi olmaya gerek yoktu. Bu düşünce yumağı arasında gel-gitler yaşarken telefonum çaldı; -Karakoç kardeşlerin en küçüğü- Nafiz Karakoç'tu arayan. "Mehmetçğim, Abdurrahim abin ile vedalaşmak istiyorsan aşağıya gel. Yıkandı, kefenlenmek üzere..." deyince, "Tamam abi, çok teşekkür ederim, hemen geliyorum!" diyerek -hastanenin en sevilmeyen kısmı olan- morga indim.

Vardığımda, Karakoç ailesi oradaydı. Mahir Ünal Bey -basına da yansıdığı üzere- Taceddin Dergâhı'na gömülmesi gerektiğini savunan aileye, oraya neden defnedilemeyeceğini izah ediyordu. Morgun ağır havası bu yüzden daha da ağırlaşmıştı. Başbakanın da çok üzgün olduğunu belirten Mahir Bey, Taceddin Dergâhı'na defnedilmesinin mümkün görünmediğini ve ailenin de bu konuda çok ısrarlı olmaması gerektiğini söylüyordu. Aile fertlerinin bu kanaate öfkelenmelerini gören Ünal, işin ciddiyetinin anlaşılmadığını düşünerek, gecedeki beri yaptığı telefon konuşmalarından örnekler veriyor, muhalefetin olayı tartışma konusu yapacağını, bunun da ne ailenin, ne de hükümetin işine geleceğini vurguluyordu.

Nihayet; ne denirse faydasının olmayacağı kanaatine varan oğlu Türk İslam Karakoç, babasının vefatından sonra rahatsız edilmesinin kendilerini de huzursuz edeceğini beyan ederek -Abdulahkim Arvasi'nin de türbesinin bulunduğu- Keçiören'deki Bağlum mezarlığına



defnetmek istediklerini söyledi. Ailenin diğer fertlerinin tepkisi karşısında da, “Başbakanımız bu konunun böyle halledilmesini istiyorsa, bize düşen işi kolaylaştırmaktır!” diyerek meseleyi kapattı.

Vedalaşmanın arkasından kefenlenip tabuta konan Karakoç, Kocatepe Camii’nde düzenlenecek cenaze töreni için -dünya adına- son yolculuğuna çıkıyordu.

Vardığımızda fazla kimse bulunmayan Kocatepe Camii git gide kalabalıklaştı. Cuma salası verildikten sonra, namaz için, izdihama dönüşen avludan ayrılarak camiye girdim. Namazı kapıya yakın bir yerde kılmak için uygun bir yer bularak oturdum. Farzdan sonra çıkmama rağmen, çok büyük bir kalabalığın dışarıda saf tutmuş olduğunu gördüm.

Anlaşıldığı kadarıyla bunlar namazı avluda kılmışlardı. Hoca efendi, namazdan sonra, cenaze namazı olduğu için tespih çekilmeyeceğini, izdihamdan dolayı isteyenlerin caminin içinde iştirak edebileceklerini duyurdu. Cenaze namazı için saf tutan ‘kalabalık ön saf’ta kimlerin olduğunu tam bilemesem de, -ön tarafa yakın olduğumdan- bir kısmını da daha sonra basından öğreneceğim çoğu ünlü siyasetçiyi seçebiliyordum: TBMM başkanı Cemil Çiçek, başbakan yardımcısı Beşir Atalay, CHP genel başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Enerji ve Tabii Kaynaklar bakanı Taner Yıldız, Gıda, Tarım ve Hayvancılık bakanı Mehdi Eker, MHP genel başkanı Devlet Bahçeli, Saadet Partisi genel başkanı Mustafa Kamalak, Büyük Birlik Partisi genel başkanı Mustafa Destici, AK Parti genel başkan yardımcısı Salih Kapusuz, Ankara büyükşehir belediye başkanı Melih Gökçek, milletvekilleri ve sanat dünyasının önemli isimlerinin yanında birçok ünlü, Necati Şaşmaz, Ahmet Yenilmez, Uğur Işılak, Hasan Sağındık...

Cemal Safi de;

*Nasıl ağıt yakalım dinlerken ‘Mihriban’ı  
Derdimizi dökecek kafiye mi bıraktın?  
Hece veznine aşık ettiğin garibanı  
Teselli etsin diye Safiye mi bıraktın*

şeklindeki dörtlüğü tabutun üzerine bırakarak iştirak ediyordu.

Bu arada, cenaze namazını kıldırmak için -korumalarıyla birlikte- yanımdan geçen Diyanet İşleri başkanı Mehmet Görmez’i tanıdım. Görmez, “Türk edebiyat ve şiir dünyasının en güzel insanlarından birini ebediyete uğurlamak” için toplandıklarını söyledi. Allah’tan Karakoç’a rahmet dileyen Görmez, gök kubbede baki kalanın hoş bir seda olduğunu belirterek, “O hepimizin yüreklerinde hoş sedalar bıraktı. Söz dağarcığımızı kıymetli sözler kazandırdı. O, söz ve kelimeleri hayatında yaşayarak rabbine yürüdü” diye kısa bir de konuşma yaptı.

Tabutu omuzlarına alan cemaat tekbirlerle cenaze arabasına kadar taşıdı. Ardından, arabalara binilerek, Bağlum mezarlığına doğru yola revan olundu. Mezarlığa varıldığında, tekbirlerle cenaze arabasından alınan ve,

Ne saklarım ne gizlerim  
Yalnızca onu özlerim  
Tabutta bile gözlerim  
Bakar gider dostu doğru

kıtasıyla dostu doğru baktığını anlatan Karakoç’u inandığımız âleme yolcu ettik.

1932’de Elbistan’da doğan Karakoç 2012 yılında;

“Toprak basar kucığına  
Güneş çeker sıcağına  
Atar derdin ocağına  
Bu dünya kimin dünyası” dediği dünyadan göçüp gitmişti. Mezara kadar refakat eden Devlet Bahçeli, hep beraber yapılan duaya âmin dedikten sonra, 12 Eylül öncesi şehit düşen bir Ülkücü’nün kabrini ziyaret için mezarlığın bir başka yerine geçiyordu. Allah tüm geçmişlerimizin yattığı yeri nur etsin...

Mezarlıkta yapılan merasim bitmesine rağmen, kalabalığın dağılması epey zaman aldı. Birbirlerini epeydir görmeyen gönül dostları ayaküstü hasret gideriyor-



lardı. Bu yüzdendir ki benim de gideceğim arabaya binmem uzun sürmüştü.

Elbistan'dan gelen ekiple birlikte tekrar aynı arabaya binerek Sincan'da bulunan taziye evine hareket ettik. Evi bulmakta hayli zorlandık. Telefon ederek neden geç kaldığımızı soran sesin sahibine, evi bilen birisi olmadığı için bulamadığımızı söyledik. Bunun üzerine, yolumuza kılavuz çıkarılarak eve varmamız sağlandı. Eve vardığımızda, taziye için düzen alınmış, Bahaeddin, -Ertuğrul Karakoç hasta olduğu için katılmadı-, Osman ve Nafiz Karakoç kardeşlerinin; Tük İslam, Enderhan Karakoç babalarının; Mesut, Aydın ve Kürşat (Osman'ın oğlu) , Bilgihan (Nafiz'in oğlu) , Oğuz, Enver, Bahadırhan, Serhat Çetin, Ümmet (Bahaeddin'in oğlu) ise am-calarının taziyelerini kabul ediyorlardı. Öğle namazından sonra yapılan defin işleminin ardından, taziye evine ulaştığımızda saat 17'yi geçmişti.

Cenazeden sonra taziye gelen misafirlerin acıkacağını düşünmüş olacaklar ki, gelenlere yemek servisi yapıldı. Bizler de yedik. Bizden sonra taziye evine intikal eden Adem Konan'la biraz hasret giderelim derken Ekinözü'nün eski belediye başkanı Osman Özen yanımıza kadar gelerek, hareket etmek üzere olduğumuz haberi iletti. Adem Hocamla tanışıp tanışmadıklarımı sordum. Osman Bey tanışmadıklarını beyan edince, "Hocam, bu Osman Bey..." dedim; tanışma faslının gerisini kendileri tamamladılar.

"Vakit çok geç olmadan yola koyulalım..." diyenlerin sayısı artınca, geldiğimiz arabaya binip yola koyulduğumuzda saat 19.00 sularıydı... Geride Türk halk şiirinin çağımızdaki en önemli temsilcilerinden birisini bırakmanın burukluğu kaldı...

Mihriban öksüz kaldı

Yüzyılımızın en önemli şairlerinden biri olan Abdurrahim Karakoç, tedavi gördüğü Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi hastanesinde 7 Haziran 2012 günü vefat etti.

Çocukluğundan beri şiirle ilgilenen Karakoç, 1933 yılında Elbistan'a bağlı Ekinözü'nde dünyaya geldi. 1958-82 yılları arasında Cela belediyesinde muhasebe memuru olarak çalışan Karakoç'un ilk şiirleri Maraş'ta çıkan *Engizек* gazetesinde yayımlandı.

1984 yılında sanat hayatını sürdürmek için Ankara'ya taşındı. *Akit-Vakit* gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı.

Temiz bir Türkçe ve hece vezniyle yazdığı aşk, gurbet ve sosyal temalı şiirleriyle geniş kitlelerin ilgi ve beğenisini kazandı.

Karakoç, yarışmalara katılmamış ödül karşılığı yapılan yarışmalara hep karşı çıkmıştır. 100'ün üzerinde şiiri bestelenmiştir. Özellikle Musa Eroğlu tarafından bestelenen "Mihriban" ve "Unutursun Mihriban'ım" ile "Omuzumda sevdanın yükü"; Bayram Bilge Tokel tarafından bestelenen "Dağ ile sohbet", ayrıca Ekrem Çelebi'nin bestelediği "Sultanım" türküleri Türk halk müziğinin klasikleri arasında yer almış olup eserleri İbrahim Tatlıses, Orhan Hakalmaz, Selda Bağcan, Şükriye Tutkun, Gülşen Kutlu gibi sanatçılar tarafından yorumlanmıştır. "Tohdur beğ" adlı şiirini ise hemşehrisi Mahzuni Şerif besteleyerek okumuştur. Hasan Sağındık pek çok şiirini bestelemiş, bazı şiirleri de İbrahim Sadri, Bedirhan Gökçe gibi sanatçılar tarafından CD'lere okunmuştur.

Eserleri

1. *Hasan'a Mektuplar*, Fedai Yayınları,
2. *El Kulakta*, Maya Yayınları,
3. *Vur Emri*, Töre-Devlet Yayınları,
4. *Kan Yazısı*, Töre-Devlet Yayınları,
5. *Suları Islatamadım*, Ocak Yayınları,
6. *Beşinci Mevsim*, Ocak Yayınları,
7. *Dosta Doğru*, Ocak Yayınları,
8. *Gökçekimi*, Yenisey Yayınları,
9. *Akıl Karaya Vurdu*, Ocak Yayınları.

Abdurrahim Karakoç evli ve üç çocuk babasıydı. *İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn.*



Tüm Türk dünyasına mal olmuş, benim gibi nice şairlerin üzerinde hakkı ve emeği olan bu gönüller sultanına içimden geldiği gibi yazmak istedim. Kendi şiirlerinden de yer yer alıntılar yaparak yazdığım bu şiiri üstadın aziz ruhuna, rahmet dileklerle ithaf ediyorum.

## HAKTI KARAKOÇ

–Abdurrahim Karakoç’un anısına ithaf–

“Gün ağarttı kara saçın örgüsün”  
Dedi taş başına çıktı Karakoç  
“Muhabbet faslında ölüm türküsü”  
Söyledi, ağıdın yaktı Karakoç

Yüreğinde büyütmedin ezeni  
Eğri direk kırar dedin hezeni  
Yine değişmedi dünya düzeni  
Titreyen alevi yaktı Karakoç

Her üşüyen yüreğini yakmakta  
Pınar dertli dere sarhoş akmakta  
Sular bile güzellere bakmakta  
Ondan ırmaklarla aktı Karakoç

Gazel olmuş sıra sıra söğüde  
Dağ ardında unutulmuş şehide  
İki gidip bir dönünce, yiğide  
Gece gündüz canın sıktı Karakoç

“Çok olur dağların karı-kıcısı,  
Böyle imiş alnımızın yazısı.  
Bu mevsimsiz ayrılığın acısı”  
Açtı hüznün gülü koktu Karakoç

Daralıp kayboldu geniş ufuklar  
Aşka gölge oldu kara bulutlar  
Takvim yaprağında kaldı umutlar  
Bu dünya gözünde yoktu Karakoç

“Kerem eyle, fayda vermez yardımın  
Tıp dilinde çaresi yok derdimin.  
Her tarafı gurbet olmuş yurdumun”  
Demişti çok haklı çıktı Karakoç

“Âşıklar diyarı Elbistan ili...  
Olur bu mevsimin bağ-ı irem’i,

Her çeşmenin üç-beş tane güzeli”  
Kalmadı âdetler kalktı Karakoç

Anlattın ovalar nasıldır bizde  
Kağnılar yollarda yoncalar dizde  
Saydıklarım damla değil denizde  
Hece şiirinde tekti Karakoç

“Maraş’a, Muğla’ya, Kırklareli’ne  
Yiğit Köroğlu’nun Çamlıbel’ine  
Kars’ın yaylasına, Van’ın gölüne”  
Sevgiyle sevdayı ekti Karakoç

“Yüksekten dökülen suyun sesine  
Kekik kokusuna, çam gölgesine  
Renklerden sütbeyaz, koyu yeşile”  
Ceylanla cerenle sekti Karakoç

“Özü bulmak için indim derine  
Güç değdi ellerim dost ellerine  
Salınca gönlümü mahşer yerine”  
Burca aşk sancağı dikti Karakoç

“Gene yanar oldu bağrımın başı  
Nasıl söner bu sevginin ataşısı  
Oğuzlar soyunun savaş yoldaşısı”  
Zırhını şuurla dikti Karakoç

Ak kervanın son gediğe varmadan,  
Ayrıldı bir yerde şekil manadan.  
Hiç kimse görmeden, kimse duymadan  
Seni de bir melek yıktı Karakoç

“Ve işte dünyada en son arkadaş  
Başımın ucunda dikili bir taş  
Bitti, doğduğum gün başlayan savaş”  
Toprağa bağlanan köktü Karakoç

“Yiğit ölür kaçar dağın neşesi  
Ne sümbülü kokar, ne menekşesi  
İniler ardıcı, çamı meşesi”  
Çünkü aramızda yoktu Karakoç

İki bin on iki Haziran yedi  
Berzaha göçerken elveda dedi  
Hayat buldu O’na dönme ayeti\*  
Şahidiz arı-duru paktı Karakoç



Hasret girdi Karakoç'la araya  
Kâr eylemez merhem sürme yaraya  
Dua etmek düştü Gözükara'ya  
Yaşayan dosdoğru haktı Karakoç

\* Bakara 156, *Ellezîne izâ esâbethüm musîbetün, kâlû innâ lillâhi ve innâ ileyhi râci'ûn.*

“Onlar ki, kendilerine bir musibet isabet ettiği zaman ‘Biz muhakkak ki Allah içiniz (O’na ulaşmak ve teslim olmak için yaratıldık) ve muhakkak O’na döneceğiz (ulaşacağız)’ derler.”



# AMCAM ABDURRAHİM KARAKOÇ

## Oğuz KARAKOÇ

Çocukluğum, gençlik yıllarım, eski adı Celâ olan Ekinözün'de yaşayan, rahmetle andığım dedem Ümmet ve babaannem Fadime Karakoç'un yanında geçti. Ailenin ilk torunu olduğum için herkes tarafından çok sevilir, bir dediğim iki edilmezdi.

En büyük amcam Abdurrahim Karakoç, o yıllarda Ekinözü Belediyesinde muhasip olarak çalışıyordu. Dedem, babaannem ve ben, yaz tatillerinde Ekinözü'nün 5 km. dışında bağ ve bahçelerimizin olduğu çiftlikte kalırdık.

Abdurrahim amcamın, dedemin ve babaannemin yanında sevgisi farklıydı. Çocukluk döneminde bile amcam ne isterse yapılmış, hatta her türlü hata ve yaramazlıkları hoş karşılanmış. Bu sevgileri hep sürdürdü. Ona, bahçeye glemiyor diye mutlaka her gün benimle meyve ve sebzelerden en iyilerini gönderirlerdi. Oyun çağında olmama rağmen çok kez oyunumu bırakarak bu görevi zevkle yerine getirirdim. O da beni çok severdi. Amca - yeğen değil candan iki arkadaş gibiydik.

Hafta sonlarında bahçede aile fertleriyle bir araya gelindiğinde, günümüz bir şölen havasında geçerdi. Yine öyle bir ortamda Abdurrahim amcamın, hatalı bir davranışından dolayı beni dövmeye kalkan babamın elinden alarak dayak yemekten kurtardığını hiç unutamam.

Avcılığı ve doğada gezmeyi çok severdi. Ekinözü çevresindeki dağlara keklik, Nergele Çayı'na da alabalık avı için birkaç kez beni de götürmüştü. Yolculuğumuz hep onun nükteli sohbetleriyle doyumsuz olurdu.

Kaynaştırmayı ve paylaşmayı seven bir mizacı vardı. Ailede ve çevrede kır-

gınları barıştırma görevini de hep o üstlenirdi. Nerede bir cenaze ve düğün varsa hepsine de katılırdı. Yazdığı şiir ve yazılarla insanlarda sert bir mizaca sahip olduğunu hissettirse de aslında onun yüreği sevgiyle doluydu, asla kimseyi incitmek istemezdi.

Çok zekiydi. Gençlik yıllarında marangozluk yapmış, çok güzel el sanatları ürünü ortaya koymuştu. Resim çizme konusunda da yeteneği ileri düzeydeydi. Yapmış olduğu kınalı keklik resimleri hala hafızamda canlılığını koruyor.

Onunla iyi anlaşan iki dosttük. Evliliğe ilk adım atışında bile o vardı. Eşimi istemek için önce onu göndermiş, işi bitirince de babama ve anneme haber vermişim. Yıllar sonra da bu güzel ilişkimiz devam etti.

'Mektup yazdım Hasan'a ha Hasan'a ha sana' diyerek ilk kitabı "Hasan'a Mektuplar" la büyük yankı uyandırdı ve baskı üstüne baskı yaptı. "Askere Mektup" ve "TohturBeğ" isimli iki şiiri ilk defa halk türküsü sanatçısı Zekeriya Bozdağ tarafından bestelendi. TohturBeğ şiiri Âşık Mahzuni Şerif tarafından farklı bir şekilde okundu. Bunları daha sonra da Selda Bağcan tarafından okunan "Unutursun Mihriban'ım" ve Musa Eroğlu'nun bestelediği, günümüzde hala dillerden düşmeyen "Mihriban" şiiri takip etti. Gülşen Kutlu'nun yorumladığı "Sultanım" şiiri ilk defa TRT de yerini aldı. Her geçen gün besteler peş peşe geliyordu. Şiirleri plak ve kasete dönüşüyordu. Ekrem Çelebi tarafından "Unutma Dost ve Sana Geliyorum", İbrahim Tatlıses ve Nuray Hafıftaş'ın okuduğu "Omzumda Sevda Yüğü", Musa Eroğlu, Osman Öztunç ve Hasan Sağındık tarafından okunan "Suları Islatamadım", Sevcan Orhan'ın okuduğu "Sevgi Yetmiyor" Ayrıca Hasan Sağındık'ın bestelediği



Abdurrahim Karakoç'a ait İşte bestelenen şiirlerden bazıları şunlardır: "Beşinci Mevsim, İsmailce, Geç anladım, Kimin Dünyası, Kıyas, Sevgi yetmiyor, Hazır ol, Siyah Ağıt, Canımız Kurban, Otuz Yıl Önce, Bebeğe İhtar, Bağışla Beni, Soylu Bir Destan, Seni Düşünürüm, Dosta Doğru, Seni Aradım, Aynaların Ötesi, Gönlümdeki Gurbet, İsyanlı Sükût, Anadolu Gezisi, Dün Gece vb." bestelenmiş yüzlerce eserinden bazılarıdır.

Vefatıyla ilgili medya haberlerinde onu "Mihriban" şiiriyle sınırlayıp tanıtmaya çalıştılar. Abdurrahim Karakoç, hem manzum, hem de nesir alanında büyük başarı yakalayan ender insanlardandı. O çok iyi bir halk ve hak şairi, iyi bir dava adamı ve hiciv ustasıydı. Halkın mağduriyetini şiirleriyle en güzel şekilde anlatmış, zulme başkaldırmış ve hakkında 30'a yakın dava açılmış olmasına rağmen hiç birisine avukat tutmamış ve kıvrak zekâsıyla bütün davalardan beraat etmiştir. Çocukluğunda 25 gün gibi kısa sürede Kuran-ı Kerimi öğrenen amcam Abdurrahim Karakoç, kendisini "Türkiislam" davasına adanmıştı.

"Kör dünyanın göbeğine  
Hak yol İslâm yazacağız.  
Kuşların göz bebeğine

Hak yol İslâm yazacağız." mısrasıyla başlayan İslami duygularının öne çıktığı "Hak Yol İslâm yazacağız" şiiri binlerce insanın dilinde marş dönüşmüştü.

İslam'dan bahsetmenin suç olduğu bir dönemde o korkusuzca şiirleriyle haykırıyordu.

Ne diyorsa İslam Dini  
Uyacağız suç olsa da  
Gerçeği örten kefeni  
Soyacağız suç olsa da

Alnımız ak yüzümüz ak  
İslam olan olmaz korkak  
Batıla batıl hakka hak  
Diyeceğiz suç olsa da

Çiçeklenir sevda serde  
Cihad düşün olur merde  
Nur-u Kur'an'ı her yerde  
Yayacağız suç olsa da

"Deseler ki 'İslam'ın pınarından içmek suç'  
O suçu kabullenir içerim avuş avuş...

"Çarpık Çağ" şiirinde ise toplumdaki çarpıklığı şöyle anlatıyordu:

Doğru mu, yanlış mı? Karar sizlerin  
Biz aklın durduğu çağda yaşadık.  
"Ben dinsizim" diyen beyinsizlerin  
Din dersi verdiği çağda yaşadık.

Çabuk pişsin diye zorbanın aşısı  
Ayıran olmadı kurudan yaşısı  
Keçinin kaplana her adım başısı  
Kırk tuzak kurduğu çağda yaşadık.

Başörtüsü yasak, Türk olmak günah  
Sabır ver sabır ver ey Gadir Allah  
Bulaşık basının her gün, her sabah  
İslam'ı yerdığı çağda yaşadık.

Yüreği sevgi dolu amcam asla kimseyi incitmek istemezdi. Bu düşüncesini "İncitme" şiirinde şöyle ifade ediyor.

Gölgesinde otur amma  
Yaprak senden incinmesin  
Temizlen de gir mezara  
Toprak senden incinmesin.

Yollar uzun yollar ince  
Yol kısalsın aşk gelince  
Yat kurban ol İsmail'ce  
Bıçak senden incinmesin.

Burdayım de ararlarsa  
Doğru söyle sorarlarsa  
Tabutuna sararlarsa  
Bayrak senden incinmesin.

İl göcsün göçtüğün vakit  
Yol yansın geçtiğin vakit



Suyundan içtiğin vakit  
Kaynak senden incinmesin.

Toz konmasın sakın sana  
Hakkı geçer halkın sana  
Gücenmesin yakın sana  
Uzak senden incinmesin.

Amcam Abdurrahim Karakoç'un yazdığı taşlamalar, aşk, tabiat, dava şiirleri ve nesirlerinde inancından taviz vermeyişini ve dik duruşunu mutlaka görürsünüz.

Ben Milletim uğruna adamışım kendimi  
Bir doğrunun imanı, bin eğriyi düzeltir.  
Zulüm Azrail olsa, hep hakkı tutacağım  
Mukaddes davalarda ölüm bile güzeldir.

“Taksim” şiirinde ise şöyle diyor;

Bana Mevlana'yı Yunus'u verin,  
Mecnun'u Leyla'yı size bıraktım.  
Kırk yıldır susuzum bir tas su verin,  
Irmağı deryayı size bıraktım.

Talipli değilim şöhrete şana,  
Makamı rütbeyi yük etmem cana,  
Dostluk sevgi şefkat yetişir bana,  
Dövüşü kavgayı size bıraktım.

Onu birkaç sayfayla anlatmak mümkün değil. Bazı özelliklerini ifade etmeye çalıştım. Cenazesinde gördüm ki sağlığında yazdığı şiir ve yazılarıyla övdüğü, hatta dövdüğü herkes oradaydı. Ölümünde bile herkesi birleştirmişti. Allah mekânını cennet eylesin.

Sağlığında yazdığı şu kıta her şeyi anlatıyor.

“Uyuz öküzlerin adam güttüğü  
Çarpık bir dünyada yaşadı gitti.  
Çoğunun putlara secde ettiği,  
Dünyayı dünyada boşadı gitti.”





# ATEŞTE ISLANIŞ TEMRİNLERİ

## Mehmet OSMANOĞLU

*-Abdurrahim Karakoç'a*

Rüzgârın şiiirce estiği yerde  
Sessizce meydana indi bir şair  
Sözlerin uslanmaz doru atına  
Eyersiz, mahmuzsuz bindi bir şair

Bir ömür koşturdu Hakk'ın peşinde  
Eğrilik olmadı yürüyüşünde  
Çölleri kavuran aşk ateşinde  
Suları ıslatıp yandı bir şair

*Mektuplar pulladı saldı Hasan'a*  
Kim vardı, bakmadı hiç arkasına  
Haksızlığın karşısında susana  
Kaleminden kahır sundu bir şair

Küçük gördü aynalardaki devi  
Hakikati haykırmaktı ödevi  
*Titredikçe lambadaki alevi*  
Mihriban düşleyip dondu bir şair

Memleketin denizinden koy'undan  
Soyu asil Oğuzların soyundan  
Şiir ırmağının berrak suyundan  
Avuç avuç içti, kandı bir şair

*Susmamaya yemin verdi ceddine*  
Sözülle baş etmek kimin haddine  
Sancak dikti zalimin serhaddine  
Mazluma umuttu, candı bir şair

*Hep O'nu düşündü hayat şehrinde*  
Mevlayı gözledi Leyla- Şirin'de  
Aevli yüreği teneşirinde  
*Bir kova sevdıyla yundu bir şair*

Şi'rinde hikmeti dinleyin, susun  
Kapatın gözleri, gönül okusun  
*Aşk bağına dergah kuran Yunus'un*  
Varıp yamacına kondu bir şair

Akıl mizanında tarttı her sözü  
Sislenmedi, puslanmadı hiç özü  
Kirlenince bu dünyanın gökyüzü  
Yüzünü toprağa döndü bir şair.



# ABDURRAHİM KARAKOÇ'A DAİR

Hüseyin KAYA

Abdurrahim Karakoç'u ilk kez ne zaman duydum ve tanıdım diye düşünüyorum, liseye yeni başladığım yıllardaydı bu isme ilk kez rastlamam. Necip Fazıl'ı tanımış ve *Çile*'yi günlerce yanımda gezdirmiştim. Kitaba ulaşmanın zor olduğu yıllardı. Sezai Karakoç, Nazım Hikmet hatta Cemil Meriç'in kitaplarına ancak özel kitaplıklarda rastlamak mümkündü. En azından yaşadığım şehirde durum böyleydi. Ders kitapları ve okul kütüphaneleri için halen sakıncalı sayılıyordu çoğu yazar ve şair o yıllarda. Sırf kitaplıkları hatırına arada uğradığım dernek, vakıf kütüphaneleri hayli faaldi ve Abdurrahim Karakoç'un üç kitabını bir arada bulma bahtiyarlığını da Bizim Ocak'ın kitaplığında yaşadım. *Kan Yazısı*, *Hasan'a Mektuplar ve Vur Emri* adlı kitapları ciltlenmiş, tek kitap haline getirilmişti. Kanımızın deli aktığı dönemlerdi ve gümbür gümbür bir sesi vardı Karakoç'un. Şiire ilgisi olmayan arkadaşlar bile kitabın cildine, dörtlüklerden oluşan şiir biçimine, halk diliyle yazılmış şiirlere bir süre baktıktan sonra kitabı elinden düşürmüyordu. Kolay okunan ve insanı saran şiirlerdi kitapta yer alanlar. Kelimeler, deyimler bizim coğrafyadandı. Çoğu siyasi şiirler de bizim dünyamızı yansıtıyordu. Anadolu, garibanlık, ezilmişlik, devlet kurumlarının ilgisizliği, yoksulluk, esir Türk illeri, ülkü, Türk birliği gibi dönem gençliğinin dilinden düşmeyen kelimeler şiir biçiminde sayfalar boyu devam ediyordu. Taşranın zihin dünyasının dizeye, dörtlüğe dönüşmüş haliydi sanki bu şiirler. Okunduğunda izah gerektirmeyen, bazen hicivleriyle tebessüm ettiren bazen kederimizi artıran şiirler...

Aynı yıllarda yeni yeni piyasaya çıkmaya başlayan muhafazakâr camianın müzik albümlerinde de Karakoç'un bestelenmiş şiirlerine rastlamak kalbimizdeki, zihnimizdeki Abdurrahim Karakoç resmini daha da süslü-

yor, büyütüyordu.

*Dosta Doğru* adlı kitabından sonra başka bir Abdurrahim Karakoç'u tanımaya başladım. Daha durgun, daha derin, yazan ama suskun bir Karakoç. Sivas'ta her kitapseverin ağabeyi, seyyar sahafımız rahmetli Ali Şahin Canozan'la yaptığımız bir sohbetten sonra artık yeni bir Karakoç'u tanımaya başladım diyebilirim. "Saati Yok Eremi Yok, İtiraf, Mihriban" gibi şiirleri okuyor kendince şerh ediyordu.

"Hey arkadaş, bu sevdanın ardına Şahlar bile tahtı, tacı kor gider" dizelerini okuduktan sonra burada İbrahim Ethem'e gönderme var farkında mısın, dedi. Sezai Karakoç'a olan sevgimi bilen Ali ağabey: halk şiirinin Monna Rosa'sı Mihriban'dır, demişti bir keresinde. Bu tespitin ne kadar yerinde olduğunu yaşadıkça gördük, anladık.

Slogana yaklaşan ideolojik söylemlerden, hicivlerden şiirini arındıran Karakoç, ilerleyen yıllarda derviş sükûtuna bürünerek yazmaya, yaşamaya *Dosta Doğru* çıktığı yolculuğuna devam etti. Tanıyanlar, tanışanlar da bu halinden bahsederdi hep. Mütevazı ve suskun, çoğunlukla düşünceli bir Karakoç...

Tanışmak, yüz yüze görüşmek nasip olmadı kendisiyle. Etrafımda şiirle ilgisi olsun olmasın çoğu insan Muhsin Yazıcıoğlu vesilesiyle kendisiyle aynı ortamda bulunmuştu ama yolumuz hiç kesişmedi Abdurrahim Karakoç'la. Doksanlı yıllarda şiir gecelerinin heyecanını yitirmediği dönemlerde arkadaşlarımızdan biri Abdurrahim Karakoç'u bir şiir programına davet etme fikrini attı ortaya. Davet işini üstlendi. Nerede misafir ederiz, nerede sahneye çıkarırız gibi küçük plarlardan sonra ertesi gün Abdurrahim Karakoç'un şiir gecesi için Sivas'a



gelmeyi kabul etmediğini öğrendik. Arkadaşımız kendisine ulaşmış, görüşmüştü. Dilerseniz bir gün geleyim, bir öğrenci evinde misafiriniz olayım, sizlerle konuşayım, tanışayım hatta bir gece de kalayım ama sahneye çıkıp kalabalıklara şiir okumayayım demişti. Günlerce kendisini misafir etme planı yaptık ama nasip olmadı yine tanışmak, görüşmek. O günlerden sonra Abdurrahim ağabeyimiz oldu Abdurrahim Karakoç. Tanışsak, aynı mekânda bulunsak ne konuşurduk, soracak neyim vardı onu da bilmiyorum.

Bir kez televizyon programında dinledim kendisini zaman zaman da denk gelirim gazete yazılarına bakmaya çalıştım. Hep uzakta kaldı, uzağına düştük belki de.

İsminin, şiirlerinin peşinde olmadı hiç. Kendi hikayesinin kahramanıydı. Duvarlara da yazıldı dizeleri, kalplere de. Şairinin ismini, cismini dahi bilmeyen sesler okudu türkülerini, şiirlerini okumaya devam ediyor. El avuç açmadan kimseye, sözün şehvetine kapılmadan, şöhretin peşinde hırpalanmadan yaşadı ve göçtü. Halk şiirinin sadeliği, derinliği onun şiirleriyle yeniden Türkçe aynasına yansdı. Yunus'tan, Emrah'tan, Köroğlu'ndan, Dadaloğlu'ndan, Sümmani'den, Pir Sultan'dan kalan mirası yok saymadan yeniden işledi ve şiirimize, Türkçeye, ruh dünyamıza derin nakışlar bırakarak göçtü. Belki de o dönem Türkiye'si gereği fikirle, siyasetle, hicivle başladığı şiir yolculuğunu Yunuslayın tamamladı Karakoç. Şiirin, sözün ve sevdanın kendisine tutunanı kemale taşımasının son örneğiymi belki de.

# AŞKIN MIHRİBAN AYNASINDA AŞKA BAKIŞ

## İnci OKUMUŞ

Bazı şiirler, bir aynanın yüzeyindeki yansımalar gibi zaman içinde parıldayan imgeler ve duygularla doludur. Bu ayna ilk bakışta sadece yüzeyin yansıması gibi görünse de her baktığımızda içinde barındırdığı daha derin ve gizli dünyaya davet eder. Baktığımız yer ve bakarkenki duygularımız her seferinde bambaşka bir anlayış ve farkındalıkla bu aynanın ardındaki gerçek anlamı görmemizi sağlar.

Bu minvalde söylemeliyim ki edebiyatımızın aşk yüzünde elimizde tuttuğumuz Abdurrahim Karakoç'un Mihriban aynası, hemen hepimize kendi yüreğini gösteren bir parlaklıkla parlayıvermiştir. Bu parlamış; evrensel duygu olarak aşkı bir şiir, bir türkü halinde elimizden ve yüreğimizden düşürmediğimiz izahı oluvermiştir.

Bu sebepledir ki aşka duyduğumuz heyecan, zaman içinde parlayan imgeler ve duygularla dolu Mihriban aynasına bakarken doruğa çıkarır. Çıktığımız içsel yolculukta bu yansımalar daha da berraklaşır. Gün gelip devir dönünce hayatımıza bir şiir olarak girip türkü türkü söylenen "Mihriban" yaşadığımız hayatın içinde aşka dair yüz yüze geldiğimiz bir billur ayna oluverir.

Her baktığımızda, Mihriban aynasının sonsuz yansıması içinde bizi aşkın derinliğine çeken parlak ve derin mısralar, bir süre sonra ideal, ulvî bir gönül âlemine karşı duyulan hasretin ifadesine dönüşür. İşte tam da bu sırada olur olanlar...

Gönlümüze tuttuğumuz Mihriban aynası, aşkı hayatımızın merkezine bütün olmazsa olmazlığıyla yerleştirir. Benim bundan sonra yazdıklarım işte bu yerleşik mekândan devam edecektir.

Kendileriyle bir buluşmamızda sohbet ederken söz Mihriban'dan açılmıştı da ismin bir sembol olduğuna atıfla "Abi, Mihriban da adını biliyor mu?" diye sormuştum. Yüzünde o an derin ve tatlı bir gülümseme belirmiş, "bilse de bilmese de ben adını öyle koydum" diye cevaplamıştı. Anlatmaya başladığı hikâyede bazı vurgular çok dikkatime dokunuyordu. "Ne adı Mihriban'dı ne de sarı saçları vardı..." Düşüncelere dalmıştım. O halde neden kendisiyle beraber bizi de sevdiğinin olmayan sarı saçlarına bağlamıştı?

Mevzu derindi... Aşkı tılsımıyla saklayabilmenin ustalığı aşka ve ustaca yazılmış olan şiire dâhildi. Sarı saçlar, aşkın görsel bir sembolüydü şüphesiz. O halde Aşkın Mihriban Aynasına bakarken, Abdurrahim Karakoç'un aşka dair davet ettiği şuuraltı inceliklerden görebildiklerimizi söylemekle söze başlamalıyız.

Mihriban şiirinin hikâyesinin başlangıcında Abdurrahim Karakoç'un "O bana mektup yazardı, ben ona yazamazdım. Elin kızının evine mektup mu gönderilir, ayıptır. Yaşadığı şehirde bir gazete çıkardı, ben o gazeteye şiirler yazardım. Herkes şiir diye okurdu ama Mihriban bilirdi ki kendineydi o mektuplar." diyen müeddep tavrı, bu yönüyle beni fazlasıyla etkilemiştir. Zira burada Karakoç, şiirin kendi içindeki sembollerden de evvel aşkın bizzat kendisini ulvî kaynağına hürmetle sembolleştirdiğine de şahit kılabilir bizi.

Şunu yürek açıklığıyla söylemeliyim ki; Maraş'ta doğan ve hemşeri olmakla iftiharını taşıdığım Karakoç usta aşkın edebine dair bir inceliği, yaşadığı devrin hasletiymiş gibi ifade etse de "seveceksen ölçülü sev ki uzun sürsün" diyen Shakespeare gibi, "aşk, imkânsızı mümkün kılar" diyen Goethe gibi, "aşkın sıfatını söylemeye koyulursam yüz kıyamet kopar da yine

noksan kalır” diyen Hz. Mevlâna gibi aşkın evrensel varlığına bütün duruşuyla bir hayat öpücüğü kondurmuştur. Aşkla dirilmek isteyenler, her daim tazelenen bir hayat için aşkın Mihriban aynasına yüzünü tutmalıdır.

Zira bir şey, ancak sembol olduğunda düşünceleri, duyguları örgütlemeye yetecektir. İşte buradan baktığımızda Aşkın Mihriban Aynasında biz tıpkı bir masaldaki gibi “ayna ayna söyle bana...” diye başlayan aşka dair sorduğumuz soruların cevabını büyük bir samimiyet, kucaklayış ve hakikat içinde alabileceğizdir.

Aşkın Mihriban Aynasının hangi noktasına bakarsak bakalım ayna, bizi aşkla göz göze getirmekle kalmaz, şairin bir sembol içinde söylediği ‘yârin sarı saçlarına çözülmeyen bir düğümle deli gönlünü bağlayabilecek kutlu iradeye yönlendirir. Diğer yanda bir kavi düğümü de bize bırakır. Zira yârin sarı saçlarıyla idealize edilen bağlılık aşkın aynasında bizi sarkaç sarkaç sonsuza ulaşmaya davet edecektir. Düşündürecektir... Gönül dünyasında kimin tılsımlı elleri vardır? Bağlayabilme kudretinde olan bağlayıvermişken çözülmeyen o düğümü atabilmek kimin kudretindedir?

Ayrılık ve ölüm dediğimiz de nedir? Şu aşk olmasa...

Aşkın Mihriban aynasıdır bizi ayrılık ve ölümle yüz eden. Ayrılık daha zorlu, ölümse onunla anlaşılmaz hale gelir. Üstelik ölüm, ayrılıktan da zor değildir. Karacaoğlan’ın “üç derdim var birbirinden seçilmez/ Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm” dediği yerde aşkın dert ettiği ayrılık yanında bizi, ölümü “aşkla dirilmek” olarak niteleyen Hz. Mevlana’yla kucaklaştırır.

Abdurrahim Karakoç’ta aşk, kalemi elden düşüren bir iradî kayıp gibi görünse de lambada titreyen alevin üşümesiyle içimizi titretebilen bir kudret olup gelir.

Aşkın Mihriban Aynasında görünen o ki; aşk, günlük işlerden uzaklaştırarak

düşünce ve his dünyasını sarsabilmektedir. Bir iradi kayıp mıdır bu? Yoksa tam da dizelerinde olduğu gibi “gözü görmez eden, akli şaşkırtan” bir sis perdesi içindeki bu etki Aşkın Mihriban Aynasına bakarkenki bizi kendi iç gözlerimizi açmaya mı davet etmiştir? Aşk, sarsandır. Sarsarken başka dehlizleri aşıkâr edendir. Öyle olmasa nasıl fark edilirdi ki “lambada titreyen alevin üşümesi...?” Aşk sıra dışıdır, beklenmediktir... Ve elbette bir şiirinde “suları ıslatamayan” aykırılığın şairi için, bir ışık kaynağı olsa bile tabiatı gereği evvela kendini ısıtma görevi beklenen alevin kendine tesir etmeksizin bir üşümeyle titremesi aşka dair şairin ulaştığı mertebenin hepimize sirayet etmesinden olsa gerektir ki her okuduğumuzda içimizi titretmektedir.

Şiirin özellikle bu dizesini hemen her duyduğumda ilk günkü heyecanı duyuyor olmam bu güçlü dizelerin itiraf ettiği şekilde “aşkın kâğıda yazılmıyor” olduğuyla alakalı olsa gerektir.

Hissettiklerimizin aşk olduğuna kendimizi ikna etmeye çalıştığımız bir dönemde Karakoç, aşka dair irademizi nelere teslim ettiğimizin bir iç sorgusuna da davet etmiş gibidir. Karakoç’ta aşk, göze almaktır. Seneler, asırlar geçse bile aşkın bozulmayan töresinde bir türkü güzelliğinde dile düşmek, göze alınan şeyin değeri ile orantılı olarak söylemek gerekirse göze almanın edebileşen, edebileşirken de ebedileşen güzelliğidir.

Aşkın Mihriban Aynasında baktık ve gördük ki, haddi aşmamaktır aşk... Ruha ruh verendir... Ruh değil midir bitimsiz olan. Varsın bitiversin her nesne. Kime gamdır? Ötesi aranmayacak kadar derin aşkın yarasına derman olacak ilaç kimde vardır? Hudut dediğimiz şey birçok değer için mühimken, o aşktır ki, kaynağını aldığı yerden mütevellit hudutsuzdur. Hudutsuz hazine sahibi O yücelikten gelip yine ona gidecek olan aşka hudut çizmek kimin haddidir?

Aşk, yakıp kül edendir. Şiire ilham veren hikâye gerçekten yaşanmıştır. Yaşanmayan aşk, yakıp kül eder mi? O kül ki ateşi



ilhamını kaybetmemiştir, üstüne buz gibi kar koysan kar'ı köz edecek özünden hiçbir şey kaybetmemiştir. Karakoç ustanın kendisine sorulduğunda sevdiğini dile düşürmeksizin anlattığı hikâyenin başlangıcı da yine bir şiir yolculuğunda gittiği bir başka memlekete dayanmaktadır. Kara bahtın tahammülü de yetmeyecektir. O sebep bu sebep der iken sevilen sevene kısmet olmayacaktır.

Bazen “iyi ki!” diyesim geliyor bu yaşanmışlığa. Bazen de artık hükmü kalmamış olsa da vicdanî bir içlenişle “keşke” deyip hüzne kapıldığım oluyorsa da Aşkın Mihriban Aynasına bakarken ki benim durduğum tarafta her daim, dilimde dönüp duran, türküleşen aşk kazanıyor.

Ve “İyi ki “Mihriban” gelmiş dünyaya, iyi ki sevmiş onu şair” dediğim oluyor. Kavuşamama olgusunun ise kudreti sonsuzun ikrama dönüştürdüğü bir imtihan olarak bir tek Karakoç ustaya değil hepimize bağışlanmış bir armağan olduğunu düşünüyorum.

Her baktığımızda hemen hepimizi bir kördüğümle aşka bağlayan Aşkın Mihriban Aynasına, Abdurrahim Karakoç ustanın nazarına denk düşebilmek ümidi hayaliyle bakıp kalem yormuş bulundum. Bundan sonra da şu fanilikten gelip geçecek olan muhataplarının hissiyatından aşkın öte anlamına dair kim bilir daha nice tarife sığmaz derinlikler eklenecektir. İşte o günleri heyecanla bekleyenler arasında olacağım.

# MÂŞERÎ VICDÂNIN SESİ İÇİN KIRK TENHÂ DİKKAT

Yaşar BAYAR

**1.** Zamanın aralıkları, ebedî işlerle, güzel eylemlerle süslemekle şereflenir. Yoksa uçsuz bucaksız bir okyanus gibidir zaman. Sularında sürüklenenleri tanımaz bile. Her neslin de bu zaman aralıklarında temsil edicileri olduğu kadar yalnızları da vardır. Bir yanda, yaşadığı devrin anlayışından hayat biçimine kadar bütün inceliklerine uyan sürülerin seçkinleri, ötede de zamana başkaldıran yalnızları... Bir yanda şöhretin, ikbalin boyun eğmişliğinin her türlü bedeli; öte yanda belâ yağmurlarından sıırılsıklam fütursuz başlar var. Yalnızlar, zulmeti aydınlatmak için, bir mefkûrenin alevi ile tutuşmuş çerağlardır ve yalnızlık bu ışığın fanusudur. Bu fanusta zaman ve mekân şahsileşir ve yalnızlar ışıklarını parlatarak saçarlar. İşte Anadolu'nun bir asil evladı olan Abdurrahim Karakoç da neslinin büyük yalnızlarından. Yolu çetin, yükü dünyalar kardı. Hakkında yazılar yazılan, mülakatlar yapılan ve boy boy fotoğraflarla kitlelere takdim edilen bir şair değildi. O da öyle olmasına müsaade etmezdi zaten.

**2.** Birçok kültür ve sanat mahfillerinde sohbet etme şerefine nail olduğum, şiirlerini kendi sesinden dinlediğim mehîb çehreli Abdurrahim Karakoç Ağabeyin aramızdan ayrılışının on ikinci yılında, onun derûnunu, insanî veçhesini, düşünce, medeniyet ve şiir anlayışını değerlendirmek çok da kolay değildir. Ancak az da olsa hissettirebilmek de çok değerlidir.

**3.** Mütedeyyin ve mütevazı bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Babası, gönül gözü açık, irfan sahibi bir Anadolu insanıydı. İlkokulda okuduğu yıllarda koyun güderek, bağ-bahçe işlerine yardım ederek ailece verdikleri yaşama mücadelesine elinden gelen katkıyı yapmaya çalışıyordu. Her şeye rağmen mutluydu; çetin geçen bu çocukluk günlerinin özlemi-

ni ömrü boyunca yüreğinde taşıdı. Kürsünün önünde “Yeminsiz İfademdir” diyerek yeminli alınan ifadeden daha gerçek bir ifadede bulunan ağabey Bahaettin Karakoç: “Abdurrahim benden iki yaş küçüktür. Dört tarafı dağlarla kuşatılmış bir köyde yaşadık çocukluğumuzu. Ben bu dönemi uzun yaşadım, ama Abdurrahim uzun bir çocukluk dönemi yaşamadı, çocukken de orijinal bir şeyler icat etmek, kendiliğinden bir yerlere varmak düşüncesiyle kendi içine doğru çekildi. Babamın nice saatini, nice dolma kalemını bozdu ve çürüğe çıkardı. Buna rağmen babamdan ne dayak yediğini, ne de azarlandığını gördüm. Bir beyaz atımız vardı. Abdurrahim ile ne zaman kavga ettikse hep o at yüzünden ettik; sen binmeyeceksin, ben bineceğim diye... Eski elifba yazısını benden daha önce kavradı. Kur'an okurken babam beni sık sık azarlar, Abdurrahim'e ise iltifat ederdi. İlkokulu dört yılda bitirdi. O'nun hayatı da şiirleri de hep düz çizgide takip etmiştir...” diyerek, Hakk'ın rızâsını esas alan bu iki büyük medeniyet köprüsü şairin çocukluk günlerinin ipuçlarına değiniyordu.

**4.** O; “Vahiy” kültürü içinde yoğrulmuş bir “Hicret” insanıdır. Onun hayatı köyünden başlayan bir yolculuktu. O kendini yeryüzünde hep bir yolcu gibi gördü. Hüznü sabit, şükürü bâki idi.

**5.** Onun şiiri, yokluk yurdundan ve mahşeri uğultu ortasından yükselen bir erkek sestir.

**6.** Günümüz Türk şiirinde hemen hemen tek başına bir vâdiyi doldurmuştur. Vatan toprağına benzer yağız çehresi, halim selim görünüşü, iddiasız, sessiz oturuşu ile o, her hangi bir Anadolu insanıdır. Fakat millî asabiyeti yüksek, millî vicdana ses veren öfkesi şiddetlidir. Bu farklılık, tarladaki, tezgâhtaki Mehmet'le, cephedeki Mehmetçik arasındaki farka benzer-



di.

**7.** Şiirin, aşkın poetikası, geleneksel formu, hiciv anlayışı ve entelektüel derinliği karşısında; jakoben aydınlardan, Grek mukallidi çapsız şairlere kadar herkes, onun karşısında şapka çıkararak zorunda kaldılar.

**8.** Nazım birimi olarak dördlük kullanmıştır. Nâdiren bentleri dördlük, ziyade iki mısralı, bentleri üç, ziyade iki mısralı şiirleri de vardır. En çok kullandığı tür olan koşma'nın hemen bütün çeşitlerinden örnekler vermiştir. Belli bir nazım birimine sahip olmayan şiirleri de vardır.

**9.** Muhataralı ve tekinsiz her ortamda kendi hakikatini söyleme cesaretini göstermiş bir şairdir.

**10.** Sanki bin yıl kadar yaşamış, bir kaderin içine birçok alinyazısını sığdıran, yüzüne kavislerin ordusunu sıkıştıran, vücudunu örten derisinde ne kadar gözenek varsa, hepsinde birer deniz saklayan; tepeden tırnağa dehliz kesilmiş bir şairdi.

**11.** İnsanın en sadık arkadaşları herhalde, dost ve ağabey bildiği şair ve yazarlardır. Onlar vefasızlık etmez, yüreklerinde ne varsa döküverirler satırlara. Yürekleri dağ gibi sevgilerle doludur. Karakoç, çok geniş bir okuyucu kitlesince tanınan Neo Klasizm'e ulaşmış ve ortaya koyduğu perspektif ile Türk toplumunun bütün kesimlerine cevap verebilecek eserler vermiştir. Şiir: Hasan'a Mektuplar, El Kulakta, Vur Emri, Kan Yazısı, Suları İslatamadım, Beşinci Mevsim, Dosta Doğru, Akıl Karaya Vurdu, Yasaklı Rüyalar, Gökçekimi, Gerdanlık-I-II-III, Parmak İzi, Yağmur Yerden Yağar, Anadolu'da Bahar, Barış Çağrısı Deneme, Makale: Düşünce Yazıları Sohbet, Söyleşi, Mektup: Çobandan Mektuplar.

**12.** Hasret, elbette ki bütün insanlığın yeryüzündeki "Kızıl Elma" duygusudur ama Karakoç kadar derinden duyanı ve dillendireni olmamıştır sanırım.

**13.** Tabiata, ruha, varoluşa ve aşka yönelmiş bir sorudur. Kelimeleri dehâ

ağacına çevirip şiire eken, sonra onları kafasıyla sulayan, hayatıyla kesip budayan anlam bahçevanıdır.

**14.** Bir bakıma o, bir sözcü gibidir. Unutulmuş sâde vatandaşın, onun kıymetlerinin, el-göz ulaşmayan vatan coğrafyasının bir köşesinde, hâlini arz etmeye mecâli olmayan insanların gözü-kulağı-dili olmayı vazife olarak üstlenmiştir.

**15.** Karakoç, geleneğin kendisi değil, devamıdır. Çünkü moderndir. Farklı duyular, taze imajlar ve yeni mazmunlarla önce özü, hecenin bütün imkânlarını kullanan ve onu sun'iliklerden arındıran tavrıyla da şekli yenileyerek ortaya orijinal bir şiir çıkarmıştır.

**16.** Temsil ettiği yerli kültür, bütünüyle Türk-İslâm sistemine, medeniyetine dayanır.

**17.** Şiirlerinde olduğu gibi özel hayatında da mert ve cesurdu. Kimseden şahsi bir talebi olmadı. Oğlunun adını "Türk İslam" koyarken hayata bakışını, dünyayı algılayışını ifade ediyordu. Seksen öncesinin meşakkatli günlerinde milliyetçi gençler onun şiirleriyle teselli buldular, güç kazandılar, kendilerini anlattılar.

**18.** Güzel Türkçesi, orijinal hiciv üslubu, sağlam zeminli irfanı ve velûdiyeti ile "kendisini yabancı kuvvetlerle sarmış" olan "standart aydın"ın yakasına yapışmış şairdir.

**19.** Kendisi ne kadar sade, titiz ve "ben"den uzaksa şiirleri de o derece aynı özelliklere sahiptir.

**20.** Şiirlerini oluşturan her kelimedede bir düşünce pıhtılaşır. O kelimeler ki, yalnız kendi değerlerini değil, susturulmuş olan öteki kelimelerin de değerini taşır.

**21.** Onun şiirlerine sinen ihlasın, inançtan vecde tırmanan seyrini, hatta onu da aşarak ruhumuzda rakeden sancılarını keşfetmesi, denenmeden hurdaya çıkan şiirdeki arayışlara yeni düşünme ve kendine dönüş kapı-



ları açmıştır.

**22.** Sevdiğine bile, hiçbir şeye iltifat etmeyen mert ve dürüst Anadolu erkeğinin ses tonu ile hitap eder. Aşklar, vefasızlıklar ve ayrılıklardan şikâyet ederken bile yiğitçedir. Osman Yüksel Serdengeçti'nin yıllar önce, kendisini tek başına ziyarete gelen ve ömründe ilk defa gördüğü bu karayağız delikanlıya, selâm verişindeki ve duruşundaki tavıra bakarak: "Sen Abdurrahim Karakoç'sun!" demesindeki hikmet de bundan olsa gerek.

**23.** Dünya boyutunu benimsemesine karşın, ahiret boyutunu, gayb kuşağını ihmal ettiğinden, bir bilgisizlik, Kur'anî ifadeyle gaflete dönüşen bilimi ve ele aldığı konu ve kişileri tartışmaktan, zaman zaman kıyasıya hicvetmekten çekinmeyen tavrıyla, tepkisizliği neredeyse ilke edinen edebiyat ve düşünce ortamına farklı bir boyut getirmiştir.

**24.** Aşksız ve gönülsüz, kendi kabuğumuzla; ruhsuz ve özsüz, bir kâinat ve dünya ile Leylâsız ve Mecnunsuz toplum ve insanlık ile gerçek-siz bir sahne ile sürgünde bir hayat yaşadığımızı şiirlerinin aynasından bize göstermeye gayret etti.

**25.** Işığını kaybetmiş ve her yanıyla toz-duman bir dünyada; sabırla, feragatle aşk bayrağını omuzundan hiç indirmedir.

**26.** Karakoç'un savunduğu irfanî gelenek; durağan, statik ve uyusuk bir yapı değil, toplumun tekâmülünü öngören, başkalarıyla birlikte yaşamayı, onları kabullenmeyi esas alan, karşılıksız sevmeyi ve vermeği yeğleyen bir anlayıştır.

**27.** Yoğun bir dünyevîleşmenin yaşandığı modernitenin dünyasında; manevîliği, uhrevî motifleri, ahlakî normları çağrıştıran nüanslarla yüklü şiirlerinin lâl edilmesi, suskunlaştırılması için yıllarca görmezlikten gelindi.

**28.** Hâkim kültürün devasa boyutlarda dünyanın her yerine dayatıldığı, yerel otantik hayat biçimlerinin, kültür unsur ve

vasıtalarının baskı altında tutulduğu; böylece bir bakıma da insanlığın kültürel kazanım ve zenginliklerinin yok olmakla yüz yüze bırakıldığı, örtülü bir şiddet ve yıldırımı simgeleyen bir ortamda "gergedanlaştıktan sonra, gergedanlaştığımızın bilincine varamayacağımızı" eserlerinde dile getirdi.

**29.** Kalplerimizi siyahlığı ile ifsat eden modern şehrin, insan mânevîyatını çöle çeviren kavuruculuğunda görüp yazdıkları zaten sonuçtu ve görüntünün yeniden bir keşfe ihtiyacı da yoktu.

**30.** Özgün anlatımı, gerçeklere bakış yöntemi gücünü artırıyor, belleğimizde yaşıyordu. İnsana ilişkin duygular var oldukça da sözü edilecek, türküsü söylenecek, bestelenecek. Sahih şiirin alın yazısı da budur zaten...

**31.** Hayatta daima başını, iki omuzları arasında dik tutmuş ve başı hiçbir omuza yaslanmamıştır.

**32.** Mecelle'nin: "Hâkim; fahîm, müstakîm, emîn, mekîn, metîn olmalıdır." o meşhûr tarifi, ne güzel ve anlamlı bir tariftir. Bu tarifi huku-ku, hükmetmeyi değil, hikmeti ve izzeti; hâkimiyet kurmayı değil, hakikati ve adaleti esas alır. Hikmeti yitirenler, izzetlerini ve iffetlerini yitirmekten; hakikati yitirenlerse, adaleti ve hakkaniyeti bitirmekten kurtulamazlar. Ve sonuçta, kendi bitişlerinin tohumlarını ekmiş olurlar. Karakoç'un "Hakim Bey" şiirinde ele aldığı Kur'an'ın da dört esasından biri olan adalet; şairin ısrarla aradığı ve semavî kitaplarında özellikle vurguladığı deontolojik bir kavramdır. Ancak onun yakarışı, terazinin gerçek adalet göze ölçebilmesi için kefesindeki ölçek de 'gerçek' ve hak olmalıdır.

**33.** Karakoç'un şiirleri, depresyonun en iyi ilacıdır. Çantamızda taşıdığımız müsekinlerden daha güçlü olan bu şiirler, bizi bir ırmağın kıyısına götürür ve yıkar. Bu yıkanma bizi huzurlu ve sağlıklı kılar.

**34.** Ruhunun derinliklerine fısılda-



nan mistik kombinezonlar demetinin ipucuyla ve kalp merceğinin kapasitesi oranında yeryüzünün her tarafında tecelli eden güzelin güzelliğini görmeye çalışması da bu iç dünyasının sırrını tasvir etme teşebbüsüdür.

**35.** Bu arada bütün'ün farkında olan, orada kendisini besleyen damarı görebilen şair, şiiirlerin de dünyayı algılatan bir çerçeve sundu bize. O pencereden bakarak kendimize bir konum tayin etmemizi istiyordu.

**36.** Alacakaranlık dünyanın bize yeniden sunulan o soğuk boşluğunu ve 'kaporta' değişikliğini en veciz şekilde dile getirmiştir.

**37.** Şiirlerinde medeniyet gergefini işlerken, bu ululuğunun mührü gibi duran bir kültür manzûmesi oluşturmuş ve şaheserler bırakmıştır. Günümüzde bu eserlerin bazıları hüznle biten bir hikâyenin son cümlesi gibi dururken, bazıları da o ihtişam yıllarının bütün heybetini gelecek asırlara taşımaya devam etmekte, şairin yâd-cemîli olarak durmaktadır.

**38.** Hâsılı Karakoç; âsumânın fânusuna sığmayan can mumunun şûlesidir ki bilen bilir, duyan anlar, gören görür. Mâziden âtiye yazılmış bir nâmedir ki, okuyan okur, anlayan anlar...

**39.** Kelâmı düğümlerken bir de özneyi soyutlayıp sona bırakalım: "Fizikçileri, Felsefecileri severim ya, coğrafyacıları sevmem Allah için... Uzun Bekir coğrafyacı, iyi coğrafyacı hem de. Coğrafyacıyı sevmem, iyi coğrafyacıyı hiç sevmem. Sorarım ona: "Güneyin ırmaklarını say hele?" Âlim gibi sıralar ardı ardına: "Seyhan, Ceyhan, Asi..." Gurban derim, gurban... Bir de Karakoç ırmağı var, onu da belle, onu da yaz. Bön bön bakar yüzüme, sapıttım sanır. Anlatırım; Karakoç ırmağı Maraş'ın Elbistan İlçesinin Celâ köyünden doğar. Ve de tüm Türkiye'yi köyköy, mahalle mahalle dolaşır... Hiçbir şey anlamaz bu espriden. Ne sıcak ne soğuk hiçbir tepki yok. Onun için ırmağın, ille de haritada mavi çizgiyle gösterilmesi lazım ya, hiçbir şey anlamaz. Bu yüzden de işte, sevmem coğrafyacıları. Hepsinin vebâli Uzun Bekir'in boynuna..."

**40.** Çorak bir vadide Anadolu'nun ruhunu taşıyan, irfanî ve has şiirler, öz eserler verdi ve fânî dünyaya veda etti. Hep iyi, doğru ve güzel şeyleri hatırlatıp; kocaman şiir yüreğini bizlere bırakarak gidip Rabbinin eşiğine ulaştı. Rahmetle, şükranla, minnetle anıyorum.



# ABDURRAHİM KARAKOÇ VE HİCİV ŞİİRLERİ

## Akif DUT

Abdurrahim Karakoç, hiciv şiirleri başta olmak üzere, Türk edebiyatının önemli şairlerinden biridir. Çok yönlü bir şair olan Abdurrahim Karakoç, hiciv şiirlerinin yanında aşk ve doğa şiirleri de yazmıştır.

Hiciv, sanatçının susturamadığı dili, eğemediği başı, zapt edemediği kalemidir. Bu susturulamayan dil, eğilemeyen baş ve zapt edilemeyen kaleme örnek verilebilecek en önemli sanatçılardan biri de Abdurrahim Karakoç'tur.

Karakoç, Anadolu insanının mutluluğuna, aşkına, kederine, derdine ve pek çok haline şahit olmuş bir kişidir. Anadolu insanı, Karakoç'u hep ilgilendirmiş ve bu insanların dertleri Karakoç'un hiciv şiirlerini besleyen önemli bir kaynak olmuştur. Bu manada Karakoç'un şiirlerinde yoğun bir hiciv varlığı söz konusudur. Karakoç, başta siyaset olmak üzere birey, toplum ve kültür gibi pek çok konuyu şiirlerinde hicvetmiştir.

Karakoç, şiirlerinde hep halktan yana olmuş ve halkın dertlerini işlemiştir. "Halkın, köylünün, garibanın, fukaranın köyde, şehirde, belediyede yakın müşahedecisi oldum. Onu uyardım, hatta zaman zaman tehdit ettim. Adam ol Hasan, dedim. Öl Hasan, insan ölmekle küçülmez, dedim. Onun bir davası olması gerektiğini haykırdım. Halkın dertlerini dert bildim. Şimdi garibanın bir davası var." (Şehsuvaroğlu, 2016, s. 95).

M. Güneş, Karakoç'un poetikasını edebiyatımızın önemli şahsiyetleri üzerinden vermiş ve Karakoç'un kendine has bir üslubunun olduğunu belirtmiştir. Abdurrahim Karakoç'un şiirinde; Yunus'un sevgisinden, Dadaloğlu'nun tavrından, Karacoğlan'ın aşkından, Seyrânî'nin tarzından, Emrah'ın söyleyişinden, Fu-

zûlî'nin sesinden, Ârif Nihat'ın nefesinden, Necip Fâzıl'ın zekâsından, Neyzen'in hicvinden, Âkif'in rûhundan ve halk türkülerinin şuurundan renkler ve ışıltılar hissedilse de, Karakoç'un şiirlerinin bunların hepsinin dışında kaldığını, onun kendine has bir söyleyiş ve üslûba sâhip olduğunu fark edersiniz... (2012).

"Karakoç, şairdir ama gerçekçi bir tavırla cemiyetin içtimai durumuna eğilir. Zaten taşlamalarının kaynağını da sosyal yaşayışta görülen çelişkiler, yalanlar, samimiyetsizlikler, kısaca bütün çürümüşlükler alır" (Kurt, 2013, s. 194). "Hicivlerinde hükümetler, yöneticiler, bürokrasi ve aydınların vatandaşa ettiği zulümleri, tepeden bakmaları keskin bir şekilde yer alır" (İlbey, 2012).

Karakoç'un şiirlerindeki gerçekler memleketinin, memleketimizin gerçekleridir. Şiirlerindeki konularda belki hayal gibi gelebilen unsurlara rastlanır. Ama bunlar daha ziyade acı gerçeklerin iyi yöne çevrilme arzusunun imajlarından öteye geçmez. Çünkü Karakoç, şiirlerinde görünle birlikte hissedilen, duygularda kabarmayan ruh hallerinin canlı bir resmini tasvir eder. O, yaşananı, yaşayanın gözü ile en sade biçimde resmeder. Bunun için şairi, iyi bir gözlemci olarak da görmek mümkündür. Gözlemlerini, şiirlerini mücerret ve kuru objeler olarak değil, onların mısralarının bütünlüğüne sindirerek ifade eder.

(Kurt, 2013, s. 137 – 138).

Hiciv şairi olarak da ön plana çıkmış olan Karakoç'un, zaman zaman bu duruma sitem ettiği bile olmuştur. İflas şiirinde "Söylesem suç, sussam hata/Zıkkım düşün bu sanata" (Karakoç, 2018, s. 172) diyen Karakoç, hiciv tü-



rünün zorluğundan yakınmıştır. Karakoç hicvi, “ustura ağzında yürümek” olarak ifade eder (Kurt, 2013, s. 130).

Şair, çevresindeki olumsuzlukların sebebi olarak kendilerini görmüş ve “bunun sorumlusu biziz” hissiyle kendilerini hedef almıştır. Bu dizelerde, yapılan yanlışları daha çok “biz” zamiriyle göğüsleyen Karakoç, bir yerlerde bir şeyleri eksik yaptıklarını ve bunun da çeşitli problemlere sebep olduğu hissini uyandırmıştır.

*Kadere suç bulduk, girdik günaha;  
Ekmek gibi evirdiler bilmedik.  
Yıllar yılı iki daha, üç daha,  
Yolumuzdan çevirdiler bilmedik (Karakoç, 2018a, s. 30).*

“Bilmedik” şiirindeki bu dörtlükte Karakoç, başlarına gelen olumsuzlukların nedeni olarak kendilerini değil kaderi bulduklarını, yıldan yıla iyice azalarak kayıp verdiklerini ve yollarından çevrilmelerine rağmen bunu bilemediklerini ifade eder. Tüm bu yanlışları sıralayan şair bunların müsebbibi olarak kendilerini görür.

*Oğul, bir mektup yaz bizim Hasan’a  
Bildirki itlerin çoğu öldü, de.  
Tor tosunlar kayış yardı bu sene,  
Koç öküzler epey ayırık yoldu, de (Karakoç, 2018a, s. 103).*

“Hasan’a Mektup (1)” şiirindeki bu dörtlükte şair, “kayış yarmak ve ayırık yolmak” eylemlerinden ötürü eleştirdiği bu kişileri “itler, tor tosunlar, koç öküzler” gibi tahkir edici ifadelerle hicve tabi tutmuştur. (Karakoç, 2018a, s. 119).

*Adam ettik birkaç akli yoğunu  
Çabaları önlemekmiş doğumu.  
Kırka çıktı boynuzların boğumu  
Koyunu keçiden seçemez olduk (Karakoç, 2018a, s. 106).*

“Hasan’a Mektup (3)” şiirindeki bu dörtlükte Karakoç, “birkaç akli yoğun” ifadesiyle hicvettiği bu kişileri, doğumu önlemek

gibi mecaz anlamla ifade edilen olumsuzluklardan dolayı eleştirmiştir.

*Durup da “bize ne” demedik bir gün  
Korkmadık, yılmadık, düşmedik yorgun  
Sıra sıra hapis, kitlece sürgün,  
Sizin için öldük; sizden ne haber? (Karakoç, 2018b, s. 41).*

Abdurrahim Karakoç “Dertleşme” şiirindeki bu dörtlükte, kendisinin hiçbir fedakârlıktan kaçınmadığını “bize ne demedik, korkmadık, yılmadık, yorgun düşmedik gibi ifadelerle belirtmiştir. Buna karşın “sizden ne haber?” diyerek hedef gösterdiği kişilere “siz neden üzerinize düşeni yapmadınız” dercesine hesap sormaktadır.

*Belemişler kaplara, uyutmuşlar suları  
Ve sermişler iplere, kurutmuşlar suları.  
Dalmışlar eğlencenin fikirsiz oyununa  
Ya toprakta, ya gökte unutmuşlar suları (Karakoç, 2018c, s. 23).*

“Suların Hikâyesi” şiirinde Abdurrahim Karakoç, şiirin odak noktasına belirsiz kişileri almıştır. Karakoç suları kaplara belemeleri, uyutmaları, suyu iplere serip kurutmaları ve suları unutmaları gibi olmayacak işleri yapan bu kişileri eleştirmiştir. Devamında Karakoç, bu kişilerin eğlenceye dalmalarını da hicvetmiştir.

*Çıkar oyunbazlar ikbal katına  
Tepeler dağları alır altına  
Dostluk sürücüsü vefa atına  
Bindiği noktadan bin yıl uzakta (Karakoç, 2018ç, s. 10).*

Abdurrahim Karakoç “Noktada Zaman” şiirindeki bu dörtlükte, “oyunbazlar” diye isimlendirdiği kişileri hedef almıştır. Karakoç bu kişilerin dostluk, vefa gibi maskeler takarak insanları kandırdıklarını ve bu şekilde bir yerlere geldiklerini belirtmiştir. Karakoç samimilikten uzak bulunduğu bu kişileri hicve tabi tutmuştur.

*Mankenler et sattı patronlar aldı  
Ne ahlak ne edep ne töre kaldı  
Kaplanın postunu insanlar çaldı  
Vizonun, samurun hâline bir bak (Karakoç, 2018g,  
s. 65).*

Abdurrahim Karakoç “Dedem Korkut’a Dilekçe” şiirindeki bu dördlükte, “et satmak, patronların alması gibi eylemlerden dolayı ahlak, edep ve töre kalmadığını belirtmiştir. Bunun yanında Karakoç; kaplan, vizon ve samur gibi hayvanlar üzerinden örnek vererek bu hayvanların kürklerinden giysi yapılmasını eleştirmiştir. Şair tüm bu durumları ahlaki yönden hicvetmiştir.

*Yalan, dolan ile garip köylümü  
Aldatıp soyana gardaş mı deyim?  
Allah’ın emrine isyan edip de  
Şeytan’a uyana gardaş mı deyim? (Karakoç, 2018a,  
s. 151).*

“Kime Gardaş Deyim” şiirindeki bu dördlükte Abdurrahim Karakoç, Öncelikle köylüyü soyanı kardeş olarak göremeyeceğini belirtmiştir. İnançla alakalı bölümde ise Karakoç, “Allah’ın emrine isyan edip şeytana uyan Müslümana kardeş mi nedir?” diye tepki göstererek bu durumda olan Müslümanları eleştirmiştir.

*Gene ağzımızı açmıyor bıçak;  
Huzur size ömür... Dert salkım saçak...  
Oyuna kalkıyor yüzlerce köçek  
Batıdan bir hava çalınca Hasan (Karakoç, 2018a,  
s. 111).*

“Hasana’a Mektup (8)” şiirindeki bu dördlükte Abdurrahim Karakoç, farklı konulardaki birtakım olumsuzluklardan bahsetmiştir. Batılılaşma konusunda ise Karakoç, insanların söz konusu Batı olduğu zaman oradan gelen tüm uygulamaları seve seve kabul ettiğini ifade etmiştir ve bu durumu eleştirmiştir.

*Kalıba uydurdu uyduklarımız  
Yazmakla bitmez ki duyduklarımız  
Paris modasıdır giydiklerimiz  
Astar Avrupalı, yüz Avrupalı (Karakoç,*

*2018d, s. 104).*

Abdurrahim Karakoç “Benzettiler” şiirindeki bu dördlükte, halkın izinden gittiği insanların tahmin edilemeyecek kadar batı taklitçiliğine düştüğünü ifade etmiştir. Bu konuyla alakalı Benzettiler şiirinin bir önceki sayfasında yer alan ve şiirin açıklaması niteliğinde olan “Benzemek” yazısında Abdurrahim Karakoç, şöyle demiştir. “Dedelerimize, babalarımıza ve kendi kendimize benzemekten utanıyoruz. Başkalarını, yani her yönüyle, her haliyle bizden olmayanları taklit ediyoruz. Taklitçilik, şahsiyetsizlik bir övünme vesilesi oldu” (Karakoç, 2018d, s. 103).

Abdurrahim Karakoç aynı şiirin devamındaki bu dördlükte, eleştiri açısını genişletmiştir. Toplumdaki pek çok güruha seslenen Karakoç, “vicdanınız yok mu, ölü müsünüz?” diyerek birçok güruhun yapılan yanlışlara karşı takındıkları pasif tavrı hedef almıştır.

*Düşünenler, okuyanlar, yazarlar  
Issız yerde haksızlığa kızanlar  
Dadaloğlu mirasçısı ozanlar  
Lisanınız mı yok, ölü müsünüz? (Karakoç, 2018a,  
s. 170).*

*Dar zamanda düşmanların altına,  
At olanlar safımıza gelmesin.  
Garibanın, fukaranın sırtına,  
Bit olanlar safımıza gelmesin (Karakoç, 2018b, s.  
62).*

Abdurrahim Karakoç “Genelge” şiirindeki bu dördlükte, “düşmanların altına at olanlar, garibanın sırtına bit olanlar” diye tarif ettiği bu güruha “safımıza gelmesinler” diye tepki göstermiştir.

*Gene tehir etme üç ay öteye  
Bu dava dedemden kaldı Hâkim Beğ.  
Otuz yıl da babam düştü ardına;  
Siz sağ olun, o da öldü Hâkim Beğ (Karakoç, 2018a,  
s. 272).*

Abdurrahim Karakoç “Hâkim Beğ” şi-



irindeki bu dörtlükte, aynı zamanda mizahi bir dil de kullanmıştır. “Bu dava dedemden kaldı, otuz yıl da babam srd” diyerek bu mecaz anlatımla, ülkemizdeki hukuk sisteminde davaların çok uzun srdgnden dem vuran Karakoç, hukuk sistemini hicvetmiştir.

*Havalar puslandı, sular bulandı  
Mert ile namerdi seçemez olduk  
El tırpana döndü, demir sulandı  
Haramdan helale geçemez olduk (Karakoç, 2018g, s. 99).*

*Ahbaplık komşuluk nerde erenler,  
Duruyorsa haber versin görenler?  
Söyleyin söyleyin eski yrenler  
Sohbeti harcadık, daha ne kaldı? (Karakoç, 2018g, s. 69).*

“Mirasyedilik” şiirindeki bu dörtlükte Abdurrahim Karakoç, ahbaplık, komşuluk, bir araya gelip sohbet etme gibi kültürümüzün önemli ögelerinden olan bu adetlerimizi kaybettiğimizi söyler. Karakoç kaybettiğimiz bu değerler üzerinden yozlaşmaya yüz tutmuş olan kültürümüzü eleştirmiştir.

Abdurrahim Karakoç, yaşadığı çevreden yüksek derecede etkilenmiş ve bu etkiyi eserlerine olabildiğince yansıtmiş bir sanatçıdır. Bu etki “müessirin esere tecellisi” ilkesi gereği kendini sanat eserinde göstermiştir. Bunun en önemli nedeni, Karakoç’un başta ailesi olmak üzere yaşadığı kültürü, içinde bulunduğu toplumu ve insanları hep sevmiş ve sahiplenmiş olmasıdır.

Halkın bu sıkıntılarını kendine dert edinen Karakoç, bu derdini şiirlerine dkmştir. Onun İşyanlı Sükût ve Hâkim Beğ şiirleri başta olmak üzere pek çok şiirinde görüleceği üzere Anadolu halkının devlet dairelerinde çektiği sıkıntılara bu kadar hakim olmasında memurluk yapmasının katkısı büyüktür. Karakoç’un kişilik olarak sert bir yapıya sahip olması, hiciv şiirlerinde fazlasıyla hissedilmektedir. Karakoç’un haksızlıklara karşı sessiz kalamayan bir yapıya sahip olması, onun hiciv şiirlerini besleyen önemli etkenlerden biridir. Bunun yanında içi dışı bir ve net bir insan olmasının da Karakoç’un hiciv şiirlerine kaynaklık ettiği görülmektedir.

Pek çok şairin kısık sesle mırıldandığı bir dönemde ve Türkiye’nin büyük değişim ve dönüşümler yaşadığı bir çağda çekilen sıkıntılarını şiirine yansıtacak bir şair yaşamasaydı gelecek nesiller, 20. yüzyılı yeterince anlayamayacaklardı. Abdurrahim Karakoç, Türk milletinin vicdanı ve öfkesi olarak edebiyat tarihinde yerini almıştır.

Kaynakça:

İlbey, A. D. (2012). <https://www.tyb.org.tr/ali-ilbeyden-bir-devrin-sairiAbdurrahimKarakoç>  
Kurt, İ. (2013). Abdurrahim Karakoç. İstanbul: Anonim Yayıncılık.

Güneş, M. (2012). Türk şiirinin ve İdelizmin Son Efsnesi Abdurrahim Karakoç

şehsuvaroğlu, L. (2016). Abdurrahim Karakoç şair’in Haberci Olarak Portresi. Ankara: Genç Arkadaş Yayınları.

Karakoç, A. (2018a). Vur Emri. Ankara: Kadim Yayınları.

Mustafa ÇİÇEK, Abdurrahim Karakoç’un şiirinde Hiciv, Uşak Haziran, 2020.

# ANKARA'DA KARAKOÇLU VAKİTLER

## Ali PARLAK

**19.07.1995**

Acemisi olduğum Ankara'nın adını bilmediğim caddelerinde Gündüz Gazetesi'nin yerini arıyorum. Temmuz sıcağında gündüz gözüne telaşlı adımlarla dolanıyor, uzun süren arayışların ardından önce Kolej semtini buluyorum. Ardından, "Gündüz Gazetesi" yazılı tabelaya nişan alıyorum gözlerim:

Ziya Gökalp Caddesi, Numara: 45/7 adresini bulunca geçiyor yorgunluğum.

Elimde yontulmamış şiirlerimle birlikte ikişer ikişer çıkıyorum merdivenleri. Birçok şiirini ezberlediğim, yontulmamış şiirlerimin ilham kaynağı Karakoç üstadın odasına yaklaşıncaya artıyor heyecanım. Türkiye'nin yaşayan en büyük halk şairiyle kısa süreli de olsa muhabbet etmek, toy bir şair için bulunmaz fırsat. Derken derse geç kalmış ürkek bir öğrenci edasıyla çalışıyorum odasının yarı açık kapısını.

Ve başlıyor muhabbet, ikram ettiği tavşankanı çay ile birlikte. Sonra bir sigara yakıyor, usul gereği bana da ikram ediyor masasının üzerine bıraktığı Tekel-2000 paketinden. Ben, cebimdeki Maltepe'ye uzatınca elimi, başlıyor konuşmaya;

- Ah yiğidim, bu meretin nikotini daha az diyor doktorlar, o yüzden bunu içiyorum. Hem yaşlandık gayrı...

Kısa süreli muhabbetin ardından çay, sigara ve şiir faslı da bitince vedalaşıp ayrılıyorum üstadın yanından.

Mütevazı duruşu, bilge kişiliği ve sözünü eğmeden, bükmeden söyleyişi ile günlümdeki yerini pekiştiriyor.

Ayrıldıktan sonra kendi kendime söylüyorum; Model arıyorsan işte sana model.

Eğilmeyen, bükülmeyen, cıvıklıktan ve sunilikten nefret eden, söyleyeceğini kimseden korkmadan söyleyebilen, Serdengeçti gibi gözü kara...

Karakoç'a olan hayranlık ve saygınlığıma bir başka örnek de yine Ankara'da Tandoğan Meydanı'nda gerçekleşiyor.

**Yıl; 1997, Mevsim; İlkbahar.**

Tandoğan meydanında miting var. Kalabalığın arasında ben Karakoç üstadı arıyorum. Protokolü didik didik tarıyorum, bulamıyorum. Fakat burada olması lazım.

Derken yanımdaki arkadaş(Ertan Bozkır) protokole oldukça uzak bir yerde, sırtını yıkık duvara yaslamış güneşlenen bir adamı işaret ediyor. Gazetede gördüğü vesikalık resminden hareketle Karakoç'a benzettiği adama doğru yöneliyoruz birlikte.

Evet, meydanı dolduran kalabalığın uzağında oturan ve yanındakilerle sohbet eden bu adam Abdurrahim Karakoç'tan başkası değil.

Kravatsız giydiği ceketi sağa doğru eğik. Sağ cebine doldurduğu gazetelerin ağırlığından bir tarafı sarkık ceketinin. Hiçbir şey umurunda değil.

Gösterişten, riyadan hoşlanmayan üstadın; "Halk şairinin halkla beraber olması lazım. O yüzden buradayım, hem ben protokolden hazretmem." Ve; "Gölgede duranın gölgesi olmaz." Sözleri hâlâ kulaklarımda yankılanır.



**Yıl; 2006**

Türkiye geneli şiir yarışmasında birinci olan öğrencim ile birlikte ödül töreni sonrası Abdurrahim ağabeyi Sincan'daki evinde ziyaret ediyoruz. O zamanlar çıkarmakta olduğumuz Türkmence Dergisi'nin yeni sayısında yayımlamak üzere bir de söyleşi yapıyoruz.

Mihriban ile ilgili sorumuza verdiği cevap manidardı: Ben öldükten sonra arkamdan anlatılanlara kulak asmayın. Mihriban'ı kimseye anlatmadım, anlatmam. Diğer soruya geçelim.

Sadece bize değil, zamanında bir televizyon kanalının sahibi tarafından yapılan dizi teklifine de olumsuz cevap vermiş hatta kibarca evden kovmuş teklif sahibini.

## **7 Haziran 2012**

Yine Ankara'dayız. Kocatepe Camisinin avlusunda "Er Kişi Niyetine" tekbir alıyoruz. Karakoç üstada dünyalık son görevimizi yapmak için buradayız. Bu bir veda değil sadece aynı zamanda vefa vakti.

Ve cenazeye katılanların toplu iğne ile yakalarına iliştiirdikleri, Cemal Safi'ye ait bir dörtlük:

*Nasıl ağıt yakalım dinlerken 'Mihriban'ı  
Derdimizi dökecek kafiye mi bıraktın?  
Hece veznine âşık ettiğin garibanı  
Teselli etsin diye Safi'ye mi bıraktın?*

Hatay'da "Yaşayan Değerlere Vefa" başlığı altında onlarca etkinliğe imza attık. Fakat Abdurrahim ağabeye sağlığında program yapmak nasip olmadı.

Ne mutlu ki son zamanlarında da olsa Bahaettin Karakoç'u ağırladık Hatay'da. Program sonrası en az on yaş gençleştiğini söyleyen Bahaettin ağabey muhabbet sırasında şu hatırasını anlatmıştı.

Yazdığım her şiiri önce eşime okurdum. Ne zaman şiir okusam tepki vermeden sadece dinlerdi. Bir gün dayanamayıp sordum:

-Yahu Hanım, şiirlerim için yorum yapan o kadar çok hayranım var, kilometrelerce uzaktan tebrik mesajı gönderiyorlar. Sen yanı başımdasın ve her şiirimi önce sana okuyorum. Daha birine olumlu ya da olumsuz cevap vermedin, deyince, yapıştırıyor cevabı Yenge Hanım:  
- Abdurrahim ağabeyin yazdıkları daha güzel.





# KARAKOÇ

## Nurullah Özdemir (NARMÂNÎ)

Ne adı Mihriban ne saçı sarı  
Sevdâsı çok derin sırdı Karakoç  
Çiçeksiz cebelde bal yapan arı  
Aşkın peteğini ördü Karakoç

Yeniden korlaştı Kerem'in külü  
Bitti başa döndü Ferhat'ın yolu  
Sarıca düzü'nde Mecnûn'un çölü  
Meczup meclisine girdi Karakoç

Muhabbet demini aldı dilinden  
Ozan diyarından Maraş ilinden  
Toros dağlarının taze gülünden  
Dünyaya beş demet verdi Karakoç

Ülkü cephesinin bıçkın askeri  
"Hakk" dedi yürüdü oldu seferi  
Parmakları kurşun dua miğferi  
İman siperinde durdu Karakoç

Çiçeklere umut sağdı buluttan  
Kelebeğe gemi yaptı tabuttan  
Kıvılcıma ocak kurdu baruttan  
Celladına hesap sordu Karakoç

Kutsi kılavuzu ilahi kelam  
Erdi muradına elinde kalem  
Kelimesi heybe tunç yükü alem  
Bir ömür sırtına vurdu Karakoç

Şu garip yani ki Narmânî oldu  
Ruhsat arzuladım rüyama geldi  
"Yazmaya devam et" dedi ve güldü  
Kanayan fikrimi sardı Karakoç



# KABINA SİĞMAYAN ŞAİR ABDURRAHİM KARAKOÇ'UN ŞİİRİNDE SU İMGESİ M. Ali ÖZDOĞAN

Abdurrahim Karakoç, Türk edebiyatının önemli şairlerinden biri olarak kabul görmektedir. O, birlikte yaşadığı insanların diliyle şiirler yazmıştır. Karakoç, Türkçenin imkânlarından istifade ederek dili etkileyici, canlı, sade, sarıh ve anlaşılır bir biçimde kullanmış ve kendince özgün bir şiir dili inşa etmiştir. Toplumun anlayamayacağı yabancı kelimeleri tercih etmemiş onun yerine gündelik yaşamın içinde seçip çıkardığı sözcüklerle şiirlerini yazmıştır. Şairin dili kullanmadaki ustalığı, kelime seçimlerinde okuru şaşırtan ve sarsan söyleyiş tarzı, onun şiirlerinin anlam derinliğini daha da zenginleştirmiştir. Karakoç, şiirlerinde muhatap aldığı toplumun sorunlarını dışa dönük bir dille seslendirmiştir. Onun bütün yaşadıkları, düşünceleri yazdıklarıyla uyum içindedir. Şiirlerinde gereksiz söylenmiş herhangi bir kelime yoktur. Kelime hazinesinden bulup çıkardığı her sözcük, şiirlerinde bütünü uyumlu parçasını teşkil eder. Öyle ki onun şiiri kelimelerden örülmüş bir yapboz gibidir ve şiirinin içinden bir kelimeyi söküp atmak mümkün değildir (Deniz, 2021: 41 -42). Karakoç, hece vezni kullanırken anlamı feda etmez. Her kelimenin imgesel ve şiirsel bir işlevi vardır ki şairin o kelimeyi kullanması, şiirine bir derinlik katmak amacı taşımaktadır.

Karakoç, nasıl içinde yaşadığı toplumun diliyle şiirini yazmış, toplumsal yaşamın ve coğrafyanın bir parçası olan unsurlardan hareketle imgelerini seçmiştir. Onlardan birisi de Anadolu coğrafyasının ve kültürünün şekillendirilmesinde derin izler bırakmış olan sudur. Su bazen bir ırmak bazen bir çeşme bazen gökten inen yağmurdur. Bu bağlamda yazının temel konusu Karakoç'un şiirinde su imgesidir. Suyun kültürümüzdeki karşılığının ne olduğu, Karakoç'un şiirinde suyun hangi bağlamlarda kul-

lanıldığı yazının cevap aradığı sorular arasındadır.

Doğanın en önemli unsurlarından olan su, Türk şiirinin temel öğelerinden birisidir. Su üzerine şiirler yazıldığı gibi şairler suyun imgesel gücünden de istifade etmiştir. Onlardan birisi de Abdurrahim Karakoç'tur. Dolayısıyla Karakoç'un şiirlerinde de sıkça su imgesi yer alır. Şair, suyu bir sembol olarak kullanarak ona çeşitli anlamlar yükler. Karakoç dere, nehir, çeşme, yağmur, pınar, rahmet gibi dolaylamalar vasıtasıyla su imgesinin şiirdeki anlam yelpazesini genişletmektedir. Su, hayatın devamlılığını ve yenilenmeyi simgelerken aynı zamanda insanın/şairin duygusal dünyasını da temsil eder. Karakoç'un yaşadığı dönem, toplumsal bozulmanın ve hızlı değişimin olduğu bir vakte denk düşer. Dolayısıyla onun tanık olduğu çağ, şairde duygusal açıdan kabına sığmayan bir kişilik tipi oluşturmuştur. Bu yüzden şair, kabına sığmadığını yine suyla özetlemiştir: "*Şiir toprak kokusudur / Şiir damla damla sudur/ Ermişlerin duygusudur/ Ermeyene anlatılmaz.*"

Türk kültüründe su ömrü ifade eder. Ömür hızla akıp giden suya benzetilir. Abdurrahim Karakoç şiirinde de insan hayatının gelip geçiciliği su imgesi ile anlatılır. "Ömür Dediğin Nedir ki" şiirinde Karakoç için ömür bir içim su gibidir. Ömür yokuştan akan su gibidir ki bir daha geri gelmeyecektir. Şairin zihninde çocukluğunda içtiği pınar o kadar yer etmiştir ki ona özlemle bakmaktadır. Su doğanın ve doğallığın bir parçasıdır ki Karakoç'un yaşam öyküsüne baktığımızda bunu görmek mümkündür. Su hafızadır onda. "*Eğilip içtiğim pınar/ Gece üstüme yağan kar./ Otuz yıl önceki bahar/ Gitti, gelmedi bir daha.*" (Acı Duygular).



Su, hem gelip geçici, akıcı ömrü temsil ederken bir taraftan da hayat kaynağıdır. Karakoç, bireyin yaşamındaki susuzluğu aktarırken bir çaresizlik durumundan söz etmektedir. “*Yukarı uçurum, aşağı kuyu / Kurumuş dudaklar veren yok suyu*” (Salavan Dağı’na Sitem) dizelerinde suya ulaşmaktan aciz bir insan portresi çizilir ve bu kimsenin ihtiyaç duyduğu yegâne şey sudur. Ancak suyun burada manevi bir karşılığı da vardır ve bu karşıdan beklenmektedir. O, “*Kırk yıldır susuzum, bir tas su verin*” dizesinde suyla insanın özlem duyduğu manevi yaşamı imgelemektedir. Karakoç geçen ömrün hangi zorluklar içinde geçtiğini dile getirmek için de sık sık su imgesine sarılmaktadır. O, “*Suları İslatamadım*” şiirinde yaşamı bir savaşa benzetir ve ömrün nasıl geçtiğini anlayamadığından söz etmektedir. Bu savaş esasında bireyin nefsiyle savaşıdır.

Su, insanlık tarihi boyunca önemli bir rol oynamış ve birçok kültürde farklı anlamlar taşımıştır. Karakoç da şiirlerinde suyu, yaşamın temel bir unsuru olarak kullanır. Su, doğanın bir parçası olarak insanların hayatında vazgeçilmez bir yere sahiptir ve Karakoç bu gerçeği şiirlerinde ustalıkla yansıtır. Karakoç’un şiirlerinde su teması, genellikle doğa ile iç içe geçmiş bir şekilde ele alınır. Şair, suyun akışını ve hareketini betimleyerek doğanın döngüsünü anlatır. Suyun kaynağından başlayıp denize ulaşması, doğanın sürekli bir dönüşüm içinde olduğunu vurgular. “*Görmedin sen bizim mavi suları, / Karlar eriyince kırar yuları... / Köpük olur beyaz, sel olur sarı; / Hele taştan taş dökülsün de gör.*” (Anadolu Sevgisi). Bu döngü, insan hayatını da anlatırken aynı zamanda insanın ve toplumun değişimini de sembolize eder. Bir hiciv ustası olan Karakoç toplumda ve bireyde gözlemlediği olumsuzlukları suya dayanarak anlatmaktadır: “*Suyumuzda mikrop, havamızda kir / Ülkeden kaldırdık güzellikleri / Çıplak dağlar utancından eğilir / Kökünden yoldurduk güzellikleri*”. Şair, gurbeti tarif ederken de memleketindeki suyun sesinin duyulmamasından söz etmektedir. O, “*Gurbet Akşamı*” şiirinde “*Artık kuşlar ötmez, çağlamaz sular*”; dizesiyle suyun bu coğrafyanın ayrılmaz bir parçası olduğunun altını çizmektedir.

Karakoç şiirinde su imgesinin izleğini sürebileceğimiz başlıklardan birisi de yabancılaşma kavramıdır. Onun şiirinin temel gündemlerinden birisi yabancılaşma olsa da şairin yabancılaşma konusundaki tutumunu sadece su imgesi üzerinden görmek mümkündür. Bu bağlamda Karakoç’un su imgesi etrafında bir medeniyet tasavvuru geliştirdiği söylenebilir. Şair fitrattan uzaklaşılmasını, dahası toplumun ve bireyin kendi benliğine yabancılaşmasını hicvederken de su imgesini kullanmaktadır. “*Yokuşa akıyor sular bir tuhaf / Denizler boşalır, dolar bir tuhaf*” (Kabuktan İçe Her şeyden Hiçe Doğru). Şair “*Yazmak Zor*” şiirinde de toplumsal çarpıklıkları, fitrattan uzaklaşılmasını su üzerinden dile getirmektedir. “*Damla deniz eni sudur, boyu su / Gökte yiyor, yerde yiyor suyu su / Uykular, cehennem, cinnet kuyusu / Hangi düşün neresini yazayım.*” Öte yandan şair, “*Gözlerin Dili*” şiirinde de su ve fitrat kelimesini yan yana kullanmaktadır: “*Sen inkâr etsen de gözlerin söyler / Gözlerin söyleyinçe çok derin söyler / Fitrat unsurların gelirse dile / Toprak sıcak söyler, su serin söyler.*” Fıtratla ilişkili bir başka konu ise iman/ inanç mevzusudur. Şairin iman ve fitrat ilişkisine bakışının kökeninde Hz. Peygamberin “*Her çocuk İslam fıtratı üzerine doğar*” hadisi yer almaktadır. Ona göre kirli su, bozulmuş Tevhitten bihaber bir inanca, başka bir ifadeyle fıtrattan uzaklaşmış bir ruh haline karşılık gelmektedir. “*Gençliğe Mesaj*” şiirinde Karakoç, “*Tevhit aşkı gönülleri yaksın hey! / Zulüm ölsün, hak ayağa kalksın hey! / Gürül gürül, nurdan çaylar aksın hey! / Kirli sular durulmayı bekliyor / Ölü dünya dirilmeyi bekliyor.*” Şair, kültürel yozlaşma ve yabancılaşmaya karşı öz kültürü savunur. Şair, öz kültürü tarif ederken sudan söz etmektedir. “*Türklük bu mu desem bu diyecekler / Şampanyayı sorsan su diyecekler / Bir gün kökümüze hu diyecekler / Kabuk Avrupalı, öz Avrupalı.*” Şair, “*Kabil Mesajı*” şiirinde de “*Ayran bizi içer, ekmek bizi yer / Suyumuz, aşımız bir garip oldu*” derken de suyun bu toprağın/ kültürün özünü temsil ettiğini vurgulamaktadır. Karakoç, şiirinde toplumun değişimine odaklanmaktadır. Ancak onun gözlemlediği değişim olumsuz istikamettir. “*Ön sırayı almış hile ve huda / Balıklar karada, beygirler suda / Aze-*

*ri uyuşuk, Türkmen uykuda / Avşardan, yörükten umudu kestim” (Gazel Dökümü).*

Abdurrahim Karakoç, şiirlerinde su ve yanmak arasında bir tezatlık kurarak aktarır düşüncelerini. Hayatın olağan akışına ters olan bu benzetmede usta şair, esasında biraz da fikir yalnızlığından söz etmektedir. Bu bağlamda Karakoç suyu bir zıtlıklar tablosunda ele alarak okurdaki etkiyi artırmayı amaçlamaktadır. Şair, su ve beklemek arasında bir bağlantı kurmaktadır. “Elimle musluğunu açtığım sular yandı / Yürüyerek içinden geçtiğim sular yandı / Boyu üç yılı aşan sabır orucu tuttum / İftar vakti olanda içtiğim sular yandı.” (Sular). Benzer şekilde “Kara gözlüm bu ayrılık yetişir, / İki gözüm pınar oldu gel gayrı. / Elim değse akan sular tutuşur / İçim dışım yanar oldu gel gayrı.” (Ayıp) dizelerinde de sevgilinin hasretle beklenmesi resmedilmektedir. “Gelir beni yakar suya düşen kor / Düşünen baş çekmek dert çekmekten zor / Kutsaldır bu yara. bırakın kalsın” (Bırak Kalsın). O, şiirinde su ve yanmak ilişkisini hem aşk ateşiyle hem fikir ateşiyle imgelemektedir.

Su teması Karakoç’un şiirlerinde aşk ve sevgiyle de ilişkilendirilebilir. Su, aşkın coşkusu ve tutkusunu yansıtır. Şair, aşkı bir su gibi akıcı, yakıcı ve sınırsız bir güç olarak betimler. Aşkın su gibi berrak ve temiz olduğu kadar derin ve engin olması gerektiğini de ifade eder. “Başımdan bir kova sevda döküldü / İslanmadım, üşümedim, yandım oy! / İplik iplik damarlarım söküldü / Kurşun yemiş güvercine döndüm oy!” (Aşk Hikâyesi). Karakoç “Ben” şiirinde “Ben: suyu kurumuş sevgi pınarı”; “Çaresizlik” şiirinde de “Sevgim pınar, sabrım kuyu” derken suyu, sevginin varlığında ortaya çıkan ve hayata canlılık katan bir olgu olarak yansıtmaktadır. “Sevip sevilmemek varsa kaderde / Hangi doktor ilaç verir bu derde? / Hastayım, susuzum gurbet illerde; / Zaman kısa, ben yorunum, yol uzun” (Yalvarış). Şair “Kurudu sevgiler gönül tasında” (Ve Sonra) derken de suya benzer bir mantıkla yaklaşmaktadır.

Karakoç’un su temasını işlediği şiirlerinde dil ve imge kullanımını oldukça etkileyevidir. Şair, suyu betimlerken çeşitli imge ve ben-

zetmelerden yararlanır. Su, şiirlerinde akıcı bir dilin ve ritmin oluşmasını sağlar. Karakoç’un şiirlerinde su, sadece bir tema değil aynı zamanda bir şiirsel araç olarak da kullanılır. Su, onun topluma tuttuğu bir aynadır. Sudan yola çıkan Karakoç, bir atasözünü şiirine zenginlik katmak için kullanmaktadır. Su kişinin şuuru, sorumluluk bilinci, şeytana, hayatın tuzaklarına karşı uyanık olma azmidir; ama bugünün insanı “bir oyun ve eğlenceden” ibaret olan dünya hayatının büyüüne kapılmıştır. “Belemişler kaplara, uyutmuşlar suları / Ve sermişler iplere, kurutmuşlar suları / Dalmışlar eğlencenin fikirsiz oyununa / Ya toprakta, ya suda unutmuşlar suları” (Suları İslatamadım). Şair insanın zayıf karakterini bulunduğu kaba/çağa/ortama göre şekil alan suya benzetmektedir. Esasında düşman olan insan nefsidir. Öte yandan rüyada testere ile bir şey kesmenin düşmanı yeneceği anlamına geldiğini düşünürsek “Çelik testereyle kestim suları / Yıkamadım duvara astım suları” (Dün Gece) mısralarında da su ve düşman ilişkisine göndermede bulunmaktadır.

Karakoç’un şiirlerinde su temasının bir diğer önemli yönü ise suyun arındırıcı etkisidir. Şair, suyu bir temizlenme ve arınma simgesi olarak kullanır. Su, insanın iç dünyasında bir temizlik ve arınma sağlar. Su ile temas etmek, insanı hem bedensel hem de ruhsal olarak yeniler. Karakoç, bu temizlenme sürecini şiirlerinde sıkça vurgular ve okuyucuya bir içsel yolculuk sunar. “Sende kemâl bulmuş renk, şekil biçim / Yaşamının öz suyusun bir içim / Olanca suların sağlığı için / Seni her gün göller, ırmaklar öpsün” (Dua).

Karakoç şiirlerinde su, sadece fiziksel bir varlık olarak değil, aynı zamanda duygusal ve ruhsal anlamlarla da ilişkilendirilir. Su, insanın iç dünyasını temsil eder ve duygusal bir derinlik katar. Usta şair, suyu insanın duygusal yolculuğunu anlatmak için kullanır ve şiirlerinde suyun akışıyla insanın hayatındaki değişimleri ve dönüşümleri işler. Su şairin düşünce dünyasını da sembolize etmektedir. “Fikir vadisinden bir ırmak geçer / Eğilir serviler, suyundan içer / Bağrında ay doğar, zambaklar açar / Sessiz ses-

siz akışında sen varsın.” Su, fikrin kendisidir ve suyun/fikrin olmadığı hayatta canlılıktan söz edilemez. Şaire göre fikrin olmadığı yerde çürüme başlayacaktır. Onun dünyasında fikir ve duygu bir aradadır ve birbirini beslemektedir: “Meydanlar duygusuz insan ormanı / Kesilir dizimin gücü, dermanı / Otsuz, susuz çöller gelir aklıma” (Bugünden Düne Doğru).

Sonuç olarak, Abdurrahim Karakoç’un şiirlerini okurken su temasının önemini ve etkisini daha iyi anlamak mümkündür. Abdurrahim Karakoç’un şiirlerinde su teması oldukça önemli bir yer tutar. Su, doğanın ve insanın döngüsünü, temizlenme ve arınma sürecini, aşkın coşkusu ve şiirin gücünü sembolize eder. Yine su manevi bir ihtiyaca karşılık gelir. Su, geçen zamanla özdeşleştirilir. Bir bakıma ömür su gibidir hızla akar gider. Su, kişinin hatıralarını taşıyan bir imgedir, geçmişten bir iz, hatıradır. Yine Karakoç şiirlerinde su toplumun özünü, suyun kirlenmesi ise toplumun kültürüne yabancılaşmasını içerir. Karakoç’un şiirlerinde su, dil ve imge kullanımıyla etkileyici bir şekilde işlenir. Şairin su temalı şiirleri, okuyucuya derin bir duygusal deneyim sunar.

#### **Kaynakça:**

- Deniz, Sunay. (2021). “Abdurrahim Karakoç’un Şiirlerinde Bazı Edebi Sanatlar”. *International Journal of Turkish Academic Studies*, 2(3): 38-62.
- Karakoç, Abdurrahim. (1988). Suları Islatamadım. Ocak Yayınları, Ankara.
- Karakoç, Abdurrahim. (1988). Beşinci Mevsim. Ocak Yayınları, Ankara.
- Karakoç, Abdurrahim. (1992). Beşinci Mevsim. Ocak Yayınları, Ankara.
- Karakoç, Abdurrahim. (1997). Akıl Karaya Vurdu. Ocak Yayınları, Ankara.
- Karakoç, Abdurrahim. (2021). Yasaklı Rüya. Altınordu Yayınları, Ankara.
- Şehsuvaroğlu, Lütfü. (2013). Abdurrahim Karakoç Şairin Haberci Olarak Portresi. Hasret Kitabevi, Ankara.

# ABDURRAHİM KARAKOÇ'UN ŞİİRLERİ ÜZERİNE

## İlker GÜLBAHAR

Şairi, “Yaşadığı çağı yorumlayan, gelecek çağlara mesaj gönderen”, şiiri “madde ve mana iklimine açılan gönül kapısı” şeklinde yorumlayan Abdurrahim Karakoç; yalnız günümüz halk şairlerinin değil yüzyıllar sonrasında yetişecek ve bu geleneğin takipçisi şairlerin de ilk okuması gereken şairlerin başında gelmelidir. Şiirde dili, estetiği, fikri, muhtevayı önemli ve şart gören Karakoç’un şiirleri için böyle iddialı bir tez, çok görülmesi gerek. Tezi güçlü kılacak argümanların çeşitliliği/fazlalığı iddianın sağlamlığını arttırmaktadır. O, hayattayken her ne kadar kendi şiirlerini değerlendirebilecek bir değerlendirmeciye/eleştirmeni göremese de onun ahirete irtihaliyle şiirlerini inceleyen çok olmuştur. Böyle bir girişim elbette gereklidir. Aksi halde onun şiirlerinin sırlarına vakıf olmak mümkün olmayacaktır. Bu yazının kaleme alınmasının ana nedeni, farklı bir bakış açısıyla şiirlerinin sırlarını çözmeye çalışmaktır. Sırların ifşası hem Karakoç’u daha da yüceltmesi hem de Türk şiirinin kazanması açısından önem arz etmektedir.

Değerlendirmenin tema, yapı, anlam nitelikleri ve bu temel niteliklerin alt başlıklar (teknik, kuram, biçim, sentaks ve semantik) halinde incelenmesi şiirini daha görünür hale getireceği gibi şiirlerinin sınırlarını da çizecektir. Değerlendirme, onun tüm şiir kitapları ve gazetedeki yazıları göz önüne alınarak yapılmıştır.

### İzleksel Çeşitlilik Ve Bütünlük

İdealist dava insanları anılırken Akif’in İslamcılık idealinden, Ziya Gökalp’in Türkçülük ülküsünden, Tefik Fikret’in batıcılığından, Nazım Hikmet’in sosyalist temelli düşüncelerinden ve düzenle çatışmasından bahsetmeden geçemeyiz. Bu halkaya Karakoç’un da eklen-

mesi elzemdir. Yazdıklarıyla, yaşantısıyla o bir mefkûre insanıdır. Bu bağlamda ilk söylenilmesi gereken onun siyasi taşlamaları ve toplumsal kaygı ile yazdığı şiirleridir. İdealist dava insanların karakteristik yapısı, yaşadıkları çağın tüm toplumsal yapıdaki olgu ve olaylarla çatışma halinde olmalarıdır. Çünkü mevcut siyaset ve düzen onların ideallerindeki toplumsal düzenden çok büyük farklılıklar gösterir. Ateş topu taşlamalarının (Gerdanlık 1,2,3,4,5) çok büyük bir bölümünü siyasi konular ile toplumsal olay ve olgular oluşturuyor. Bunu yaparken resmen çağın panoramasını çıkarıyor Karakoç. İzleksel çeşitlilik bu sayede çeşitlilik gösteriyor.

Sağcısı, solcusu olmaz yobazın  
Bir koyu rengi var solmaz yobazın  
Yüreği deliktir, beyni deliktir  
İdraki bir türlü dolmaz yobazın.<sup>1</sup>

\*

Türkiye Türklerindir, başka lafa lüzum yok  
Arif olan anlasın, ahmaklara sözüm yok  
Çözüm: Birlik, kardeşlik ve tevhit anlayışı  
Daha bunlar dışında bir başkaca çözüm yok.<sup>2</sup>

Devlet yumağımız dolaşmış yazık  
Rezalet ayyuka ulaşmış yazık  
Kalmamış âlemde temiz bir nokta  
Herkes bir pisliğe bulaşmış yazık.<sup>3</sup>

\*

Biri bir ekmeğe kurşun sıkıyor  
Biri ayağını sütle yıkıyor  
Hayret... saltanatın gül bahçesine  
Kuzuyu göndersek domuz çıkıyor.<sup>4</sup>

\*

İbretlik insanlarla doluverdi dünyamız  
Korkudan saçlarını yoluverdi dünyamız  
Yeni dünya düzeni lokmasını yiyince

Duyarsız tımarhane oluverdi dünya-



mız.<sup>5</sup>

\*

Bir ülke ki emsali yok, eşi yok  
Milyonların evi-barkı, işi yok  
Gözsüz yaratılmış küçükler sanki  
Büyüklerin ayağı var, başı yok.<sup>6</sup>

\*

Bir ulu çınardık, köksüz bıraktılar  
Kereste yaptılar, fırında yaktılar  
Neden büyümedik, neden bodur kaldık?  
Hâkimler vicdansız, âlimler korkaktılar.<sup>7</sup>

\*

Zulümle doyurdular, adaletle aç kaldık  
Dönmeler pay bölüştü, biz her zaman geç kaldık  
Erkeklik kitabını yazan pek çok kahraman  
Süt veren koyun oldu... çok azımız koç kaldık.<sup>8</sup>

\*

Çağdaşlık: Kargaların dalda gördüğü düştür  
İrtica: Altmış sene gerilere dönüştür  
Hukuk: Güçlü kesimin kullandığı bir sopa  
Demokrasi: İsmi var, o doğarken ölmüştür.<sup>9</sup>

\*

İsrafta, külfette noksan bırakmadık  
Zorbaya hürmette noksan bırakmadık  
Ağır, aksak olsa da döndürdük çarkı  
Soygunda, rüşvette noksan bırakmadık<sup>10</sup>

\*

İşte profili vatandaşların  
Yökzede, depremzede, vergizede  
İkramıdır bize büyükbaşların  
Zedelemek, öldürmek gide gide.<sup>11</sup>

\*

Türklük sahilleri dögüyor melez dalga  
Yayıyor bozulma, çürüme halka halka  
Utaniyoruz artık ceddimizin isminden  
Kürşad'ın oğlu: Mişon - Elif'in kızı Helga.<sup>12</sup>

\*

Ne Kerem Kerem'dir ne Aslı Aslı  
Aşık da maşuk da kirli ve paslı  
Muhabbet faslını unuttuk artık  
Kapladı her yanı muhannet faslı.<sup>13</sup>

\*

Umut Karaoğlan'dı ve umutlar sönmüştü  
Başbakanın önüne bir yazarkasa düştü  
Tembeller mangasına mesaj göndermek için  
Başbakanlık ağlama duvarına dönüştü.<sup>14</sup>

\*

Bir işe yaramadı uyum/istikrar  
Yağmura, suya hasret kaldı Ankara  
Bakın ne vaktimiz ne zamanımız var  
Yoldaki yarınları çaldı Ankara.<sup>15</sup>

\*

Bir katliam, bir vahşet, kıpkızıl renk ekranda  
Yıkılan Afganistan, Kale-i Cenk ekranda  
Dün Sovyet köpeğiydi, bugünse ABD'nin  
Yürüyor mağrur mağrur bir pezevenk ekranda.<sup>16</sup>

\*

Sen köpeğe “kelp” de anlayan olmaz  
Eşeğe “merkep” de anlayan olmaz  
Etini, ruhunu satan bayana  
Bir “hafifmeşrep” de anlayan olmaz.<sup>17</sup>

\*

Anası çalıya çaput bağlardı  
Kızı şimdi kalça-göbek açıyor  
Babası partide başkan yağlardı  
Oğlu Laila'da konyak içiyor.<sup>18</sup>

\*

Asrı bayan ekranda erkeği tokatlıyor  
Sabah bir kırık bulup akşama paketliyor  
İnsafsız kartel medya kendi idollerini  
Överken örseliyor, severken sakatlıyor.<sup>19</sup>

\*

Yazarlar tanıyorum izzetleri yok,  
Hıyarların, turpların lezzetleri yok.  
Halka hizmet Hakk'a deseler de  
Bakınız hiç kimseye hizmetleri yok.<sup>20</sup>

\*

Kiblesi yok, her şeye dinsel takılır  
Cins adamdır, ne bulsa cinsel takılır  
Dört dörtlük, beş beşlik hinoğlu hindir o  
İslam'a ve irfana kinsel takılır.<sup>21</sup>

\*

Yürekler acısı bir garip alem  
Rüşvetsiz imzaya yanaşmaz kalem  
Pop müzik, şampanya, Marlboro, salem  
Gece gündüz keyif çatan burada<sup>22</sup>

\*

Vurgun vuranındır, soygun soyanın  
Soyundukça ünü arttı bayanın  
“Başörtüsü gericilik” diyenin  
Cümlesi baş oldu haberin var mı?<sup>23</sup>



## Çağın Nef'isi

Şiire millilik, saflık, Hakk'a bağlılık, halka saygılılık misyonu yükleyen; "Nerede bir büyükbaş konuşmaya başlarsa / Üstümüze yağacak yalandan korkuyoruz"<sup>24</sup> diyen Karakoç, taşlamalarıyla çağının bir çeşit yorumunu yaparken kendi yaşam felsefesine ters gelen kim varsa yerden yere vuruyor. Onun taşlamalarından nasibini almayan kimse - hele de siyasiler - kalmamıştır neredeyse.

İlan assak tepelere, dağlara  
Sual etsek ölümlere, sağılara  
Gitsek Dinç Bilgin'e, Cavit Çağlar'a  
Çok bilmiş SÜLÜ-HAN ne der, ne demez?<sup>25</sup>

Raflarda içi boş üç şişe kaldı  
Ülkenin kaderi Derviş'e kaldı<sup>26</sup>

Bu sabah nedense vakt-i yemekte  
Yeltsin denen rezil aklıma düştü.<sup>27</sup>

Tansu teamülü, töreyi yıktı  
Mesut korkak çıktı, Mesut kof çıktı  
Umutsuz milyonlar canından bıktı  
Türkiye magmanın içine döndü<sup>28</sup>

Umudumuz Ecevit denilirdi bir zaman  
Ecevit'in umudu Mesut oldu, ne haber?<sup>29</sup>

Doğan, akbaba, kuzgun canlı kurban arıyor  
Gözleri gökyüzünden yeryüzünü tarıyor  
Tayyib'in üzerine adaklaştı hepsi de  
Kartel'i sayfa sayfa kan kokusu sarıyor<sup>30</sup>

Açın kapıları SAÇAN geliyor  
Yoldaşı, sırdaşı ÇAPAN geliyor  
Muhtemelen tadat var kodeste  
Bayraklı, posterli Özkan geliyor<sup>31</sup>

Değişmiş yürüyüşün Baykal çarpmış gibisin  
Bay özür tersten yatıp tersten kalkmış gibisin<sup>32</sup>

Adı Aziz Nesin olan bir kişi  
"Aydınlar yüzde altmış aptal" demiş.  
Ayırmış yüzde kırk sağ kesimi  
Solcu aydınların toplamını vermiş.<sup>33</sup>

## Karakoç'un Hasan'ı

"Hoşa gitmek için değil, hoşumuza gittiği için yazdık." diyen Karakoç için "mektup" çok özel bir yere sahip iletişim aracıdır. Birçok şiirinde "mektup"la karşılaşırız. O, mektuplarını sevdiğine, milletine, yerdiklerine bir de Hasan'a yazmıştır. Hasan; onu anlayan yegâne insandır belki de. Bütün dertlerini, sırlarını, ülkenin içindeki her açmazı yazdığı dostudur. Hasan'a Mektuplar serisi yirmi şiiri bulmuştur. Hasan'dan da ona beş mektup çıkagelmiştir. Nasıl ki Tefik Fikret, Haluk ile; Mehmet Akif, Asım ile; Necip Fazıl, Mehmet ile özdeşleşmişse Karakoç da Hasan ile özdeşleşmiştir. Siyasileri yererken de Hasan ile dertleşirken de Türkiye'nin panoramasından vazgeçmez Karakoç.

Ve hâlâ "azimli, kararlı" mıyız  
Kârlı mıyız yoksa zararlı mıyız  
Bizler bu vatana yararlı mıyız  
Sor, öğren de bilenlerden haber ver<sup>34</sup>

Asalet, babasız çocuk doğurdu  
Nazlı hürriyeti haydutlar vurdu  
Viraneye döndü Türkhanın yurdu  
Köyün tadı-tuzu kaçtı be Hasan<sup>35</sup>

Çok oku, çok düşün, çok şeyler anla  
Aha bu mektubu alınca Hasan  
Mânâlar iplikten incedir amma  
Kelimeler biraz kalınca Hasan<sup>36</sup>

## Biçimsel Nitelikler

Karakoç, şiirlerinde halk şiirinin en çok kullanılan klasik ölçü ve duraklarını kullanmakla birlikte daha çok 11'li kalıbını tercih etmiştir. Hecenin 7'li, 8'li, 11'li, 14'lü, 15'li kalıplarıyla yazdığını; hatta hecenin kalıplarını kırdığını, öz şiirci şairler gibi karma kalıplı heceyi kullandığını da görüyoruz. Şiirlerindeki hacim, söyleyeceği söz kadardır. Tek dörtlükten("Gerdanlık"lar) oluşan şiirlerinin yanında on yedi dörtlükten oluşan (Hasan'a Mektuplar 17 birim) şiirler de vardır. Bu, onun söyleyeceği söze göre şiire hacim verdiğini gösterir. O, yazmış ol-



mak için yazmamış; şiiri ne gereksiz yere uzatmış ne de şiir kısa olsun diye yazacağını çiğnemedi yutmuştur. Daha çok dörtlük birimini tercih eden Karakoç, 3+2'lik birimleri de kullanmıştır. Beyit, 2+1, 3'lük, 4+1 vb. gibi farklı birimleri denediği de olmuştur.

Bölücülük dağıtan çay  
Kurur erinde geçinde  
Kardan köprü, buzdan saray  
Erir erinde geçinde<sup>37</sup>

\*

Bir güvercin uçar akça kanatlı  
Barıştan savaşa selam götürür  
Yollardan yel gibi geçer bir atlı  
Afyon'dan Maraş'a selam götürür<sup>38</sup>

\*

Ölüm bizi çağıran, sessizliğin sesidir  
Dünyadaki koşunun mezarda bitmesidir<sup>39</sup>

\*

Kalkarım her sabah, kötü bir günde  
Yüreğim zindanda, sevgim sürgünde  
Engeller yol vermez, gelemem oğul<sup>40</sup>

\*

Paylaştık zahmet çekmeden İslamlık mirasını  
İbadet etmeyiz Hakk'a almadan kirasını  
Esiriz nefsin elinde, bilen yok çaresini

Namaz, oruç, hac ve kurban hep riyadır,  
hep riya

Bir acayıp ümmet olduk, ey Resul-ü Kibriya<sup>41</sup>

Hakiki bir söz ustası olan Karakoç, bir halk şairi kabul edilse de onun serbest şiiri de denediğini görüyoruz. Sayılabilecek kadar az olan bu şiirlerinde de sözcük seçiminde titiz bir duruş sergilediği dikkatlerden kaçmıyor. Vur Emri'nde "Sana Geliyorum", Dosta Doğru'da "Sen ve Ben", Beşimci Mevsim'de "Sıcak Afrika'nın Siyah Ağıdı" şiirleri; serbest ölçüyle yazdığı şiirlere örnek olarak gösterilebilir

## Hikâyeleştirme

Şiirde hikâyeleştirmeye farklı dönemlerde farklı bakışlar söz konusudur. Kimi şair ısrarla reddederken kimisi de gerekli gör-

müştür. İlk dörtlükle başlayan soyut bir durumu/hâli hikâyeleştirerek şiire giriş yapması belki de onun en belirgin özelliklerinden biri. Birçok şiirinde bundan faydalandığını görüyoruz. Hikâyeleştirerek şiire giriş kendisinin işini hem kolaylaştırmakta hem de kendini ifade edişini rahatlatmaktadır.

Değirmenci som arpadan öğütmüş  
Bu kahveyi bu fincana kim koydu  
Samanını, tanesini dağıtmış  
Bu katırı bu harmana kim koydu<sup>42</sup>

\*

Ne yapsın, ne yapsın, ne yapsın adam  
Tepemize çıka çıka yoruldu  
Saat başı mavra, güneşiri zam  
Boynumuza çıka çıka yoruldu<sup>43</sup>

\*

Giderken alkolden girdi komaya  
Meyhaneyi yurt sayardı bu deyyus  
Yemin eder "Pazar" derdi Cuma'ya  
Ağustos'u Mart sayardı bu deyyus<sup>44</sup>

\*

Doktorsuz, ilaçsız bir dağ köyünde  
Siz sancı ne, bilebilir misiniz?  
Yirmi beş yaşında bayram gününde  
Siz açlıktan ölebilir misiniz?<sup>45</sup>

Avrat yeğın sayrı, benim karnım aç,  
Keyf için gelmedik bura tohdur beğ.  
Fukara harcından yaz da bir ilâç,  
Olsun derdimize çare Tohdur Beğ.<sup>46</sup>

\*

Gitmişti mâkama arz-ı hâl için,  
"Bey dedi, yutkundu, eğdi başını  
Bir azar yedi ki, oldu O biçim..  
Şey dedi, yutkundu, eğdi başını

Kapıdan dört büklüm çıktı dışarı,  
Gözler çakmak çakmak benzi sapsarı.  
Bir baktı konağa alttan yukarı  
"Vay" dedi, yutkundu, eğdi başını.<sup>47</sup>

## Söz Dizimi, Dizeler Arası Bağlantılar ve Selalet

Karakoç'un özgünlüğünün başat un-



surlarından biri de söz dizimleri ve dizeler arası kurduğu bağlantılardır. Birimde kullandığı sözcüklerin tenasübü dizelerdeki bağı güçlendirmektedir. En çok dikkat çeken diğer yönü ise - şiiri nasıl yazarsa yazsın, ne anlatırsa anlatsın - birimin üçüncü ve dördüncü dizesindeki anlamsal bağın koparılamaz bir halatla bağlanmasıdır. Tabii ki bunda da sözcük tenasüpleri en büyük etkindir. Örneğin kışı anlatan bir dörtlükse üçüncü ve dördüncü dizelerde kış ile anlamsal yakınlığı veya zıtlığı bulunan sözcükleri (kar, çıplak dağlar, beyazlık, soğuk vs.) tercih ediyor. Sözcüklerin tenasübü hem dörtlülüğü hem de dörtlülüğün anlamsal bütünlüğünü sağlamlaştırıyor. Söz dizimlerini söyleyiş rahatlığına göre belirliyor. Şiiri okurken zorluğun bulunmaması, dilin bir engele takılmamasından anlıyoruz ki Karakoç, okuyucunun şiiri rahat okuyacağı şekilde dizaynın peşine düşmüştür. Cümlelerin devrikliğinin, öznenin veya herhangi bir tümlecenin nerede olduğunun bir anlamı yoktur onun için. Onun için tek bir dizim vardır: Şiirin rahat okunur olması. Bunun için de söz diziminde her yolu dener.

Su bildiğin yürekler mermerden katı çıkar  
Dost bildiğin insanlar düşmandan kötü çıkar  
Güneşi göre göre sen doğuya gitsen de  
Vardığın her menzilde karşına batı çıkar<sup>48</sup>

Yeni bir afyondur yenen her lokma  
Biber Avrupalı, tuz Avrupalı  
Gülücükler sahte kirpikler takma  
Dudak Avrupalı, göz Avrupalı<sup>49</sup>

Söz diziminde sıkça başvurduğu yöntemlerden biri de sözcükleri art arda sıralamasıdır. Bunu yaparken geniş sözcük dağarcığını devreye sokuyor. Cümlelerin hangi ögesi olduğunun önemi yok. Cümlelerin herhangi bir ögesini art arda sıralayarak selaseti de rahatlatıyor.

Özetleri veriyoruz ilk önce  
Dünkü hamam, dünkü kurna, dünkü tas  
Baş belirsiz, meydan ıssız, kim kime  
Değişen yok, dünkü davul, dünkü ses<sup>50</sup>

\*

Nere bassan bataklığa basarsın  
Fikir dinsiz, merak deli, dünya cılk  
Bozulmuş insanlar Allah kurtarsın  
Mide dinsiz, yürek deli, kafa cılk<sup>51</sup>

\*

Gönül bahçesinde korku gezeni  
Asla kabul etmez ülkü düzeni  
Sevdası, sabrı, aklı, izanı  
Kıt olanlar safımıza gelmesin<sup>52</sup>

\*

Fakir, zengin, yiğit, akıllı, deli  
Bunların hepsi de sever güzeli  
Baba, bu çığırdan ezel ezeli  
Hasta gider, esir gider, hür gider<sup>53</sup>

Söz dağarcığındaki zenginlik sayesinde söz dizimlerini istediği gibi dizayn edebiliyor. Böylelikle hem gerekli selaseti yakalıyor hem de olası monotonluğu yeknesak hale getiriyor.

Liderimiz uzaylı, silahımız ok bizim  
Hilede, iftirada üstümüze yok bizim  
Bal, sirke, soğan, şeker, et, süt, nane, sarımsak  
Katar çorba yaparız, hünerimiz çok bizim<sup>54</sup>

\*

Ey ahali! Ey millet! Memur, işçi, amele  
Vekâletten ferman var, dinleyin, duyun hele!  
Baba, ana, kız, oğlan tutuşunuz el ele  
Çorba çayı niyetine Terkos suyu içiniz  
Hem tasarruf yapınız hem israftan kaçınız<sup>55</sup>

Karakoç'un, söz dizimi yaparken tıpkı öz şiirciler gibi titiz bir işçilikle şiiri önce kafasında yazdığını sonra da kâğıda döktüğünü söyleyebiliriz. Çünkü onun şiirlerinde kelimeleri yerinden kırmılatmak neredeyse imkansız gibi.

Ben mertlik arzularım "NA"sı olmayan türden  
Simetrik arzularım "A"sı olmayan türden  
Mamañih, maatteessüf sultanmayan bir şey yok  
Cömertlik arzularım "MA"sı olmayan türden<sup>56</sup>

Şiirini kurduğu temellerden biri de zıtlıklardır. Sözcük bazında zıtlıklarla beraber durumsal/olgusal zıtlıklardan da yararlanıyor. Ya da olabirlik/imkansızlık noktasında da



gerçekle hayali yarıştıyor.

Süt emerdin gündüz gece  
Unuttun ya, büyüyünce  
Ha işte tıpkı öylece  
Unutursun Mihriban'ım<sup>57</sup>  
\*

Ve işte dünya en son arkadaşı  
Başımın ucunda dikili bir taş  
Bitti, doğduğum gün başlayan savaş  
Kainat benimle beraber öldü<sup>58</sup>  
\*

Adı "devrim" oldu avrat soyarak  
Denge kurdu toklar "aç" yiyerek  
Aptallara ibret olsun diye  
Solucanda dış aradım kırk sene<sup>59</sup>  
\*

Beyaz camda kara baykuş  
Gül üstüne türkü söyler  
Yaş tezeğe sinek konmuş  
Bal üstüne türkü söyler<sup>60</sup>

Aşk Şiirlerindeki Haddeden Geçen Nezaket ve  
Lirizm

Taşlamalarındaki sivri ve keskin dil bıçağı; aşk,  
gurbet, doğruluk, güzellik şiirlerinde bir anda  
taze açmış domur domur bir gül oluyor. O gur  
sesi kısılıyor, munisleşiyor; dik duruşu ortadan  
kalkıyor, beli bükülüyor, boynu bir omzuna dü  
şüyor. Masum, günahsız, alperen bir dervişe dö  
nüşüyor Karakoç.

Başımdan bir kova sevda döküldü  
Islanmadım, üşümedim, yandım oy!  
İplik iplik damarlarım söküldü  
Kurşun yemiş güvercine döndüm oy!

Yağmur yorgan oldu, döşek kar bana  
Anladım ki kendi gönlüm dar bana.  
Alev dolu bardakları yâr bana  
Sunuverdi içtim içtim kandım oy!<sup>61</sup>  
\*

Sarı saçlarına deli gönlümü  
Bağlamışlar, çözülmüyor Mihriban  
Ayrılıktan zor belleme ölümü  
Görmeyince seziliyor Mihriban<sup>62</sup>

Söz Sanatlarındaki Ustalık

Abdurrahim Karakoç, şiirin bütün inceliklerini  
en derinlikli ayrıntısına kadar bilmesine rağmen  
belli söz sanatlarına çok yoğunlaşmıştır. Benzet  
me, tezat ve tenasüp. Şiirlerini bu söz sanatları  
üzerine kurduğu söylenebilir. Şiirlerinde olgusal  
zıtlıklar da çok dikkat çekiyor.

Uzadıkça hasret demi  
Şefkat atı çiğner gemi  
Yaramıza sabır emi  
Sürene canımız kurban<sup>63</sup>  
\*

Zaman siciminin ucundan tutup  
Bazen bağla bazen çöz Balaban'ım<sup>64</sup>  
\*

Zaman bir sapan lastiği  
Taş oldum kurtulamadım<sup>65</sup>  
\*

Kalbim tarla, sevgim başak  
Tahammülü yaptım kuşak<sup>66</sup>  
\*

Yâr, deyince kalem elden düşüyor  
Gözlerim görmüyor aklım şaşıyor  
Lambamda titreyen alev üşüyor  
Aşk kâğıda yazılmıyor Mihriban<sup>67</sup> dizelerinde  
ise olgusal bir zıtlıktan ve güzel nedenlemeden  
istifade ettiği düşünülebilir.

Günler sırtımızda ateşten gömlek<sup>68</sup>  
Aylar kırık kağrı, günler topal at<sup>69</sup>

Düşmanı övdüler, dostu yerdiler  
Dinimden Dingiş'e rüşvet verdiler  
Önüne bir çürük köprü kurdular  
"Git" dediler; gitmem dedim, ayrıldım<sup>70</sup>

Şiirlerindeki kimi olgusal zıtlığı, ters öğüde de  
çevirdiği oluyor.

Flörtünün sayısı en az on beş olmalı  
Kimisi halis züppe, kimisi keş olmalı  
Altun kolyen, kürk manton, taksin beleş olmalı  
Dışının görünüşü içinin aynasıdır  
Açıl kızım utanma, bu devrin moda-

## Uyak Yaklaşımı ve Biçimsel Farklılık

Taş, baş, yaş; geldim, bidim, saldı; kara, yara, para gibi hemen her şairin aklına gelebilecek klasik sözcük benzerliklerinden mümkün mer-tebe uzak duran kara Karakoç, farklı sözcük tür-lerini uyak yaparak farklılığını ortaya koyuyor. Daha basit söylemle, uyaklı olan sözcüğün ikisi isim ise üçüncüsünü sıfat, fiil, zarf veya sıfat gibi farklı sözcük türlerini tercih ediyor. Karakoç'un kafiyeye üstadı olmasının en önemli nedeni bu olsa gerek. Sözcük harmanın sınırsızlığı onun işinde daha da ustalaşmasını sağlıyor. Yarım ka-fiyeden uzak duruyor, zengin ve tam uyakları re-difle destekleyip ses benzerliklerini üst düzeye taşıyor, estetik bir söyleyişe ulaşıyor.

Ormanlar, yıldızlar, karışık düşler  
Sisli, düşünceler, gamlı gülüşler  
Yağar kurşun kurşun aklıma düşer  
Seni hatırlatır otuz yıl önce<sup>72</sup>

\*

Yıkarız batılın duvarın diye  
Belledik ha bugün ha yarın diye  
Büyüttük şu evlat, şu torun diye  
“En adil iş” oldu haberin var mı?<sup>73</sup>

\*

Bilsek de, bilsek de gene bilmek için  
Hatadan, gınahtan dönebilmek için  
Küfür ile zulmü yenebilmek için  
Nusret ver, derman ver, takat ver Allah'ım<sup>74</sup>

\*

Ağacın yaşlısı kurur er veya geç  
Dikkat et, kırağı vurur kenarından geç  
İyiye kötüden ayırmak zordur belki  
Sen sahibine yararlı olanı seç<sup>75</sup>

\*

Global demokrasi Bush'un gerçek aşkı ya  
Kimse şüphelenmesin, kapılsın kuşkuya  
Her yerde ve her zaman geçer usul böyledir  
Zirveye kurşun atar çukurdaki eşkiya<sup>76</sup>

\*

Dünyaya ender gelir böyle kahramanlar  
İlmiyle mücehhezdi, yamukluk yap-

madı hiç

Söylemeye gerek yok, onu anlayanlar anlar  
Âliya ismin bakî, Nur ol İzzet Begoviç<sup>77</sup>

Söz Hazinesi

Dürzü, pezevenk, soysuz, piç, züppe, enflasyon,  
İMF.. akla gelebilecek her sözcük onun hazine-  
sinde gizlidir. Uygun durum ve kişiler için her  
an kullanılmaya hazır bekliyordur cebinde. Söz-  
cük Arapça, Farsça, İngilizce, Türkçe imiş hiç  
fark etmez. Yeter ki gerekli görsün.

Bugün ben bir karpuz kestim  
Karnında çekirdek dolu  
Karpuzda pezevenk dolu<sup>78</sup>

\*

Köylü oruç tutsun, ekinin biçsin  
Sizin bayan barda şampanya içsin  
Medeni jigolo, boynuzlu piçsin  
Bir de “Müslüman'ım dersin öyle mi?<sup>79</sup>

Kartonu keser yelpaze yapar bu millet  
Kuleyi kırpar, endaze yapar bu millet  
Ölçüye sığmayan yalanı yakalarsa  
Nice devleri kepaze yapar bu millet<sup>80</sup>

\*

Yarışa katıldı kel'i fodel'u  
“Uyduran benzeten” aldı ödülü  
Batılı monşerler dürttü nodülü  
Sırtımız leş oldu haberin var mı?<sup>81</sup>

## Hayatı Yorumlama, Felsefi Yaklaşım ve Hi-kemi Çizgi

Şairlerin farklı bir dünyası, gözü ve kulağı oldu-  
ğu yadsınamaz bir gerçek. Onlar hayatı başka  
bir gözle görür, başka bir kulakla duyar. Karakoç  
da belki hayatı en farklı noktadan gören şairle-  
rin başında geliyor. Bu bakış açısıyla kendi be-  
lirlediği doğruların peşinde yürümeye/koşmaya  
yılmadan devam ediyorlar. Kendine özgü felsefi  
yaklaşımla kendi çizgisinin mimarıdır Karakoç.

Geceyi geçmeden sabaha gidilmez  
Nefsi bırakmadan dergâha gidilmez  
Ey gönül kapısı kilitli putperest



Aşkını yaşamadan Allah'a gidilmez<sup>82</sup>

\*

Suyu suya katıp tekrar seçen var mı?  
Babalık ünvanı alıp vazgeçen var mı?  
Hepimiz göçeceğiz amma dünyadan  
Ahiretten dünyaya bir göçen var mı?<sup>83</sup>

\*

Koç ahmaksa gergedanla vuruşur  
Kurt ahmaksa it sürüsüne karışır  
Gücüne güveniyorsa eğer ayı  
Ya kirpiyle ya da fiile yarışır<sup>84</sup>

\*

Damla-deniz eni sudur, boyu su  
Gök yiyor, yerde yiyor suyu su  
Uykular cehennem, cinnet kuyusu  
Hangi düşün neresini yazayım<sup>85</sup>

\*

Yılmadan ben bana beni anlattım  
Günahı tövbeyle yıkayıp attım  
Ebed kapısında ölümü tattım  
Kefene sarıldım doğmadan önce<sup>86</sup>

\*

Umudu yoksula bol verir Hûda  
Bin tohuma can var bir damla suda  
Gerek uyanık ol gerek uykuda  
Benden bakıp seni görmek ne güzel<sup>87</sup>

## Sanatının Özü

O, bir dava insanıdır. Davası, Türk-İslam üzerine kuruludur. Yaşayışını da yazdıklarını da bu ideal üzerine temellendirmiştir. Bunu Temenni şiirinde net bir şekilde görürüz.

Türk birliği Kızılelma  
Bölenin kökü kurusun  
Vur yiğidim gafil olma  
Yılanın kökü kurusun  
...  
Ülkü bir iman çiçeği  
Sevdaların en gökçeği  
Doğsun İslam'ın gerçeği  
Yalanın kökü kurusun<sup>88</sup>

İslamlık cihattır, Ülkü sancaktır  
Bu mübarek yoldan dönen alçaktır<sup>89</sup>

\*

“Türk-İslam Ülküsü” diyor, her seda  
Erzurum'da, Adana'da, Bursa'da  
Düşman yolumuza tuzak kursa da  
Geleceğiz, göreceksin, az kaldı<sup>90</sup>

Onun şiirlerinde duygu ve akıl ikiz kardeş gibidir.

Aradım ben beni, buldum her yokta  
Kainat içinde bir küçük nokta  
Gönlüm kainata sığsa yanarım<sup>91</sup>

## Şiirlerinde Söyleyici ve Seslenilen

Şiirlerinde mahlası pek nadir kullanan, “Hakim bir sesleniş”e, “söyleyici”ye sahip Karakoç, seslenileni onun radarına giren her kişi, kurum, durum ve olaylardır. Onun seslenileni; bazen Hasan, emmioğlu, Mihriban; bazen hakim, doktor, savcı, siyasiler, doğmamış bebek, dağlar, kuşlar; bazen toplumun tamamı, çağ, kısacası kendini okuyan herkestir.

Görmediğim bambaşka bir durum var  
Sizin şehrin kızlarında savcı bey<sup>92</sup>

\*

Eylen bir haber ver, acele gitme  
Sevgilimden mektup var mı postacı<sup>93</sup>

\*

Alnından öptüğüm dumanlı dağlar  
Yiğitlerim başımızdan geçti mi<sup>94</sup>

## Son Söz

Hicivi hakaret olarak görmeyen, şiirleriyle çarpık düzene/çağa savaş açan, kafiye pîri, Milliyetçi ve İslamcı çizgide bir elif gibi dimdik duran; Hakk karşısında vav misali bükülen Abdurrahim Karakoç; bıçak gibi keskin dili ile çağının Seyranı'si Nef'î'si, lirizmi ile Karacaoğlan'ı, hassasiyeti ile Fuzuli'si, gür sesiyle Dadaloğlu'sudur. O, şiirimizin Abdurrahim Karakoç'udur.



- <sup>1</sup> Karakoç, Abdurrahim, Gerdanlık 1 Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.39.
- <sup>2</sup> Age. s.45
- <sup>3</sup> age. s.51
- <sup>4</sup> age. s.51
- <sup>5</sup> age. s.55
- <sup>6</sup> age. s.70
- <sup>7</sup> age. s.75
- <sup>8</sup> age. s.103
- <sup>9</sup> age. s.130
- <sup>10</sup> age. s.172
- <sup>11</sup> age. s.191
- <sup>12</sup> Karakoç, Abdurrahim, Gerdanlık 2, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.27.
- <sup>13</sup> age. s.34
- <sup>14</sup> age. s.92
- <sup>15</sup> age. s.111
- <sup>16</sup> age. s.114
- <sup>17</sup> Karakoç, Abdurrahim, Gerdanlık 3 Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.54.
- <sup>18</sup> age. s.94
- <sup>19</sup> Karakoç, Abdurrahim, Gerdanlık 4, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.58.
- <sup>20</sup> age. s.94
- <sup>21</sup> Karakoç, Abdurrahim, Gerdanlık 5 Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.42.
- <sup>22</sup> Karakoç, Abdurrahim, Beşinci Mevsim, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.74.
- <sup>23</sup> age. s.117
- <sup>24</sup> Karakoç, Abdurrahim, Parmak İzi, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.22.
- <sup>25</sup> age. s.44
- <sup>26</sup> age. s.54
- <sup>27</sup> Karakoç, Abdurrahim, Yasaklı Rüyalarda, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.61.
- <sup>28</sup> Karakoç, Abdurrahim, Yasaklı Rüyalarda, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.39.
- <sup>29</sup> Karakoç, Abdurrahim, Gerdanlık 1 Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.87.
- <sup>30</sup> Karakoç, Abdurrahim, Gerdanlık 2, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.97.
- <sup>31</sup> Karakoç, Abdurrahim, Gerdanlık 5, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.48.
- <sup>32</sup> age. s.55.
- <sup>33</sup> Karakoç, Abdurrahim, Gerdanlık 1, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.47.
- <sup>34</sup> Karakoç, Abdurrahim, Vur Emri, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.125
- <sup>35</sup> age. s.121
- <sup>36</sup> age. s.111
- <sup>37</sup> Karakoç, Abdurrahim, Suları Islatamadım, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.26
- <sup>38</sup> age. s.38
- <sup>39</sup> age. s.53
- <sup>40</sup> age. s.62
- <sup>41</sup> age. s.93
- <sup>42</sup> Karakoç, Abdurrahim, Gökçekimi, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.73
- <sup>43</sup> age. s.95
- <sup>44</sup> Karakoç, Abdurrahim, Akıl Karaya Vurdu, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.37
- <sup>45</sup> Abdurrahim, Kan Yazısı, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.54
- <sup>46</sup> Abdurrahim, Vur Emri, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.270
- <sup>47</sup> age. s.147
- <sup>48</sup> Abdurrahim, Beşinci Mevsim, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.78
- <sup>49</sup> age. s.104
- <sup>50</sup> Abdurrahim, Vur Emri, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.199
- <sup>51</sup> age. s.224
- <sup>52</sup> Abdurrahim, Kan Yazısı, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.62
- <sup>53</sup> Abdurrahim, Dosta Doğru, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.30
- <sup>54</sup> Abdurrahim, Gökçekimi, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.101
- <sup>55</sup> age. s.110
- <sup>56</sup> Abdurrahim, Gerdanlık 3, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.102
- <sup>57</sup> Abdurrahim, Vur Emri, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.61
- <sup>58</sup> age. s.100
- <sup>59</sup> Abdurrahim, Kan Yazısı, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.74
- <sup>60</sup> Abdurrahim, Suları Islatamadım, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.90
- <sup>61</sup> Abdurrahim, Yasaklı Rüyalarda, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.53
- <sup>62</sup> Abdurrahim, Dosta Doğru, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.32
- <sup>63</sup> Karakoç, Abdurrahim, Suları Islatamadım, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.73

lül 2021, s.27

<sup>64</sup> age. s.32

<sup>65</sup> age. s.47

<sup>66</sup> Karakoç, Abdurrahim, Kan Yazısı, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.84

<sup>67</sup> Karakoç, Abdurrahim, Dosta Doğru, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.84

<sup>68</sup> Karakoç, Abdurrahim, Gökçekimi, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.99

<sup>69</sup> Karakoç, Abdurrahim, Beşinci Mevsim, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.70

<sup>70</sup> Karakoç, Abdurrahim, Kan Yazısı, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.69

<sup>71</sup> Karakoç, Abdurrahim, Vur Emri, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.225

<sup>72</sup> Karakoç, Abdurrahim, Beşinci Mevsim, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.15

<sup>73</sup> age. s.116

<sup>74</sup> Karakoç, Abdurrahim, Suları Islatamadım, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.44

<sup>75</sup> Karakoç, Abdurrahim, Gerdanlık 5, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.104

<sup>76</sup> Karakoç, Abdurrahim, Gerdaanlık 4, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.101

<sup>77</sup> Karakoç, Abdurrahim, Gerdanlık 3, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.73

<sup>78</sup> Karakoç, Abdurrahim, Suları Islatamadım, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.84

<sup>79</sup> Karakoç, Abdurrahim, Vur Emri, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.90

<sup>80</sup> Karakoç, Abdurrahim, Gerdanlık 3, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.79

<sup>81</sup> Karakoç, Abdurrahim, Beşinci Mevsim, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.117

<sup>82</sup> Karakoç, Abdurrahim, Gerdanlık 1, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.60

<sup>83</sup> age. s.139

<sup>84</sup> age. s.183

<sup>85</sup> Karakoç, Abdurrahim, Beşinci Mevsim, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.58

<sup>86</sup> Karakoç, Abdurrahim, Dosta Doğru, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.91

<sup>87</sup> Karakoç, Abdurrahim, Vur Emri, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.74

<sup>88</sup> Karakoç, Abdurrahim, Kan Yazısı, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.14

<sup>89</sup> Karakoç, Abdurrahim, Kan Yazısı, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.13

<sup>90</sup> age. s.46

<sup>91</sup> Karakoç, Abdurrahim, Beşinci Mevsim, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.113

<sup>92</sup> Karakoç, Abdurrahim, Vur Emri, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.45

<sup>93</sup> Karakoç, Abdurrahim, Dosta Doğru, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.46

<sup>94</sup> Karakoç, Abdurrahim, Suları Islatamadım, Ankara, Altınordu Yayınları, Eylül 2021, s.72



# "BEN HEP SENİ DÜŞÜNÜRÜM" ŞİİRİNDE ABDURRAHİM KARAKOÇ Ramiz AYDIN

Abdurrahim Karakoç'un ne kadar zengin bir define olduğunu Vur Emri adlı eseriyle 1970'li yılların ortasında fark ettim; henüz üniversiteli olan, milli ve manevi özellikler taşıyan bir insan olmayı amaçlayan, bunları şiddetle arzulayan bir genç olarak sanki bir hazine bulmuş gibi olmuştum.

*Usta savaşçılar, genç mücahitler,  
İmkânıma, hizmetime şahitler,  
Başbuğ, ülküdaşlar, aziz şehitler,  
Susarsam hakkını helal etmesin.*

...  
*Allah rızasıdır arzum, emelim,  
Bu necip milleti ondan severim,  
Hazret-i Muhammet gerçek rehberim,  
Susarsam hakkını helal etmesin.*

Şiirlerinin her dizesi etkili, içten; dili akıcı, saf Türkçe... Her şeyiyle inanç eri bir Müslüman, her şeyiyle Türk, her şeyiyle Anadolu olan bir şair... Onun kadar biz olan, onun kadar Anadolu olan bir şair şu ana kadar olmadı derim.

Karakoç'u daha sonraki yıllarda Ankara'da biraz uzaktan tanıdım. Dertlerin erittiği zayıf ama özgül ağırlığı fazla bir adam... Anadolu ikliminin yaktığı kavruk bir ten, Türk İslam vakarının vücut bulduğu kararlı mı kararlı, kendinden emin bir adam ve çok zeki bakan bir çift simsiyah göz...

Abdurrahim Karakoç'un beni sarmayan hiçbir şiiri yoktur, benim nazarımda diğerlerinden daha çok beni çeken diğer şiirleri vardır, beni derinden etkileyen, hatta sarsan şiirler... Bunlardan biri de "Ben Hep Seni Düşünürüm" şiiri...

*Aşktan yana söz duyunca,  
Ben hep seni düşünürüm.*

*Uçsuz hayaller boyunca,  
Ben hep seni düşünürüm.*

*Yıldızlar kayar yüceden,  
Renkler sıyrılır geceden;  
Yüreğim sızlar inceden,  
Ben hep seni düşünürüm.*

*Aklın ucu değer hiçe,  
Yol ararım içten içe,  
Kâinat uyur sessizce,  
Ben hep seni düşünürüm.*

*Korkunun bittiği yerde,  
Haz duyarım perde perde.  
Bir mezar görsem bir yerde,  
Ben hep seni düşünürüm.*

*Zaman hep sonsuza akar,  
Meyve dökülür, dal kalkar.  
Çiçeklere bakar bakar,  
Ben hep seni düşünürüm.*

*Rüzgâr eser ilden ile,  
Sağlıkta bitmez bu çile,  
Vardan öte, yokta bile  
Ben hep seni düşünürüm.*

Bu şiir bir İslami duyarlılık, bir iman şiiridir.

Abdurrahim Karakoç der ki: "Bana İslamcı deseler çok rahatsız olurum, ben İslam esnafı değilim. İslamcı dendiği zaman aklıma tenekeci, arpacı gibi şeyler geliyor... Benim zaten İslam'ın dışında aradığım bir şey yoktur..."

Ben ne diyorum: "Deseler ki İslam'ın pınarından içmek suç / O suçu kabullenir, içerim avuç avuç."

"Ben düz Müslüman'ım gardaş, çet-





refilli Müslüman değilim. Tali yollarda yürümüyorum, ben Kur'an'a bağlıyım, Kur'an'ın bize tebliğ ettiği Peygamber'e bağlıyım. Tabii tasavvuf ehline saygım sonsuzdur."

"*Tabii tasavvuf ehline saygım sonsuzdur.*" cümlesinden anlıyoruz ki tasavvuf ehli erenlerin duru yüreklerindeki bir Müslümanlıkla Müslüman'dır Abdurrahim Karakoç.

"Ben Hep Seni Düşünürüm" şiirinde de böyle bir ruh hali vardır Karakoç'un. Bu şiir için: "İnsana dair bir yönü yoktur." diyor, yani şiirden anlaşılması gereken, insan veya herhangi bir varlıkla ilgili bir hal değil, bizzat ilahımız olan Allah'a ve onun dinine dair duyarlılıklarıdır.

"*Aştan yana söz duyunca / Ben hep seni düşünürüm*" dizelerinde söz konusu olan aşk, tasavvuf-taki ilahi aşk anlayışıdır. Tasavvufta gerçek aşk Allah'a olan ilahi aşktır, Allah aşkı dışındakiler gerçek aşk değil, mecazi aşktır. Bu, aynı zamanda Karakoç'un tasavvuftan anladığı anlamına gelir. Şairimiz "tasavvuf ehline saygım sonsuzdur" derken tasavvuf ehline saygı duyması için tasavvufu ve tasavvuf ehli erenleri bilmesi gerekir, bilmeden saygı duymak Karakoç'a yakışır bir tutum olamaz.

"*Aklın ucu değer hiçe / Yol ararım içten içe*" bu dize-lerde şairimiz hiçlik/yokluk kavramları üzerinde durmaktadır. O biliyor ki insan ve kâinatın gidişi varlıktan hiçliğe, yani âlem-i şuhut'tan âlem-i gaibedir. "*Zaman hep sonsuza bakar*" derken de bu gidişin sonlu zamandan sonsuz zamana doğru olduğunun fakındadır. Bu anlayış onun değer verdiği tasavvuf inancına uygun bir izahtır.

Şairimiz bu noktada Necip Fazıl Kısakürek'le benzerlik gösterir:

*Çocukken haftalar bana asırdı,  
Derken günler oldu, derken saniye;  
En sonunda beni yokluk ısırdı,  
Sonum yokluk olsa bu varlık niye?*

Necip Fazıl bu dörtlükte varlık ve

yokluk kavramlarını sorgularken bu noktada önemli bir insani duyarlılığın iki şairimizde örtüşüğünü görüyoruz. Her iki şair bilir ki insanın bir yolculuğu vardır, bu yolculuğun bitmesi gerektiği gibi bitmesi, bir Müslüman için olmazsa olmaz bir sorumluluk bilincidir.

Abdurrahim Karakoç bu bağlamda şöyle devam eder:

*Rüzgâr hu hu ede ede,  
Eser ezelden ebede,  
Dolaşır dağda, tepede;  
Ovaya iner yorulmaz.*

"*Korkunun bittiği yerde/ Haz duyarım perde perde*" dizesinde Karakoç tam bir teslimiyetin hazzını duymaktadır. Şair bilir ki kötülüğün gelmeyeceği yegâne varlık bize şah damarımızdan yakın olan Yaradan'dır. Allah'ı bulan kişi her şeyi bulan bahtlı bir insandır, gerçek mutluluk da budur gerçek bir Müslüman için.

Bir şuurlu Müslüman'ın en büyük gayesi "yaşarken Hakk'ın rızasını kazanıp gönül ferahlığı ile ahirette Allah'a hesap verebilmektir. "Yaşarken de Allah, ölünce de Allah anlayışı "dünya ve ahiret sorumluluğunun bir gereğidir. Bunun idrakinde olan Karakoç şiirin son dörtlüğünde şöyle diyor:

*Rüzgâr eser ilden ile  
Sağlıkta bitmez bu çile,  
Vardan öte, yokta bile  
Ben hep seni düşünürüm.*

Bu yaklaşım günlük yaşayan, gününü gün eden ya da sadece dünya için yaşayan, ya da sonu olan bir hayat için sonsuz olan hayattan vazgeçen, dünyalık peşinde olan insanın anlayışı değildir. Hem dünya hem ahiret sorumluluğu duyan "mana eri" insanların anlayışı ve bu anlayışa yakışan bir hayattır. Orta Asya'da Pir-i Türkistan Hoca Ahmet Yesevi'yle başlayıp Yunus Emre'yle Anadolu'da devam eden Anadolu İslam tasavvufuna uygun bir yaklaşımdır.



## Sonuç:

Geleneksel halk Őiri vadisine uygun eserler veren Karakoç, “*Ben Hep Seni Düşünürüm*” Őiriyle bu alana güzel bir Şiir hediye etmiştir. Halk Őiri dilinin yalınliğı, akıcılığı yanında, tekke tasavvuf edebiyatına uygun bir Şiir olmuştur. Tertemiz bir Şair duyarlılığıyla yazılmış pırıl pırıl bir Şiir, oluklarından nur akan bir mana eşmesi...

Kana kana okuduk, nasiplendik. Nasiplenmemize vesile olan güzel Şair Abdurrahim Karakoç’a *Ben Hep Seni Düşünürüm* Şiirinin mana derinliğıne, mana duruluğına rahmetler dilerim.



# ABDÜRRAHİM KARAKOÇ'UN BEN ŞİİRİNDEN HAREKETLE KİŞİLİK TAHLİLİ Halit YILDIRIM

Abdurrahman Dilipak “Karakoç, her zaman çevresinde gördüğü haksızlıklara karşı dik bir duruş sergilemiştir. Her şeyi hoş görmezdi o. Bâtılı, zulmü nasıl hoş görebilirsiniz ki! Herkese şirinlik muskası dağıtan biri de değil. Genel karakter itibarı ile yaşadığı dönemin, ekonomik, sosyal, siyasal gerçekleri göz önüne alındığında muhalif biri idi. Çileli biri idi. Dertli biri idi.” der.

Şüphesiz yaşadığımız çağın en büyük ve en dertli hatta en öfkeli şairiydi Abdurrahim Karakoç. Onun “Ben” isimli şiirinden yola çıkarak onun edebi kişiliği ve karakteri hakkında bazı çıkarımlarda bulunabiliriz.

*“Ben: Karlı dağların deli rüzgârı  
Ben: Tozlu yolların demirbaşım”*

“Ben: Karlı dağların deli rüzgârı” diye kendisini takdim eden Karakoç öncelikle içinde yaşadığı coğrafya ile kendisini özdeşleştirmektedir. Bu özdeşleşme sadece maddi bir benzeşme değil aksine onun şahsiyetini anlatan deruni bir benzeşmedir. “Ben karlı dağların deli rüzgârı” diyen şair, hayata bakışından ziyade bizlere yaşantısından ipuçları vermektedir. Dağların deli rüzgârı nasıl ki bir mevsime ve bir kalıba sığmazsa Karakoç da şahsiyetinin mayasını oluşturan fikir ve inancının etkisiyle coşkulu ve aman dinlemez, hiçbir kalıba ve şekle girmez şahsiyetini onunla özdeşleştiriyor. Karakoç’u bilenler bilir ki o Allah’tan başkasına boyun bükmemiş bir kişidir.

O, damarlarındaki kanın en gümrah aktığı gençlik yıllarından kalan yağız Anadolu delikanlısı çizgilerini ömrünün sonuna kadar muhafaza edebilmiş, davası uğruna her dem diri, her dem genç kalmış müstesna bir insandır. O yüzden karlı dağların deli rüzgârı gibi ye-

disinde ne ise yetmişinde de öyle hareket eden, davasından asla taviz vermeyen, doğru bildiğini eğmeden bükmeden haykıran bir insandı.

*“Ben: Suyu kurumuş sevgi pınarı”*

Abdurrahim Karakoç, her Anadolu insanının aldığı irfânî edep gereği sevdiğine karşı sevgisini dil ile değil hal ile gösterirken, bu memlekete ve bu memleketin mütedeyyin ve vatanperver insanına karşı düşmanlık besleyen, onu küçük gören, dışlayan sevmediği bir karakterle karşılaştığında içindeki duyguları yine hal diliyle ve yüz ifadeleriyle ona hissettiren, asla ve asla eğilmeyen, bükülmeyen, riyakârlık yapmayan omurgalı bir kişiydi. O, bu halini suyu kurumuş bir sevgi pınarına benzetse de gönlündeki sevgi o pınardan bir ömür boyu akmaya devam etti.

Lütfü Şehsuvaroğlu’nun da dediği gibi o, her Anadolu yiğidi gibi günlük konuşmalarında sevgi sözlerini pek bulamazsınız; ama her sevdiği insanla tesis ettiği muazzam dostluk âbidesi kâh seyahatlerle, kâh aynı dâvâyâ baş koymalarla, kâh bir dilim ekmeği bölüşme, küllenen bir hâtırayı diriltme, kâh samimiyet ve mesuliyet seanslarıyla nesilleri bir arada tutma aşkıyla büyür. Aşkıyla, iradesiyle, fikriyle...

*“Ben: Toprak bekçisi mezar taşıyım”*

Karakoç’un en büyük davası İslam ile yoğrulmuş din ve devlet davasıydı. Bu yüzden ondaki vatan sevgisi ile devletin ve davanın remzi olan bayrak sevgisi bütün şiirlerine sirayet etmiştir. Bu mısradaki o sadece dirilere değil, bu vatan uğruna canlarını feda etmiş şehitleri ve bu topraklarda yaşamış nihayetinde ölmüş, mezarı olan herkesi vatanın bekçisi olarak saymıştır.



*“Ben: Hep yıllar yılı kanayan çıban  
Ben: Fikir sürüsün yitiren çoban  
Ben: Hayal peşinde çar克斯ız taban  
Ben: Gurbet ağzında bulgur aşırım”*

Asrımıza boşuna asrı gurbet denmemiş. Bu asırda insanlar iaşesini temin için köyünden, ilinden başka şehirlere göç etmek zorunda kalıyor. Gittiği yere örfünü, âdetini, inancını, sevdasını ve davasını da götürüyor. Gurbet eller sıradan insanları çarkında öğütürken ona direnenler zaman zaman dışlansa da, hayalperestlikle suçlansa da, aç susuz kalsa da kendi olmak adına bir mücadeleye giriyor. Karakoç da bu insanları şirine konu etmiş ve bulgur aşına talim eden ama kendisini düzenin girdabına teslim etmeyenlerin türküsünü yazmış bu şiirinde.

*“Ben: Çürük gemi aşk denizinde  
Ben: Yağmur damlası dostun izinde  
Ben: Yanıp kül oldum aşkın közündü  
Ben: Kara sevdanın dert yoldaşım.”*

Şiirin bu kıtasında sevgiye, dostluğa, vefaya ve sadakate vurgu yapan Karakoç ayrıca kendisine dostun izinde yağmur damlası olma misyonunu da yüklüyor. Aslında onun kastettiği dost ve ona duyulan sevda maddi veya cismani bir şey değildir. Dosttan kasıt Allah’tır ve ona duyulan sevda ise ilahi bir aşktan başkası değildir. Ondandır ki kendisini gerçek aşkın denizinde çürük gemiye benzetmiştir. Zira hidayet Allah’tandır ve kul ise “beşer şaşar” kabilinden istikamet üzre olmak için yine Yaratan’ın yardımına muhtaçtır.

*“Ben: Koyu düşmanım yersiz gülüşe  
Ben: Düşüvermişim bitmez bir işe  
Ben: Bildir ağlarım bu yıl ölmüşe  
Ben: Bensiz duygunun ilk savaşıym”*

Allah Rasûlü’nün “Allah’a yemin olsun, benim bildiğimi siz bilse idiniz az güler, çok ağladınız.” hadisi gereği Karakoç da yersiz gülüşe düşman olduğunu söylüyor. Onun şiirlerinde belirttiği gibi “Türk illerinde minarelerde ezanlar buz tutmuş, havada yıldızlar, dağda kar, tutsak soydaşların türkülerinde dört mev-

sim ötede bir bahar üşür” yersiz gülmek de ne kelime. Aydınlarının medeniyet mayası raki, şarap, bira olan bir memlekette gülmekten ziyade ağlanacak çok şey vardır. O, “Kanım öksüz, etim öksüz; Vatanım, milletim öksüz” derken gerçekten bu sözleri inanarak ve yürekten söyler. O bir öksüzdür ve öksüzler asla katıla katıla ve yersiz gülmezler, gülemezler.

O yüzden daha ölmeden ağıt yakar nesillerin ahvaline ve “bildir ağlarım bu yıl ölmüşe” der.

*“Ben: Gönlü aklına uymayan deli  
Ben: Az düşünceden doymayan deli  
Ben: Beni ben diye saymayan deli.  
Bırakın ben benden uzaklaşayım.”*

Aklın öncelendiği bir çağda gönül ve akıl çelişkisi inanan, bir davası ve sevdası olan herkes için mukadderdir. Hele de bu kişi Karakoç olursa onunda ötesinde elzemdir de. Bütün olumsuzluklara parmak basmak yerine düzenin çarkına, onu çeviren düzenbazlara methiyeler düzse baş tacı edilebilirken, cebi parayla doldurulacak, şöhreti cihanı tutacakken tüm bunları elinin tersiyle iten bir kişi olsa olsa delidir değil mi? Zaten düzenbazlar da aykırı duydukları her sesi delilikle yaftalamadılar mı? Karakoç da işi o kadar ileri götürüyor ki “ben, beni ben diye saymayan bir deliyim” diyor. Tasavvufi bir havanın hâkim olduğu bu kıtada nefsiyle mücadele eden bir sûfi edasıyla haykırıyor: “Bırakın ben benden uzaklaşayım!”

Karakoç’u anlamak için onu iyi okuyup, iyi tahlil etmek gerekir. Onu gündelik siyasi hesapların ve ikbal kaygılarının içinde arayanlar ona dair hiçbir şey bulamazlar. Zira onun siyasi hayatı da hep doğruluk, dürüstlük ve samimiyet ekseninde şekillenmiştir. O, öldüğü güne kadar şahısların değil, Allah’ın davasının davacısı olmuştur. Ona göre imam ayrılınca imandan o da ayrılmıştır imamdan. O yüzden Karakoç için nevi şahsına münhasır bir dava eriydi desek yanılmış olmayız. Onu rahmetle yâd ediyorum.



# AŞKI D/OKUYAN ŞAİR

## Yunus LAÇİN

Bir istiridyenin, komşu istiridyeye, “Karnımda çok feci bir ağrı var. Ağır ve yuvarlak bir ağrı... İzdırap içindeyim” dediğinden bahseder Halil Cibran. İnci için değer bir ağrı... Bir şeyin sancısı çekilmeden kimse kimseye inciyi altın tasta sunmuyor bu hayatta. Abdurrahim Karakoç da Türk-İslam ülküsünün sancılılarıyla inciden şiirleri doğurmanın sancısını taşımış kalem erbabı bir şahsiyettir.

Bir zarif, bir arif, bir latif adam Abdurrahim Karakoç. Zarafet ve nezaket erbabı bir hal ehli o. Hakk’a, hukuka, insana, doğaya, her nevi canlıya, eşyaya dikkatle ve rikkatle yaklaşan nadide bir şair Abdurrahim Karakoç. Yaprığı, toprağı, bayrağı, suyu, yolu, dalı, gülü incitmeyen bir kibar bir adam o.

“Gölgesinde otur amma / Yaprak senden incinmesin / Temizlen de gir mezara / Toprak senden incinmesin.” dizeleri ancak ve ancak usul bilen, üslup bilen zürefâların gönlünden dillere, kaleminden sahifelere düşebilen kelim-ı kibarlardır.

Bir duruşun mümessili Karakoç. Cahit Zarifoğlu’nun tarifi üzere, “Bir duruşu olmalı insanın; / Bir bakışı, / Bir anlayışı, / Bir aşkı, / Bir davası olmalı” ilkesiyle yaşayan bir adanmışlığın remzi Abdurrahim Karakoç. Siyasete bile “Allah rızası için girdim, Allah rızası için ayrıldım” diyerek girmiş; “Büyük Birlik’i ilke edinen Muhsin Yazıncıoğlu’na “Önce refik, sonra tarik.” diyerek dava arkadaşlığı yapmıştır. O, bilinçli bir Türk milliyetçisiydi. Irkçı değildi. Türk-İslam ülküsünü iyi idrak etmiş bir vatanseverdi.

Çocuğunun adını “Türk İslam” koyarak davasına olan aşkını açık ve net bir şekilde ortaya koyan, hafız bir dedenin, âlim bir babanın di-

zinin dibinde yetişen muhafazakâr, milliyetçi bir söylemin ve eylemin adamıdır o. Millet ve vatan konusundaki asabiyeti kişiliğinin ve şiirlerinin rengine yansımıştır. Vatan deyince ötesini aramayan biriydi. Mukaddes Anadolu topraklarına gelen her saldırıya cevap verdi. Susmak ona göre değildi.

On parmağında on marifet sahibi bir kalender. Şair, çiftçi, marangoz, muharrir, muhasebeci, doğuştan alaylı bir sanatkâr. Üdeba bir aileden suyunu içen, dalıyla, yaprağıyla şiirin içinden gelen biri. Okul eğitimine devam etmemişse de onun ailesi üniversitesi ve tahsilidir.

Yedi Güzel Adam’ın beslendiği menbaa Kahramanmaraş’ın suyuyla yunmuştur huyu. Bereketli toprağıyla bulmuş metaforu ve havasıyla yoğurmuş şiirde ahengi ve estetiği. O, şiiri sağlam ayaklar üzerinde uyaklamış, kelimeleri mana atına bindirip şaha kaldırmıştır. Usta ellerde nice şiiri türkü olarak bestelenmiştir.

Onun hayat felsefesi şiirlerinin temel ilhamıdır. Şiire besmeleyle başlayan, şiiri bir gayeye varmak için bir araç olarak gören, “Hakk yol İslam yazacağız, / Yıldıza, aya, güneşe” diyerek sırat-ı müstakim üzere yaşayan, gözünü daldan-budaktan, sözünü dudaktan esirgemeyen bir silahşor o. Son nefesine dek dik duruşunu bozmayan, her zamanda ve her zeminde doğru bildiklerini gür bir sesle haykırmıştır.

Üstat, “Aşk kâğıda yazılmıyor Mihriban” dese de aşkı şiire inci inci döşeyen, kilimi ilmik ilmik ören, gergefi iğne iplik, desen desen işleyen tahassüs sahibi bir şair Karakoç.

“Lambada titreyen alev üşüyor” dizeleri-



ni ruhumuza nakşeden, dilimize “Mihriban” şiirini pelesenk eden, alevi üşüten, her nesnenin bir bitimi var, diyerek ateşin de söneceğini ama Mihriban aşkının sonsuz bir meşale olduğunu bizlere dikte eden, sehl-i mümtenin en azade örneklerini şiirde konuşturan bir şair o.

O yürek yangınlarından gül devşiren, baktığı, duyduğu her şeyden nadide şiirler çıkaran bir üstat. Leyla'nın, Aslı'nın, Şirin'in yanına Mihriban'ı bir köşe taşı gibi yerleştirerek devlerin aşk liginde boy gösteren ve aşkını ölümsüzleştirmek ve her dem anmak için kızının adını “Mihriban” koyan tecessüs sahibi bir şair.

Lirik şiirlerindeki başarısı satirik şiirlerinde de vitrindedir. Derdi memleket olan bir kalem ehli o. Şahsi dertlerini hiçbir zaman memleket meselelerinin önüne koymadı. O serapa bir Anadolu âşığıydı. O ülkenin gariban insanların hep yanında oldu. Hal ve kal diliyle “Ben Anadolu'yum.” diyen bir münadiydi.

Sosyal meselelere duyarlı, halkın derdiyle hemhal olan ve şiiri halkın sesi ve soluğuyla besleyen bir halk ozanıydı. Toplumsal meseleler karşısında duyarsız kalamayan şairimiz ustaca hiciv şiirleri de yazdı. Ama bu yergi şiirleri keyfiyetten çok, bir zorunluluktan doğmuştur.

“Gene tehir etme üç ay öteye,/ Bu dava dedemden kaldı hâkim beğ / Otuz yıl da babam düştü ardına;/ Siz sağ olun, o da öldü hâkim beğ.” dizeleri onun ne kadar duyarlı olduğunun göstergesidir. Adaletin geciktiğini işlediği meşhur ‘Hâkim Beğ’ şiiri onun kavi kaleminden çıkan nadide satirik şiir örneğidir.

O, ince sızının, hicran acısının gözyaşlarıyla şiirinin can suyunu veren aşkın gedası, sözün sultanı bir müheyyadır. O, Türkçenin doğru kullanımı konusunda da çok hassastı; kelimeleri adeta kanatlandıran, onlara hayat veren belagat sahibi bir dil işçisiydi. Su gibi, yalın, akıcı, düşündüren, heyecanlandıran, duygulandıran şiirler yazdı.

Onun şiirleri ahengi ve ritmiyle güf-

teye ve besteye seyyaldir. Onun şiirleri gönülden dile akan, dizede kalıp bulan söz yangınıdır. Onun şiirlerinde sıla, toprak, hasret, ayrılık, vatan ve millet sevgisi bir maya gibi gönüllere çalınır. Türküye söz olur, bağırını oyar sazın, içli içli çalınır. Onun şiirleriyle nameye, “Gönül tez-gâhında şiir dokudum/İplik iplik nakışında sen varsın.” diye başlanır.

Onu şiirleriyle bir pencere önünde serenatla ilan-ı aşk d/okunur sevgiliye:

“Sen : Çamlı dağlarda ağaran şafak...

Sen : Duru gönüllerin nilüferisin

Sen : Engin ovada sararan başak...

Sen : Umut kaynağı, alın terisin.

Sen : Bensin gel gör ki ben sen değilim

Sen : Benim düşünce ruhum ve dilim

Sen : Benim gözlerim, ayağım, elim...

Emin ol, sen bana benden berisin”

O bir retorik ustasıdır. Onun şiirleri bir içim su gibidir. Su gibi azizdir. Dillere bir tenezzüh, kalplere bir inşirah demidir. Onun şiirlerinde inciye gebe kalan istiridyenin sancısı duyulur. Telkâri yahut künde-kârının kelimelerde hayat buluşu vardır. Bir kuyumcu titizliği, bir taş duvar ustasının alın teri, işçiliği vardır. Onun şiirlerinde uykusuz gecelerin ağrıları, Eyüp'ün sabrı, Yusuf'un kuyuları, Şuayip'in gözyaşı vardır.

Onun şiirlerinde kılıca çifte su veren demir ustasının eli vardır. “Şudur cihanda benim en beğendiğim meslek:/ Sözüm odun gibi olsun, hakikat olsun tek.” diyen bir doğruluk ve hakikat endişesi vardır. Eğilmeyen, dergâha eğri odun sokmayan Yunus'un rikkati vardır.

Onun şiirlerinde kozasını ören böceğin ipek yüreği vardır. Nazlı kelebeğin dönüşümüne müheyya tırtılın elfidası vardır. Fırçanın özeni, renlerin ahengi, tecelli âlemi vardır.

Anadolu okunuyordu onun her halinden. Onda gördük Türk mavisini, onda d/okuduk aşkı gönül kilimlerine. Onunla düştü vatan ve bayrak ateşi içimize. İçimizi ısıttı ayazlarda



bakışları. Abdurrrahim Karakoç, “Vatan, millet, bayrak, adalet.” tohumları saçtı toprağa ve kır-basından can suyu döktü bu damara. Yaşadığı dönemde tarih şuurunu, vatan, bayrak, toprak ülkülerini aktaran ve adalet meşalesi ve teraziyle hakkı, hukuku anlatıp yayan bir münadi oldu.

Heybesinden yollara gül tohumu serpen “İyi insanlar o güzel atlara binip gittiler.” diyor şair. Ama âşıklar maşukunun gönlünde ölmez. O, duygu ve düşünce dünyasıyla içimizde hep yaşayacak. Çünkü kişiler ölse de, açtığı çığırda sonsuza dek yaşamaya devam eder adıyla. Yunus’un diliyle, “Ölen beden imiş, âşıklar ölmez.”

Güzel bir insandı. Muhakkak birbirimize şahitlik edeceğiz yüce divanda. Merhumu nasıl bilirdiniz diye sorulur ya son görevimizde. Belki öte tarafta yüce divanda da aynı sual sorulur bize. El cevap: İyi bilirdik, iyi bilirdik, iyi bilirdik.

Ruhu şâd olsun.



# BİZİM POETİKAMIZ

Emre KOÇ

*"İyi şiir zamansızdır, iyi şiir geri çekilmez, iyi şiir bir kez fethettiği toprağı ebediyen elinde tutar." Ali Ayçil*

Necip Fazıl'ın Yunus'a nefesinde "rüzgâra bir koku ver ki, hırkandan" diyerek izi peşine düştüğü pervanesinde akseden bir koku var. Bu koku, göz görmese de kişiye aradığını buldurma imkânıyla vasıflanmış. 13-14. y.y.'da Moğol'un harabeye çevirdiği Anadolu'yu adım adım, diyar diyar, dertli dertli gezerek koca bir toprak yarısını metafizikle iyileştirmeye çalışan Yunus Emre'nin nefesi her çağda yayıldığı gibi her zamanda hale tercüman olmak üzere davet edilmiş. Çağdaşın, çağdışı diyerek literatüre almadığı bu zaviyeye gönül felsefesi diyoruz. Necip Fazıl da yaşadığı çağın hengâmesinde ilahi mesajı doğru okumuş ki "medet!" diyerek her şeye aslındaki asaleti takviye eden bu kokuya gönül kabartmış. Zira farkındadır ki hırkaya sinen koku, günümüz deyimiyle ev ev, sokak sokak, cadde cadde gezerek ruhu batılın kasavetli mengenesine sıkışmış, bilinçaltında imdat çağrısıyla yaşayan canları prangalarından kurtarıp fitratla tazeler.

Hak sözü çare olmasa Rahman'ın arşından inermiydi vahiy incisi? Çare olmasa, Peygamber sadrındaki taşı kaldırıp inen vahiy aşkla yayar mıydı? Elbette âdemoğlundu dara düştüğü vakit Hakk Teala'ya daha çok yönelme huyu vardır. İman eden kişi için zor zamanlarda tazelenme ihtiyacının artmasından dolayıdır bu. Rahatlıkta gevşeyip dağılmanın nedenini ise kökte, dönüp itikatta aramak evladır. Bu yüzden Hakk'tan korkanın kalbi haşyetle, Hâlık'tan korkanın kalbi ise havfla titrer. Korku ve ümit arasında kalbini büyüten kişi gayret ve tevekkül ederek çöken sisi dağıtacak, yolu düzleyecek ve engelleri alaşağı edecek güruhla yaşar. Kevn ve fesat âleminde biteviye hareket ettiğinden

muharrikle tazelenmek ister. Kimi sözle, kimi sesle, kimi de kokuyla arzular ve duyumsar nefesler nefesini.

Arap heyulasında şair kevnini nefesine musallat olan şeytanın vesvesesiyle ikmal eder. Amansız bir mücadelenin sonunda cinini alt ederek kendisine dost kılar. Toprakta şeref bulmak için Hakk katından kovulmuş, yalan dolan ve hileyle kulak arkasında şaklabanlık yapan şeytanı kutsar, meziyetinin tahtına oturtur ve nihayetinde celladına âşık olur. İslam'ın maverasında ise şair hayatı da, şerefi de, anlamı da Hakk'ta bulur. Zira bu mana adeta tinsel kokuyla âleme yayılır. Hangi zaman ve mekân kesitinde olursa olsun mümince bir olgunlukta gönül ikliminden süzülür. Şair Hakk'a inanırsa... Şairin tâbında koca dünya adem; ben-i âdem ise halife olur. Bu münasebetledir ki iyi şiir, kelime kökünden türediği her kalıbın hakkını verir. İyi şiir zamansızdır; çünkü fizikten metafiziğe, metafizikten de ahlak ve siyasete hitap eder. İyi şiir geri çekilmez; çünkü Hakk'tan başkasına boyun eğmemiş şairin gönül ikliminden süzülür. İyi şiirin hedef kitle sorunu yoktur. Çünkü üzerine sinen kokuyu her çağda duyumsayan birileri muhakkak vardır. Şair inanırsa... Hakça şakırdayan görkemli bir kılıç gibi canlanır düşümde.

Antikeden günümüze hemen hemen bütün öğretiler öz telkin tekniğini kullanmaktadır. İnanç sistemlerinden modern tıbbı varıncaya değin etkili deneyim kümeleri bu yöntemi temele alır. Zira insan bir yazılım olsa, algoritmayı işlevsel kılma yolu öz telkin olurdu diye düşünüyorum. Premodern-modern dönem diye ayırmak biraz kulak tırmalayıcı olacak ama şöyle diyelim, insanın inanç sistemine ahlak ve siyasette hükümdar rolünü verdiği dönemlerde fiziğin üzerinde metafizik de olduğu için evreni daha genişti.

Fakat aynı insan inanç sistemine ah-





lak ve siyasette tebaa rolü vererek metafiziği devreden çıkarınca evreni daraldı. Muhtemeldir ki bu yüzden bütün duyular eksik kalıyor. Eksik kalınca da insan etkilenmiyor. Etkilenmedikçe de dinleme, hatırlama ve anlama ihtiyacı hissetmiyor. İnsana iyi gelen şeylerin yolu edebiyat ve sanatın atölyesinden geçer. Zira kapı sadece incelik, zarafet, onur ve haysiyete açılır. Bu kabilden Tanrı ve beşer sözünü birbirinden ayırarak; vahiy hakikatin ve iyiliğin kaynağından benzersiz sıfatların tezahürü olarak taşarken yaşamı moral değerler ile kuşatır. Bu sebeple kişi yaşam dinamiğini sıfırlayacak kadar nefsindeki kötülük telkinine kulak verse de en nihayetinde her şeyin sarpa sardığı sorun yumağının köküne dönerek iyileşme hamlesi yapar. Tabiatını bozan demoral değerleri moral değerler ile değiştirerek öz telkin yoluyla adeta yazılımına reset atar.

Şiir beşer sözü olarak daralan evren hacmini genişletme, fizik ve metafizik arasında gedik açma, göksel olanla alışverişi sürdürme girişimidir diyebiliriz. Daha doğrusu bunu başarabilen ses kümesine şiir demek gerekir. Modern kuramın anlaması gereken kritik noktalardan birisi de burasıdır. Şiir sadece kelime-söz-estetik denkleminin ötesinde sözlü kültürün mahsulü olarak öz telkin bileşenleriyle hâsıl olan varoluş deneyimidir. Salt tasvir, salt hayal veya salt teknik asla değildir. Konusu, teması veya önermesi değişebilir fakat dışı vurumu tam bir varoluştur. Bu varoluşu görsel sanatlardaki performansla karıştırmamak gerekir. Performans çoğunlukla kurgu iken şiir çoğunlukla yaşamdır. Şair binlerce kelimeyle kocaman bir şato inşa etmek yerine duyularına değip ruhuna sirayet eden enerjiyi mümkün merteye taşıyacak kelimelere yüklenir.

Kayıp katman metafiziği de doğru anlamak icap ediyor. Çünkü çoğu zaman metafizik ve gayb (bilinmeyen) karıştırılabilir. Metafizik vicdan ve evren tasasıyla varlıkta temayüz etme alanıdır. Bilinen ve bilinmeyenin kesiştiği, bilinenden hareketle bilinmeyi anlama edimini mümkün

kılan katmandır. Gayb ise bütün zaman kalıplarıyla bilgiye konu olmayan, kavramsallaştıramayan, tasvir ve tahayyül edilemeyendir. Bütüncül bir gerçeklik algısı içinde gaybdan gelen bilgiyi dikey ekseninde vahiy meleği ve Peygamber vasıtasıyla alırız. Peygamber'in tebliği, teybini ve tebşirini takiben vahiy bilgi yatay ekseninde fizikten metafiziğe, metafizikten de ahlaka devran eden hareketle yaşama nüfuz eder. Gayb her zaman hudutların dışında varlığı kuşatan bir gerçeklik olarak oluşu besler. Bizim poetikamız imkân ve sınırlarını bu dengeyi esas alarak dizayn etmiştir. Ondandır, Müslüman şairin hırkadan yayılan kokuyu duyumsaması.

İnsana iyi gelen şeylerin yolu edebiyat ve sanatın atölyesinden geçer demiştik. Her şey tekrara, tekrar da hatırlamaya, hatırlama da olgunluğa yöneliktir. Unutuyoruz. Unuttuğumuz içindir bilmeye, yazmaya ve hatırlamaya yatkınlığımız. Her çağda iyiliği, doğruluğu, adaleti, hikmeti ve sevgiyi unuttuğumuz için yeniden kan döküp fesat çıkarıyoruz. Hatırlayıp tazelandikçe gürbüzleşiyor, kirlerimizden arınıyoruz. Belki de bu yüzden çağları aşip zamana ve mekâna meydan okuyan işaretlerle daha çok öz telkinde bulunmalıyız nefsimize. Duyulmayan sesi, görülmeyen görüyü ve koklanılmamış kokuyu duyumsayacak kadar arınmalı, yetkinleşmeli ve olgunlaşmalıyız. İnsan bilginin sınırına gelince nasıl boyun eğiyorsa, edebiyat ve sanat da ilahi sanata boyun eğmelidir. Zira şeytan sağdan da yaklaşır. Prometheus'un çalıntı malıyla kurgulanan dünyanın vaziyeti ortada.

Abdurrahim Karakoç'a kendisiyle yapılan röportajda siyasete niçin girip niçin ayrıldığını sorarlar. Üstat da bu soruyu şöyle cevaplar: "Allah rızası için girmiştim, Allah rızası için ayrıldım." Bizim poetikamızı anlamak için öncelikle bizim bir poetikamız olduğunu kabul etmemiz gerekir.

Şair inanırsa... Allah rızası için yazar.



# KOLAY DEĞİLDİ ABDURRAHİM OLMAK

Nuray DOĞAN

Dağ gibi bir adam doğdu Ekinözü'nde ilham saçmak için. Her kelimesi anlam deryasından dökülen bir inciye adeta. Kökü şiirdi, dalları şiirdi, kuşaktan kuşağa dilleri dizeydi. Aldığı her nefes döküldü kâğıda ilmek ilmek. Dizdi her bir heceyi ipe, onları sevdi, âşık oldu, eleştirdi, hakikati içine hapsedemedi. Mahkûm değildi kafiyeler, kaleminden dökülen harfler hürdü. Hakikati haykırır, mahkeme kapısından girer, savunup kendisini başı dik çıkardı.

Abdurrahim'i bilmek, okudukça onu her hecesinde hissetmekti. Dertlenirdi, susamazdı, hicvederdi. Hasan'ına mektuplar yazar, dökerdi içini. Bayramlar bayram ola der, bakar hanımına, sıkardı dişini. Otururdu sessizce yer minderine susar, yoksulluğa yanardı. Abdurrahim aşıktı, tutkundu sevdiğinin sarı saclarına, titrerdi mahzun gönlü, girerdi bir lamba içine, üşürdü ve aşkın huzurunda kalemini elden düşürürdü. İsyanı vardı ama sükûtlü, eğer başını yutkunurdu. Gözleri çakmak çakmak, benzi sapsarıydı. Gözlerindeki bulgur bulgur yaş haksızlıklar diyarına sağnak sağnak yağardı. Gönlü yufkaydı, derviş gibi tıgsız, tebersizdi. Vefasızdan şikâyetçiydi. Aldı eline dilekçeyi uzattı Savcı Bey'e.

Abdurrahim' in gönlü Yunus olur çağlardı, İncitmekten korkardı. Gölgesinde oturur ama yaparak incinsin istemezdi. Bazen yorulurdu, gitmek isterdi zamandan. Sevdiğine el uzatır seslenirdi. "Kaçmak istiyorsan zamandan tut ellerimi" der ama zamanı zamana bile şikâyet etmezdi. Kutsalları vardı utangaç. Sana geliyorum diyerek seslenirdi Hak'ka. Açardı ellerini af dilemek için hakiki aşka. Yüreği kuru bir harman yeriye Abdurrahim'in. En güzel arzuları kalırdı mahşere. Derindi yarası zaman kanlı tezgâh, acılar ise mekikti. Çeker, çeker; ahını mürekkebiyle yıkardı. Evladıydı Türk İslam. Saçının teline kıyamazdı. Başını İsmail'ce

koyardı onun uğruna. Şahlanırdı o koca yürek, davasından ölse dönmezdi. Onun derdi hakikatti gönül şahinini yorardı gerçeğe. O dostuna sadık, vefasız geçit vermez, mertlik hamuruyla yoğrulmuş siddiklardandı. Yollarında çile vardı, kapısında yokluk. Karşısında dikilirdi zulüm, Allah'tan başkasına eğilmeyen bir baş.

Dikenli yolları mısralarla aştı. Onun ki bir davanın haykırışıydı. Soluk soluğa hınca hınç mücadelenin orta yerinde durur, sırtını Allah'a gönlünü aşka, kalemini şiire dayardı. O kalem, zalime hançer, mazluma baston; yiğide kalkan, aşığı saz olurdu. Vururdu sazın teline, dilinde besmele, Hak Yol İslam Yazacağız mısraları dökülürdü müslüman gönüllere. O dava adamı, adamıştı ruhunu milli duruşa, hak uğruna. İncancın huzuru aksetmişti yüzüne. Künyesine adı güzel adam olarak yazıldı. Nice güzel adamla aynı taşlı yolları aştı. Soludu, yoruldu ama asla davasından dönmedi. Dilinde vatan, kulağında ezan, yüreğinde iman yol aldı bu geçici handa. Değeri millet, mertebemi Allah belirler diyerek gücünü Hakk'tan ve milletinden aldı. Mazluma halim bir gülümseyiş zalime hasım bir kükreyiş vardı şiir aynasında. O riyasız aynaya kim bakarsa kendini görür, hissesine ne düşerse onu alırdı.

Abdurrahim, bambaşka pencereden bakardı dünyaya. O, dağlarda karı üşütür, ezanlar buz tutar minarelerde, tokların açları yediğini görür ve solucanda diş arardı. Sorgular, sorar, kafa yorar ve şiir bohçasına katlar katlar koyardı.

Evet, bir Abdurrahim geçti bu iki kapılı handan. Derin izler bıraktı yüreklerde. Unutulmaz heceler kazıdı dimağlara. Gönül bağı kurdu insanıyla. Onu Taniyan herkese "Kolay değil bir Abdurrahim olmak, hiç kolay değil!" dedirtti ve davasını, kalemini, yüreğini ve şiirini emanet edip gitti.



# KARAKOÇ'UN ARDINDAN

## Haşim KALENDER

Bir çınar devrildi üzgün yeryüzü  
Alev titrek kaldı şiir ağladı  
Mihriban susarken yutkundu sözü  
O ummana daldı şiir ağladı

İki bin on iki haziran yedi  
Kara haberini ajanslar dedi  
Şair Abdurrahim Karakoç adı  
Ekranlara geldi şiir ağladı

Hükmü ilahiye uydu yürüdü  
Gökyüzünü kara bulut bürüdü  
Yüce dağ başında beyaz kar idi  
Mevla çekip aldı şiir ağladı

Yeri dolmaz koca yürekli adam  
Gelenler gidecek kalsın hoş sedam  
Kitaplıkta yerin sen dolu odam  
Ümitlerim soldu şiir ağladı

Dualar yükseldi koçun hasına  
Ağlayarak girdim gün ortasına  
Gözlerim yaş ile gönül yasına  
Boşaldıkça doldu şiir ağladı

Vuslat beklentisi sona ererken  
Mihmandardı şairlerle yürürken  
Her canlı ölümü tadacak derken  
Kalem mahzun oldu şiir ağladı

Binlerin duası kaplar âlemi  
Elbet yas tutacak altın kalemi  
Tarifsiz koyduğu acı elemi  
Yürekleri deldi şiir ağladı

Sevdadır gönlünden gönlüme akan  
Ölüm hakka varış ameldir yakan  
İlçen Ekinözü kütükte çıkan  
Azrail'di buldu şiir ağladı

Kalender'im aşk kâğıda sığmadı  
Dik duruşlu zulme boyun eğmedi  
Onsuz batan güneş daha doğmadı  
Kara toprak güldü şiir ağladı

# ŞAİR-YAZAR CELALETİN KURT İLE ABDURRAHİM KARAKOÇ'UN ŞİİR DÜNYASINI KONUŞTUK

## Söyleşi: Recep ŞEN

**Celalettin Hocam, isterseniz söyleşimize Abdurrahim Karakoç'un şiir yolculuğundaki kilometre taşları, yaşadığı şehir, ailesi, onu etkileyen kişiler, edebî muhit ve hadiselerle başlayalım?**

Abdurrahim Karakoç ağabeyi 1970'li yıllarda tanıdım, bizler o zamanlar bıyıkları yeni terlemeye yüz tutmuş gençlerdik, o zamanlar eğitim, kültür, sanat ocağı olarak adlandırdığımız Ülkü Ocakları'na gidiyor, o ocak bünyesinde millî, manevî bir tedrisattan geçiyorduk. O tarihlerde yaş itibariyle bizden bir hayli büyük olan Abdurrahim Karakoç ağabey de o mekâna geliyor, bizlere "Yarınki Türkiye, Nesillerin Ruhü, Türk Halk Şiiri" üzerine sohbetler yapıyor, kendi yazdığı şiirlerinden onlarca örnekler veriyordu...

Abdurrahim Karakoç ustanın doğduğu toprak, şairlere ilham açısından beslenme kaynağı olacak bir yerdir. Tabii güzellikleri, yalçın dağları, yeşilliği, özellikle de şifa arz eden acı suyu belki de o yörenin şairlerine etki etmede en büyük etkenlerdendir. Misâlen, Abdurrahim Karakoç ağabeyin babası Ümmet Karakoç şairdir, annesi maniler söylemektedir. Kardeşlerinin hepsi de şairdir. Yedi kardeşin tamamı şiir coğrafyasında gezinerek, hepsi de kitaplaşma yolunda eserler vermişlerdir. Hatta bu miras bu ailenin çocuklarına, torunlarına kadar sirayet etmiş, onlar da şiirin coğrafyasında gezinip durmuşlardır. Ayrıca Celâ, şimdiki adıyla Ekinözü'nde, beş evin kapısını çalsanız, mutlaka birinden bir şair çıkar. Bunu niçin söylüyorum, çünkü

bir avuçluk bir beldede bundan birkaç sene önce hazırladığım "Ekinözülü Şairler Antolojisinden" biliyorum...

Tabii Karakoç ustanın o zaman feyiz aldığı o topraklarda şair fitratlı başka insanlar da vardır. O, zamanının en büyük şairlerinden Çıtak Ahmet'in şiirlerinden beslenmiştir. Yine o dönemde o topraklarda Ali Akbaş, Hayati Vasfi Taşyürek, Derdiçok, Ahmet Cansız Güllü, Ahmet Ferahi Sağ gibi nice soluklu şairleri görmek mümkündür. Onların yakınında bulunması, onlarla bir araya gelmesi şairimizi, özellikle halk edebiyatının tam da merkezinde bırakmıştır. Ayrıca yukarıda da belirttiğimiz üzere içinde yaşadığı tabiat, ailesinin genelinin şair olması, Ekinözü'nün şifalı acı suyu, belki de en önemlisi yüreğinin karışıklığı onu güçlü ve usta bir şair yapmıştır.

**Abdurrahim Karakoç'un hece şiirinde, dolaysıyla Türk şiirinde yeni bir çığır açtığını, yerinin kolay kolay doldurulamayacağını rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu anlamda onun şiir anlayışını, şiire bakışını nasıl ifade edebiliriz?**

Anadolu toprakları tarihî kadimden beri, bağrında binlerce şiir yazan bir şair dağarcığına sahiptir. Tarihî silsilede bir çetele tutulduğunda bunun gerçek olduğu açık seçik görülür. Ancak Karakoç usta, elbette bunların çoğundan ayrı bir yerde durmaktadır. Anadolu halk şair-

lerinin bir-çoğunun tema ve üslûp açısından belirgin özellikleri varken, şairimiz Karakoç, gerek şiirlerinde işlediği tema çokluğu, gerekse üslûp farklılığı ve şiirde bir takım yeni söyleyişleri açısından diğer şairlerden ayrılmıştır. Şeyh Gâlip: “Arz üzerinde söylenmedik hiçbir şey kalmamıştır, söylenenler birbirlerinin tekrarıdır” dese de, Karakoç usta Mevlânâ'nın: “Dün dün de kaldı, yarınla-ra yeni şeyler söylemek gerek” düsturundan yola çıkarak, gerçekten halk şiirimize yeni bir soluk ve nefes getirmiştir.

Anadolu şairleri fitrat ve mizaçlarına göre, halk şiirinin ağırlıklı belirli temalarında şiirler yazmışlardır. Örneğin tarihten bu yana şairlerimizin şiirlerinde, misâlen Karacaoğlan'da aşk, Dadaloğlu'nda isyan, Köroğlu'nda yiğitlik, mertlik, Yunus'ta tasavvuf, Neyzen Tevfik'te hiciv temaları işlenirken, Karakoç bütün bu temaları şiir iklimine almış, tüm dünyaya sesini erkekçe duyurmuştur. Onun şiiri, yalın çıplak yazılan koşmalar ve maniler değildir. Bazen Mihriban şiirinde olduğu gibi aşkın şahikalarına çıkmış, bazen “İsyanlı Sükûtta” sessiz isyanını belirtmiş, bazen de tüm dünya zalimlerine feryat figan haykırmıştır.

**Değerli hocam, şiirimizin son elli yılına damgasını vuran bir şairdir Abdurrahim Karakoç. Türk şiirindeki yeri ve kendisinden sonra gelen şairlere, bir şair olarak size nasıl etkisi olmuştur?**

Yetmişli yıllar ülke gündeminin anarşi ve terör olaylarıyla anılmaya başladığı çok sancılı, badireli yıllardı. O tarihlerde çeşitli ideolojiler arasında kutup çatışmaları başlamış; arkadaş arkadaşıyla, mahalleli mahalleliyle hatta kardeş kardeşiyle kavgalı hâle gelmişti. Hâliyle o zaman diliminde “taraf olmamak bertaraf olmak” anlamına geldiğinden, bizim de millî ve manevî duyguların beslendiği bir safta kalmamız bir mecburiyet olmuştu. Bütün Türkiye’de olduğu gibi, yaşadığımız ilçede de bu tür olaylar başlamış, sütne gerisinden uzanan kir pas

ellerin tezgâhladığı hain emeller Türk gençliğini çeşitli kamplaşmalar ve ihtilaflarla kanlı kinli ayrışmaların içerisine düşürmüştü. Siyasi olaylar sürerken, bir şekilde bir olay sebebiyle, sekiz arkadaşımızla birlikte, biz de o sancılı günlerin girdabına kapıldık ve tutuklandık...

Cezaevine girişimizin henüz ikinci gününde arkadaşlarımız: “Abdurrahim Karakoç ağabeyi de tutuklamışlar, o da geliyormuş” dediler. O günün ikinci vakti erdiğinde, Abdurrahim ağabeyi de getirdiler yanımıza... Meğerse Abdurrahim ağabey o çetrefilli günlerde tedbir amaçlı, tehlike arz eden olaylar karşısında, kendini korumak maksatlı taşıdığı silahını bir polis çevirme noktasında yakalatmış. Tutuklanma sebebi ise o imiş!...

Karakoç ağabeyin gelmesiyle cezaevinde aynı görüşü, aynı derdi, aynı çileyi paylaşan dokuz kişi olduk. Cezaevinde zaman zor geçer derler ya, Karakoç ağabey bizlere nasihatte bulunarak: “Hazreti Yusuf sabrıyla, burayı Yusufiye’ye çevireceğiz, ocak bünyesinde yaptığımız sohbetleri, şiir muhabbetlerini burada yapacağız.” diyerek hepimize sabır tavsiyesinde bulundu. Tabi ki dışarda her daim birlikte olduğumuz arkadaşlarımızla cezaevinin taş duvarları arasında kalmak bizlere zor gelmiyordu. Hele ki bir de Karakoç ağabeyin eski sohbetlerinin devamı bizimle olunca... Evet, o sabır tavsiyesiyle Taş Medrese dediğimiz mekân bizlere bir nevi eğitim tedrisat yeri olmuştu...

O zamana kadar Karakoç ağabeyin “Hasan’a Mektuplar, Hak Yol İslâm Yazacağız” adlarında ülke gündeminin nabzını yoklayan şiir kitapları çıkmış, kitaplarındaki her bir şiiri yurt genelinde ezberleniyor, türküleliyor, dillerden düşmüyordu. Özellikle “Hak Yol İslâm Yazacağız” şiiri ciddi bir kitle tabanı olan kimi insanların dillerinde marş olarak söyleniyor, bir takım kitleleri o marş iştiyakla coşturuyordu... Ben de o yıllarda bağlama çalıyor, kendi gayretimce besteler yapıyordum; Karakoç şairimizin kimi şiirlerini besteleyip bağlamam eşliğinde, cezaevinin taş duvarlarında yankılandırarak aşk-



la okuyordum; tabii ki şiirlerinin bağlamamın telleriyle vücut bulması şairimizin de hoşuna gidiyordu...

Şiire yatkındım, içeri düştüğümüzde lise son sınıf öğrencisi idim, okuduğum lisenin duvar gazetesinin sorumluluğu da bendeydi, ben hazırlıyordum okul duvar gazetesini içeri düşünene kadar; acemi de olsa hece vezniyle yazdığım şiirlerimi orada yayınlıyordum... Abdurrahim ağabeyin cezaevinde bir vesile yanımızda olması, şiirlerimi ona sunmam ve yardım almam açısından aslında bir fırsattı ve değerlendirdim tabii ki o fırsatı kaçırmadım, yazdığım şiir denemelerini biraz ürkerek, biraz korkarak onun incelemesine sundum... Çizdiği satırlar oldu, beğendiği mısralara yıldız koydu, ayrıca şiir hakkında çok önemli şeyler söyledi bana üşenmeden, usanmadan... Yani halk şiirimizin ilk hece terbiyesini şiirlerini okuyarak, tedrisatından geçerek Abdurrahim Karakoç ağabeyden aldım...

Ve bir gün bir koli dolusu kitap geldi cezaevine. Gelen kitaplar şairimizin o zamana kadar yazdığı bütün şiirlerinin bir araya getirildiği "Vur Emri" kitabı idi... Kapağında besmele tabanca ya benzetilerek yazılmış, ayrıca padişah tuğralarını andırıyordu yazılan besmele resmi... Hepimize italik harflere benzeyen el yazısıyla büyük bir itina ile imzalayarak takdim etti kitabını, bizler o an dehşetengiz bir mutluluğa bürünmüştük tabii... "Vur Emri" kitabındaki şiirleri özümseyerek okuyor, şiirlerinden paylar çıkarmaya çalışıyorduk... Şiirlerinde toplumcu şiirler olduğu kadar, kimi hicivlerse ayrıca şah başı duruyordu kitap sayfalarında, yine sevda şiirleri de vardı tabii geniş oylumlu kitabında...

**Hocam, gelelim Mihriban şiirine, malum bir şaheser olan bu şiirin bir de hikâyesi var. Özellikle internet sitelerinde pek çok hikâye anlatılıyor bu konuda. Bunlar pek de gerçeği yansıtmayan, tamamen hayâl ürünü şeyler. Siz ustanın yakınında bulunan birisi olarak bu hikâyenin aslını okurlarımız için anlatabilir misiniz? Nedir bu işin aslı?**

Bazı konular bu memlekette ifrat tefrit derecesinde çok abartılıyor. Mihriban şiiriyle alâkalı bir sürü şehir efsanesi anlatılır durur. Bu efsanelerin gerçekliğini şairin bizzat ağzından dinleyen, gerçekliğine vakıf olan yoktur. Böylesi bir hikâye gerçek de olabilir, olmayabilir de ama okuduğum, dinlediğim sosyal medya ve çeşitli metin izahlarını şahsen ben çok abartılı buluyorum. Bu konuda şunu diyebilirim ki; her insanın yaşadığı dönemde bir âhu gözlüsü vardır. Karakoç ustanın da elbette bir sevdası olmuştur, bu bir olağandışılık değildir. Ha bu arada, kızının adının Mihriban olduğunu biliyorum...

Burada bir şeyi daha belirtmem gerekirse, şairimizin iki tane "Mihriban" şiiri mevcuttur. Bu şiirler beni çok cezbetmiş olacak ki, her iki "Mihriban" şiirini de bestelemiştim o zamanlar. Daha sonraları öğretmen olduğumda o iki Mihriban şiiri de, okul koromuzda okuttuğum türküler arasındaydı. Lakin Musa Eroğlu'nun Mihriban bestesi, yıllar sonra en çok beğenilen türkülerin başına yerleşmiş, dillerden düşmeyen şah bir eser olmuştu. Oysa ben o şiiri 1976 yılında bestelemiş ve okumuştum, kısmet...

**Edebiyatımızda ustanın hiciv şiirleri de ayrı bir yere ve öneme sahip. Küfretmeden, hakaret etmeden, şahısları hedef almadan hiciv şiiri yazılabileceğini gösterdi aslında Abdurrahim Karakoç. "Yılan taşlamaktan bülbül sesi dinlemeye vakit bulamadım" diyor bir söyleşisinde Abdurrahim Karakoç. Milletinin sesi bir şair olarak çağının Nefî'si diyebilir miyiz?**

Halk şiirinin her alanında usta olduğu gibi, hiciv dalında da usta bir şairdi Abdurrahim Ağabey! Şahsımın bestekârlık yönü de olduğu için, ta bin dokuz yetmişli yılların ortasında ustanın hiciv şiirlerini de besteleyip, çeşitli etkinliklerde okumuşumdur. Dediginiz üzere, yazdığı hiciv şiirlerinde küfür etmeden ama çok ince çizgilerle gerçeklere parmak bastığını görmüşüzdür. "Doktor Bey, Hâkim Bey, İsyanlı

Sükût, İbiş gitti Dingiş geldi” bahsettiğiniz hiciv şiirlerinin en uç misalleridir.

Karakoç bir dava ve mücadele adamıdır. Özellikle yaşadığı fetret dolu yıllarda ülkenin büyük bir darboğazı vardır. Her zaman olduğu gibi sütremesi güçler, Türkiye’yi o yıllarda bir darboğazın içine itmişler ve kardeşi kardeşe düşürmeyi başarmışlardır. O arada Karakoç ustanın vazifesi yazmaktır söylemektir; haksızlıklara isyanı, asiliği, aykırılığı mısralarına düşmüştür. Yani bahsettiğiniz o söyleşisinde söylediği “Yılan taşlamaktan bülbül sesi dinlemeye vakit bulamadım.” demesi gerçektir. Buna aynı topraklarda yaşayan, yakınında olan birisi olarak şahitlik ederim...

Hiciv konusunda çağımızın Nefî’si midir onu bilemem ama hiciv alanında Karakoç usta çok başarılıdır ve bu başarısı onlarca hiciv şiirinin bestelenmesiyle vücut bulmuştur. Karakoç ustanın onlarca hiciv şiiri bestelenmiştir. Aslında ben, bu tür benzetmelere karşıyım; kimi şairlere çağın Dedem Korkut’u, çağın Yunus Emre’si gibi benzetmeler yapılmaktadır. Her şair kendisi olmalıdır ve kimseye benzetilmemelidir bence! Bana da yazdığım kimi hiciv şiirlerimden ötürü çağın Neyzen Tevfik’i benzetmesinde bulunurlar. Ben buna karşıyım, her şair kendisi olmalıdır. Bir şair başka şairlerden etkilenir, bu normaldir ancak zamanla kendi üslûbunu oluşturmali ve başkasına benzememelidir.

**Siz Abdurrahim Karakoç’u yakından tanıyan, sohbetinde bulunan şairlerdensiniz. Onunla yakınlığınız ne derecedeydi? Sizde onunla yaşadığınız birkaç hâtıranızı rica etsek...**

Elbistan ekseninde yakınlığımız çok oldu. Bunu yukarıdaki soruların birinde söyledim zaten. Ancak ayrıca şunu diyebilirim ki, bizim cezaevi birlikteliğimizde, cezaevine gelen günlük gazeteleri okuduktan sonra o gazetelerin bulmacalarını çözmesi en büyük merakı

idi ve en zor gazete bulmacasını çözmesi on, on beş dakikasını alırdı. Bu da onun geniş bir kültür birikiminin, çok okuduğunun, kelime dağarcığının bol olmasının delâleti idi...

Yazdığım şiir denemelerini utana sıkıla ona götürmek, ondan görüşler istemek ve onun yardımını almak, şiirlerimin kimi mısralarının üstlerinin çizilmesi kimilerinin üstüne yıldız işareti konulması benim en güzel hâtıralarım. Bugün şiirin çeşitli formlarında kalem oynatabiliyorsa, bunun ilk basamağı hece talimlerimde katkısı bulunan merhum Abdurrahim Karakoç Ağabeydir.

Elbistan’dan Ankara’ya gitmesinden sonra da rabitamız kesilmemiştir. Siyasi dönemlerinde, özellikle Muhsin Yazıcıoğlu ile kader çizgisinde üstadımızla hep rabitamız sürmüştür. Hele ki Akit Gazetesinde yazdığı dönemlerde, benim çıkardığım dergileri ve kitapları köşesine taşıması benim onunla en güzel hâtıralarımdır.

**Şiirleriyle milyonlara ulaşmayı başarmış bir şair Abdurrahim Karakoç usta, bugün dahi kitapları yeniden düzenlenerek defalarca basıldı, hâlâ da basılıyor. Birçok şiiri farklı sanatçılar tarafından bestelendi ve türkü olarak söylendi. Her şaire nasip olmayan bir başarı bu, bunun sırrı nedir?**

Her yola çıkış bir iddiadır, yola çıkanlar iddialarını tamamlamak için koşmadan ve acele etmeden o yolda yolculuklarını devam ettirirlerse, mutlaka hedeflerine ulaşırlar. Karakoç usta da çıktığı yolda koşmak yerine ağır ve emin adımlarla şiir sanatını hedefine götürmeye çalıştı ve menziline vardı... Bugün bahsettiğiniz üzere kitapları hâlen yeni baskılarını yapıyor, yüzün üstünde şiiri bestelenmiş hâliyle dillerde dolaşıyorsa bu söz ve kelâm sahibinin özden, içten, bizden söyleyişlerinin olmasından kaynaklıdır.

Hayatta iz bırakan sanatçı olabilmek, yıllara kalıcı eserlerle kalabilmek, öl-



meden ölmek ne kadar önemli ise öldükten sonra da hep diri kalabilmek çok önemlidir. Karakoç usta bu yazdığım değerlerin hepsiyle vücut bulabilen bir şair ve kalem ehlidir. Eserlerinden beselenmiş olanlar ve şiirlerinin birçoğu insanlar tarafından ezberlenmiş, hâlâ dillerde söylenmektedir. Bu elbette her sanatçıya, her şaire nasip olacak bir şey değildir.

**Abdurrahim Karakoç'un şiirlerinde kullandığı imgeler de dikkatimizi çekiyor. Hem çarpıcı hem de farklı, yerli yerinde, kararında ve de çok özgün. Biraz da bu konuya değinelim mi sevgili hocam? Günümüz şiirinde de temel sorunlardan biri bu aslında. Onun imge anlayışı ve imgeyi kullanım tarzı nasıldır?**

Ustanın yazılarında memleket duyarlılığı, memleket sevgisi; şiirlerinde hicvin, taşlamanın, sevdanın, aşkın bütün terennümleri vardı. Şair, toplumcu geleneğiyle; "Hâkim Bey, Doktor Bey, Savcı Bey, İsyanlı Sükût, Hak Yol İslâm Yazacağız" gibi ilk şiirlerinde çok açık mesajlar sunarken, daha sonraki yazdığı şiirlerinde toplumcu gelenek çizgisinden çıkmadan, hayâl dünyamızı süsleyen, günümüz diliyle imgesel şiirler de yazdı...

"Suları Islatamadım" kitabında: "Çelik testereyle kestim suları / Yıkadım duvara astım suları" derken, çok önemli bir hayâl çizgisi (imge) kurgusu kuruyordu. Suların ıslanmaması, çelik testereyle kesilmesi, suların duvara asılması halk şiirimizin açık mesajlarının dışında, çok çok önemli yeni buluşlardı. Hatta eski yazdığı "Mihriban" şiirinde bile: "Lambada titreyen alev üşüyor" derken, şiirimize hayâl (imge) unsurunu kazandırmıştı. Yine "Gök Çekimi, Sekizinci Gün, Beşinci Mevsim" kavramları Abdurrahim Karakoç ustanın söyleyiş açısından Türk şiirine getirdiği yeniliklerdendi...

Halk şiirimize hayâl (imge) kazandıran şair unvanına erişen şairimiz, geleneksel

halk şiirimizin Cumhuriyet döneminin hemen hemen en önemli temsilcisi oldu. Milyonlarca halk şairi olan bir memlekette, böylesi bir unvan herkese nasip olamazdı tabii, onlarca şiiri bestelendi, albümlerde okundu, adına çok çeşitli tez kitapları yazıldı, sağlığında adına saygı programları yapıldı. Ve bir gün "Her canlı ölümü tadacaktır" hükmüyle vakti geldi, şairimiz Yaradan'ına kavuştu. Ölümünden sonra ülkenin çeşitli okullarına, kampüslerine, caddelerine, sokaklarına "Abdurrahim Karakoç" ismi verildi. Onun arkasından sağlığında saygı geceleri yapılırken, vefatından sonra da anma programları yapıldı, hâlen de yapılıyor. Böylesi bir iltifata mazhar olmak sanırım ki, her şaire nasip olmayacak bir durum...

**Karakoç gelenekten beslenen, geleneği tekrar etmek yerine çağının şiirini kendine özgü üslûbuyla söyleyen halkın sesi, halkın şairiydi. Şairin gelenekle bağı noktasında bugün ki şairlerimizin buradan çıkarması gereken dersler olduğunu düşünüyor musunuz?**

Şeyh Gâlib: "Arz üzerinde söylenmedik hiçbir söz kalmamıştır, söylenenler birbirlerinin tekrarıdır." der. Ancak Mevlânâ Celâlettin Rumi de: "Dün dünde kaldı cancağızım, yarınlar adına yeni şeyler söylemek gerek." ifâdesinde bulunur. İşte bu iki farklı görüş arasında Karakoç; ne gelenekten kaçmış ne de geleceğe reddiye koymuştur. Yani gelenekle geleceği bir köprüde buluşturarak şiir sanatını inşa etmiştir. Gelenek onun için vazgeçilmeyen bir soylu miras, gelecek de ötelere yol almada bir kutup yıldızıdır. Karakoç usta, Şeyh Gâlib'in ifadelerinde söylediği geleneksel tekrara düşmemiş her ne kadar gelenekten beslense de o, beslenmenin üzerine Mevlânâ'nın söylediği yeni söyleyişleri katmış, kendi üslûbunu ve tarzını oluşturmuştur.

Buradan şairlerimize, işte tam da bu noktada bir çağrım var; şairlerimiz ne gelenekten yani geçmişten kopsunlar; ne de geçmiş





reddi miras eyleyerek sadece geleceğin hayâl-  
rinde kalsınlar. Her ikisinin arasında kalan, ge-  
lenekle geleceği birleştiren köprüde sanatlarını  
icra etsinler. Sanırım en doğru yol bu olur. Şa-  
irlerimizin kendilerini bulmaları ve bu çizgide  
güzel ve kalıcı eserler verebilmeleri buna bağlı-  
dır. Yoksa ifrat ve tefrit noktasında kalırlar ki,  
bu da şairlerin kendileri olmalarını ve özgün  
eserler vermelerini bir şekilde engeller.

**Millî duyguları yoğun bir şekilde yaşayan  
ve bu duyguları şiirinde ifade eden belirgin  
bir yönü var Abdurrahim Karakoç'un. Şiir-  
lerinden birkaç örnekle isterseniz biraz da  
bu yönüne değinelim...**

Abdurrahim Karakoç tepeden tırnağa millîdir.  
Mayası, geni millî duygularla haiz kılınmış va-  
tansever bir yürektir. Memleket davası onun  
iliklerine kadar işlemiş, bütün mevcudiyetini  
gençlik yıllarından itibaren Türk-İslâm dava-  
sına adanmıştır. Yaş kuşağı olarak bizlerden bir  
hayli büyük olmasına rağmen yanında, yöresin-  
de, yakınında kaldığımızdan, ayrıca eserlerini  
okuduğumuzda hissettiklerimiz onun çok iyi  
bir vatansever olduğunu her zaman göstermiş-  
tir. Sohbetlerinde bizlere sunduğu millî hassa-  
siyet, şiirlerinde ve nesir yazılarında sunduğu  
mesajlar, Karakoç'un saf, arı duru, homojen bir  
Türk milliyetçisi olduğunun ispatıdır. Adak şi-  
irinde:

*Albayrak'tır ana yurdun gelini  
Bu canı vatana adadım anne  
On iki yaşımda ettim yemini  
Bu canı vatana adadım anne*

Mısraları sanırım ki, Karakoç'un millî duygu-  
larının şaha kalktığı mısralarıdır. Kitapların-  
da tema olarak çeşitli konularda şiirler okusak  
da, millî çizgide yazdığı şiirler ekseriyet teş-  
kil etmektedir. Ayrıca Karakoç sadece Anadolu  
coğrafyasının kaderi ve sevgisi için şiirler yaz-  
mamış; rüyasına yattığı Kızılelma, Turan,  
Türk Birliği için destansı şiirlere im-

zalar atmıştır. Ve hatta bununla da yetinmemiş  
başta mazlum İslâm milletleri; Bosna'dan Filis-  
tin'e, Filipinler'den Doğu Türkistan'a, Kerkük,  
Musul'a kadar, nerede bir zulüm varsa o zulme  
karşı mısralarıyla başkaldırmış, şiirini her za-  
man zulme karşı zirvede tutmuştur. Ona bir  
destan şairi diyemesek de, her zaman destansı  
şiirler kaleminden dökülmüştür.

**Onunla dostluğunuzun olduğunu biliyoruz.  
Onun kişisel özellikleri nasıldı, nasıl bir ar-  
kadaştı?**

Arkadaş demeyeyim, çünkü o bizim ağabeyi-  
mizdi. Bazı kişiliklere edebiyat dünyasında "ağa-  
bey" ünvanı çok yakışır. Misâlen, edebiyat ve  
düşünce dünyasında bazı isimler "ağabey" ünva-  
nını, gösterdikleri hizmet ve ortaya koydukları  
kalıcı eserler sayesinde almışlardır. Bunlardan  
birkaç misal verecek olursak; Sezai Karakoç,  
Fethi Gemuhluoğlu, Bahaettin Karakoç, Elbis-  
tanlı Rahmi Eray, Nuri Pakdil, Erdem Beyazıt bu  
ünvana layık görülen isimlerdendir. Abdurra-  
him Karakoç da işte bu isimlerden bir tanesidir.

Ha bu arada bir de Karakoç ustanın hayatında,  
bir dönem belediye başkanlığı adaylığı macera-  
sı vardır. Kendi beldesi Celâ (Ekinözü) beldesin-  
de belediye başkanlığı için adaylığını koymuş;  
bütün ülke çapında tanınmasına, sevilmesine,  
kabul görmesine rağmen belediye seçimlerinde  
doğup büyüdüğü kendi toprağında kabile aidi-  
yetleri yüzünden seçilememiştir. Kıymet atfe-  
dilmediği beldesinden, biraz sitem, belki biraz da  
küskünlükle Ankara'ya taşınmış, orada aktif de-  
nilecek bir siyasetin içinde olmuştur. Bir dönem  
Ankara menşeli ulusal bir gazete olan "Gündüz"  
isimli (benim de haftada bir köşe yazıları yazdığ-  
ım) gazetede köşe yazılarını yayınlamış, sonra  
ölümü vaki olana kadar, "Akit" gazetesinde köşe  
yazılarını uzun yıllar yazmaya devam etmiştir.

O, inandığı değerler için mücadele eden ve de-  
ğerlerinden hiç ödün vermeyen birisiydi.  
Ucuz iltifatlara meyiletmez, hak bildi-



ğini eğmeden bükmeden yazar ve söylerdi...

**Bize kıymetli vakitlerinizi ayırdınız, çok teşekkür ediyorum değerli hocam. Son olarak Gergef Edebiyat Dergisi okurları için söyleyeceğiniz bir mesajınız varsa onunla bitirelim söyleşimizi...**

Söyleşimizin sonunda, Karakoç ağabeyime, ilk hece derslerimi aldığıım üstadıma rahmet dileklerini sunuyorum, manevî huzurunda onu sevgi, saygı ve hürmetle selâmlıyorum. Ruhu şâd olsun ustamın, üstadımın! Aslında kimi değerlere sağlıklarında kıymet atfetmek gerekir, bu atıf vefadandır. Vefat etmelerinden sonra o değerleri anmak da bir vefadır ama iz bırakan şahsiyetlere sağlıklarında vefa sunulması çok daha mânâlı, çok daha anlamlıdır. Gerçi Karakoç ustaya vefatından önce de kıymet atfedilmiş, adına tezler, paneller düzenlenmiş; onun adı fikir, düşünce, tefekkür, şiir dünyasından hiç düşmemiştir. Bu da yaşadığı dönemlerde şaire bir armağandır. Gergef Edebiyat Dergisi okurlarına ise, söyleyeceğim sadece selam, sevgi ve duadır.



# ZAMAN VE MEKÂNI AŞAN ŞAİR: ABDURRAHİM KARAKOÇ Cafer Tayyar TAŞYÜREK

Şair dediğin sıradan insan değildir, evet eli ayağı, gözü kulağıyla sıradan bir insan gibidir. Ama o farklı zaman ve mekânda farklı hallerde yaşar. Onun gördüğünü her insan göremez. Biz portakal görürüz, o, portakaldan gezegenler çıkarır, ağustosta üşür, ocakta pişer. Fizik kanunları işlemez onun kalemine. “Gökçekimi” der, tutturur. Mevsimleri ilkokuldan itibaren dört diye öğrenseniz bile, şair tek mevsim de yaşayabilir “Beşinci Mevsim”de de yaşayabilir. Şairin kalem kendi iradesini bile aşmış olabilir. Bazen bırakmak ister, kalem eline yapışmışçasına kâğıtla buluşmasının heyecanını bırakmaz. Bazen tek kelime düşer aklına, kalem yazmaz olur. Yazmanın sebebi aşktır, yazamamanın sebebi de aşktır şair için.

*Yâr deyince kalem elden düşüyor  
Gözlerim görmüyor, aklım şaşıyor  
Lambamda titreyen alev üşüyor  
Aşk kâğıda yazılmıyor, Mihriban*

Şair sadece kendi sesini dile getirmez. İnsandan hayvana, hayvandan bitkiye her varlığın sesi olur:

*Sen bizim dağları bilmezsin gülüm,  
Hele boz dumanlar çekilsin de gör.  
Her haftası bayram, her günü düşün,  
Hele yaylalara çıkılsın da gör.*

*Bilmezsin ovalar nasıldır bizde;  
Kağnılar yollarda, yoncalar dizde...  
Saydıklarım damla değil denizde,  
Hele bir ekinler ekilsin de gör.*

Olur olmasına da onunda anlayamadığı, anlata-  
madığı haller olur ve akıl karaya vurur. Düşünür  
yazar, yazdığını okur bir tebessüm oluşur  
yüzünde ve donar kalır tebessüm.

Rüyalarına bile yasak gelmiştir:

*Düştü can evime dördüncü cemre  
Dünyayı üçüncü gözümle gördüm.  
Dört yüz seksen beş gün çekti bir sene  
On altıncı aya takvimsiz girdim.*

*Haftada üç asır geçtim zamanı  
Nereye gittimse zamansız vardım.  
Yaşadığım şimdi beşinci mevsim  
Çağın çilesini sırtıma sardım.*

Şair dediğin bıçağın ağzında yaşar; sözünü du-  
daktan, gözünü budaktan esirgemez. Gün olur  
övülür, gün olur sözle dövülür ama o yoluna  
devam eder. Sesini kırmaz, kalemını saklamaz.  
Koç gibi olur, Karakoç gibi olur. Abdurrahim Ka-  
rakoç olur. Oturmasını, kalkmasını; konuşma-  
sını, susmasını bilir. Sustu mu şiir gibi susar,  
konuştu mu şiir olur. Bilge yürekten bilgi akar.  
İnancının, fikrinin, ülküsünün gür sesi olur.

*“Şairler, yazarlar eserlerinde kendileri adına ko-  
nuşmazlar. İçinden çıktıkları milletin, toplumun  
ve inançlarının temsilciliğini yaparlar. Belki başka  
türü de olur. Amma ben böyle bilip, böyle kabul  
ederim.”*

*“Her zaman kolayı yazmaktansa zoru yazmayı ter-  
cih ettim. Zorlukların kolayıma geldiğini söyleyebi-  
lirim. İçimde ukde olarak kalmış cevapsız meselem  
yoktur. Yazdıkça ferahlarım. ‘Genç’ kalmanın sırrı  
nedir’ diye sorsalar, aklıma geleni kâğıda yüklemek-  
tir, derim.”*

*“İyi güzel de yazarım. Amma kimseyi övme ha-  
tasına yanaşmam. Övgüye layık gördüklerimi bile  
övemem. Yarından korkarım. Beşerin şaşması ihti-  
malini düşünürüm.”*



Abdurrahim Karakoç şiiirde olduğu kadar nesirde de yüreklere bazen ateş yakar, bazen gül diker.

“Acı günler bir yana, tatlı günlerin de acısını duyarsınız. Ölüler toprağa gömülür, hatıralar yüreğe. Toprak mı vefalı, yürek mi vefalı? Bilmiyorum.”

“Yol, ana karnından toprağın karnına kadar çok kısa bir mesafe. Bizler hangi yolun yolcularıyız acaba? Yolların mezarda bittiği akla yakın diyenler var. Nereden geldiğimiz, hangi akla yakın ki gittiğimiz yer de aklımıza yakın olsun.”

“Dünya yolunun kısılalığını ölüm anında idrak etmek neye yarar. Bu kısa yolda irtikâp edilen kötülüklerin çocuklara miras kalmasını istemiyorsak “hak” olan, “tek” olan yol niye boş?”

Dudaktan çıkan kulağa kadar ya ulaşır ya ulaşmaz, yürekten çıkan yüreğe mutlaka ulaşır. Karakoç yazdıklarını başkası beğensin diye değil, içinden geldiği gibi duygularını yazmıştır.

“Kağıt beni çağırdı, ben kalemi çağırdım; üçümüz birlikte bir şiiir yazdık. Bazen aynanın ön tarafından baktık, bazan da arka tarafından. Üç kefeli terazide tarttık, üç uçlu metreyle ölçtük. Eksiği de olur, fazlası da.”

“Hoşa gitmek için değil, hoşumuza gittiği için yazdık.”

“Durup düşünmeye vaktimiz yok ince şeyleri.” derken Gülten Akın, Karakoç oyalayıcı, kandırıcı kalabalıklar arasında kaybolanların düşünmediğinden dert yanar: “Dünyamızdaki insanlar mezardaki ölülerden daha yalnız olduklarını idrak edemedi mezara giriyorlar.”

Ok gibi doğru olsam uzağa atarlar beni, yay gibi eğri olsam elde tutarlar beni diyen atalarımızı iyi bilen şair, her şeyi göze alarak ok gibi doğru yaşamayı seçmiştir: “Hakikat kapılarını açmak, açık tutmak isteyenler her devirde zulme uğramışlardır. O mübarek kapıyı açmaya çalışan elleri hürmetle ve muhabbetle öpüyorum.”

“Hayatı boyunca korku yükü taşıyanın cesaretine, insanlığına ve imanına inanılmaz. Bin korkaktan bir yiğit makbuldür. Yiğidin sabırlısı daha da makbuldür. Ben öyle yiğitleri arıyorum her yerde.”

Hayatının her döneminde duruşuyla, konuşmasıyla, yazmasıyla hakiki vicdanların sesi olan Abdurrahim Karakoç’un sesi her dönemde yol göstermeye devam edecek.

Sözü şairin sözüyle bağlayalım:

Gölgesinde otur amma  
Yaprak senden incinmesin.  
Temizlen de gir mezara  
Toprak senden incinmesin.

Burdayım de ararlarsa  
Doğru söyle sorarlarsa  
Tabutuna sararlarsa  
Bayrak senden incinmesin.

Ölen tendir, canlar ölesi değil. Ruhu şâd, mekânı cennet olsun.

# ABDURRAHİM KARAKOÇ'LA TANIŞMA

## İbrahim GÜLSU

Abdurrahim Karakoç Abimle 1980 yılında bir yaz günü tanıştık.

Çağın aşan bir söz ustası, hiciv şairi ile tanışmak, halleşmek herkes gibi beni de heyecanlandırmıştı.

Abdurrahim Karakoç'la görüşmek istiyorum, dediğimde bana orta boylu, zayıf, esmer birini gösterdiler. Bu hayal ettiğim Karakoç değildi. O şiirleri yazan; heybetli, çam yarması biri olmaydı. Abdurrahim Karakoç'un mütevazı, seven duruşu; sanki şiirlerindeki "güç"e meydan okuma cesaretiyle çelişiyordu.

Demek ki dalgalar, kasırgalar onun kalbinde gizliymiş.

Kahramanmaraş'ın Ekinözü (Celâ) ilçesinde doğup, aynı coğrafyada büyüyen Abdurrahim Karakoç; her gün seyrettiği Salavan Dağındaki kekikler, çiğdemler gibi çok doğaldı, Anadolu'ydu.

Mahallenin kahvehanesinde sohbet ederken bu doğallığı gördüm. Kendisine: "Abi Anadolu'nun bu ücra köşesinde kalacağına büyük şehirlere gitsen de daha çok insana ulaşırsan daha doğru olmaz mı?" dediğimde bana:

"Bak yiğidim, eğer ben bu doğal ortamı, şu vandaşları, bu toprağı, şu zibilliğı, şu dağı terk edersem ben de doğal olmaktan çıkarım. Dolayısıyla herkesin keyifle okuduğı o şiirleri yazmam. Onun için burada kalmalıyım." demişti.

Ankara'ya göç ettikten sonra yazdığı şiirler eski yazdığı şiirlerin tadını vermedi. Çünkü büyük şehirler ve konfor farkına varmadan doğal halimizi değiştiriyor.



# USTAM

## Celalettin KURT

İkrarınla bana, bir dil bıraktın  
Şiirim izinde, engindir ustam  
Kerem türkülerim, gülle bezeli  
Ezgisi, notası, zengindir ustam

'Dilime sen verdin, gül ezgisini'  
Dağların ardında, yol sezgisini  
Mührü gülden olan, aşk çizgisini  
Yazdığım çizdiğim, çizgindir ustam

Söylerim Hüseyini, garip türküler  
Gönlümde yücelir, aşkla ülküler  
Değişmez, dönüşmez, bende ilkeler  
Mirasın gönlümde, özgündür ustam

Açar penceresin, uçar düşlerim  
Turan illerine, kaçar düşlerim  
Bazen darda kalır, naçar düşlerim  
Düşlerim düşlerde, gezgindir ustam

İkrarım kâğıda, kaleme sığmaz  
Sözlerim sevdasız, göklere ağmaz  
Üstüme şiirsiz, hiç güneş doğmaz  
Doğarsa harflerim, bezgindir ustam

Konuşur yıldızlar, engin sularla  
Yürürüm yolunda, vakarla, arla  
Menzilim rotası, buluşur Var'la  
Buluşmazsa ruhum, üzgündür ustam

Dağımla yürürüm, dağ yoldaş bana  
Adadım canımı, güzel vatana  
Rahmet olsun sana, hem de atana  
Gösterdiğin her yol, düzgündür ustam

# AŞK KÂĞIDA YAZILMIYOR

## Kazım GÖK

Fikrimin dalında kırmızı meyve  
Kuru bir elma ağacının kovuğundayım

Ansiklopedi değil elimdeki “Mihriban”  
Yine gümüşlükte buldum  
Önünde sarmaşıktan bir tel örgü  
İhtimal açıklasın işte bu dejavu

Karton kapağında / siyah beyaz bir fotoğraf  
Başından bir kova sevda dökülmüş adam  
Temmuzda üşüyor zemheride terliyor

Kılçıksız su gibi içiyorum önsözü  
Oysa / kekemeydim ben çocukken

Nefes almıyor düşünüy anlatıyor ilk sayfa  
Asma köprüde bin güzel sallıyor hepsi Mihriban  
Kuraklıkta simit attığı martılar onlar da Mihriban  
Kantar bulunmaz bu heyecanı tartan

Sayfaların  
Satır başlarında kuru bir nergis  
Bazen bir demet gül  
Bezen bir ihlamur çiçeği  
Ama hep koklanan Mihriban

Mihriban tebessümü uzamış şark görevinde  
Kuytu kayalıklarına çarpan / kitabın gel ığlığı  
Yankıdan titriyor lambada üşüyen alev

Ayracın üstünde aşk yolunun kanunu  
Madde madde yokuşunda Mihriban

Yırtılan sayfanın  
Yarasında yamasında dikişinde Mihriban

Kitap beşinci mevsimi de yırtıp attı nehire

Karakoç üstat suları ıslatıp gidemedi  
Kapı bağlı yol bağlı

Kuru bir selam salamadı sana Mihriban  
Dudak bağlı dil bağlı

Her yer mürekkep / kalem elden düşmüş  
Yarım kalan şiirin sayfasında bir dipnot  
“Suya ateşle yazılan aşk / kâğıda yazılmıyord Mihriban”



# BİR GÜZEL ÜLKÜYDÜ ONUN GÖNÜL VERDİĞİ

Recep ŞEN

Hepimizin hayatında bizi derinden etkileyen örnek aldığımız rol model insanlar vardır. Bu rol model insanların arasında şairlerin yeri çok farklıdır çünkü onlar bizi mısralarıyla büyüyen özel insanlardır. Bu bağlamda Abdurrahim Karakoç, gönül pınarından akan tertemiz şiirleriyle bir nesli tam kalbinden yakalamış ve bizim kuşağın rol modeli olmuş ender şairlerdendir. Şiirleri geniş toplum kitlelerini etkilemiş hatta dillerde türkü olmuştur.

Üniversiteye yeni başlarken tanıdım Abdurrahim Karakoç ağabeyi. Ağabey diyorum, çünkü onu o yıllarda kendime çok yakın hissediyordum. Halâ da aynı ruh halindeyim. Evet, yüz yüze görüşme, oturup çay içme imkânımız olmadı ama o, gönül tezgâhında dokuduğu şiirleriyle bizim gönlümüze taht kuran ağabeyimiz oldu. Fikrî ve hissi akrabalığımız, gönül dostluğumuz söz konusuydu yani. Şöyle sesleniyordu biz gençlere: *“Soyunuz neciptir, davanız gerçek / Aydınlik yarınlar geldi-gelecek... / Türk-İslam mührünü kalplere tek, tek / Vuracak sizsiniz, selam sizlere!”* Keşke birlikte oturup çay içmek kismet olsaydı. Olmadı işte, nasip. Ama iki insan arasında ruh ve gönül birlikteliği olduktan sonra mesafelerin ne önemi var ki?

1988 yılının nisan ayıydı. Bahar bütün güzelliği ve tazeliğiyle kendini hissettirmeye başlamış, Amasya'nın bağları yeşile bürünmüştü. Amasya'da üniversite öğrencisiydik. Okumaya, yazmaya karşı merakımız o yıllarda başlamıştı. Kafama koymuştum Abdurrahim Karakoç'un bütün kitaplarını alacaktım ama param yoktu, serde gariplik vardı anlayacağınız. Yapacak tek şey vardı: Harçlıklarımdan biriktirdiğim parayla bütün kitaplarını alacaktım Abdurrahim Karakoç ağabeyin. Ve öyle de yaptım, bütün kitaplarını aldım. Kısa sürede hepsi-

ni okudum, bitirdim. Yetmedi altını çizerek, notlar alarak, ezberleyerek tekrar tekrar okudum. Şimdi diyorum ki kendi kendime, içimizdeki şiir ateşini o yıllarda harlamış demek ki usta. Üstü kül ile örtülüydü demek ki içimizdeki şiir közünün. Bir de bunun üzerine Necip Fazıl Kısakürek Üstad'ın Çile'sini alır okursanız yangın daha da büyür tabii. Öğrencilik yıllarımıza dair böyle güzel bir hatırası vardır bende Abdurrahim Karakoç Usta'nın.

İnsan şunu düşünmeden edemiyor tabii: Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesine bağlı Celâ (şimdiki adıyla Ekinözü ilçesinde) köyünden bir şair çıkıyor, gönül tezgâhında ilmek ilmek dokuduğu şiirleriyle kendisinden kilometrelerce uzakta olan Bafra'nın İkizpınar Köyü'nde bir genci etkileyebiliyor ve sanatına hayran bırakabiliyor, tüm dünyaya sesini duyurabiliyor. Şiirin gücü, şairin kudreti değil de nedir bu? Gerçek ve saf şiiri yakalayan şair, insanı can evinden yakalayabiliyor hatta toplumu dönüştürebiliyor. Abdurrahim Karakoç Ağabey de bunu başarabilmiş şiir damarı çok güçlü şairlerden birisidir. O, hem bedenini hem de ruhunu Türk İslam davasına adamıştı. Şiiri, sanatı, mücadelesi ile Türk Milletinin sesi olmuş, Türk gençliğini kendine hayran bırakmıştı.

Onun fotoğraflarına baktığımda hep aklıma şu gelir: Allah'ın bize verdiği yeteneği azim ve gayretle çok çalışarak geliştirirsek, gönlümüzü Allah'a bağlar ve O'ndan istersek olmayacak diye bir şey yok. İşte Abdurrahim Ağabey, önümüzde bu hakikatin canlı örneği.

Onun içindeki derin sevda lambada titreyen alevi üşütüyor, kâğıda yazılamayacak kadar ulvileşiyor. Bütün sevda macerası gönlünde cereyan ediyor, sevdiğinin adını âşıkâr



edemeyecek kadar da bu macerada edebe riayet ediyor. O, ömrünü bir güzel ülküye harcayacak kadar yüksek karakter ve imana sahip yiğit bir şairdi. Bütün bir vatan, bütün bir millet onun mısralarında kendini buluyor, kendi hakikatinin farkına varıyordu. Abdurrahim Karakoç her mısraı imanla, aşkla, mücadele ile örülmüş bir şiir külliyatı bıraktı bize, bu fani dünyadan ebedi âleme göçerken. Onu gözümüzde büyük şair, usta şair yapan da aslında bu özellikleri değil mi?

*“Her nesnenin bir bitimi var ama”* biten beden oluyor, ruh yaşıyor, sevda yaşıyor. Şair de mısralarıyla gönüllerde taht kuruyor ve orada yaşıyor. Abdurrahim Karakoç Usta bitip tükenmeyecek, şiirleri daha uzun yıllar bu topraklarda okunmaya devam edecektir. Gönlümüzde bizim ağabeyimiz olarak var olmaya devam edecektir. Ondan ilham alan genç şairler çağının yeni şiirlerini yazacaklar. Bu ne büyük bahtiyarlıktır Allahım! Hem de her şaire nasip olmayan bir bahtiyarlık!

O bizim gözümüzde ve gönlümüzde mensubu bulunduğu Aziz Türk Milletinin imanını, fikriyatını ve hissiyatını eserlerine yansıtan kelamın ustası bir gönül adamıydı. Milletinin derdini, sevincini, hukukunu, arzu ve ihtiyaçlarını, çektiği sıkıntıları kendisine dava edinmişti. Şöyle demişti bir şiirinde: *“Savaştayım elli yıldır / Ömrüm geçti boşalt, doldur / Anlamadım, bu ne haldir / Bir gün silah çatamadım / Suları ıslatamadım.”* Vatan, millet, bayrak, din, devlet onun üzerine titrediği kırmızıçizgileriydi. Bu konular söz konusu olduğunda, Allah’ın kendisine doğuştan lütfettiği şiir söyleme yeteneğini kullanarak kalemini hiç eğip bükmeden, karşısındaki kim olursa olsun yiğitçe haykıran ve yazan bir mefkûre adamıydı Abdurrahim Karakoç.

Maraş deyince akla kelamın ustası şairler gelir, Maraşlı şairlerden söz açınca da benim aklıma ilk *“Ben Milletim uğruna adamışım kendimi / Bir doğrunun imanı, bin eğriyi düzeltir. / Zulüm Azrail olsa, hep Hakk’ı tutacağım / Mukaddes davalarda ölüm bile güzeldir.”* diye haykıran Abdurrahim Karakoç usta gelir. Onun mert ve yiğit kişiliği, yetiştirdiği Maraş’ın kültürel ikliminden

kaynaklanır. Bunu şiirlerindeki birçok ifadeden de yakalayabilmek mümkündür. Destanların En Soylusu 12 Şubat şiirinde şöyle seslenir: *“Bir güvercin uçar akça kanatlı/Barıştan savaşa selam götürür/Yollardan yel gibi geçer bir atlı/Afyon’dan Maraş’a selam götürür.”*

Onun kişiliği, şiiri ve şairliğiyle ilgili sahasında birçok uzman isim çalışmalar yapmıştır. Hala da bu çalışmalar devam etmektedir ve edecektir. Onun dini temalı şiirlerinde Anadolu insanının tertemiz dindarlığını, hamasi şiirlerinde kahramanlık ve yiğitliğini, aşk şiirlerinde bütün safiyetiyle gönül yangını, gurbet şiirlerinde sıla özlemine, doğa şiirlerinde onun ruh dünyasına tesir eden ilahi güzellikleri, hiciv şiirlerinde ise gördüğü olumsuzluklar karşısında dik duruşunu, hakikatleri haykırışını görmekteyiz. Bütün bu şiirlerde halkıyla beraber kendisi vardır Abdurrahim Karakoç Usta. *“Sen bizim köyleri görmedin ki hiç, / Yolları toz, çamur, evleri kerpiç. / O kirlili kabukta, o en temiz iç; / Hele bir yakından bakılsın da gör.”* derken halkının içinden birisi olduğunu anlatır bize. İşte bu yüzdendir ki onun büyük şairliği çok sevdiği milletinin kalbinde ilk sıraya yazılmıştır. Samimidir, yapmacık söyleyişlere onun şiirinde asla rastlayamazsınız. *“Ezelden, ebede aşkı gördüm ben, / Mezarda, mâbette aşkı gördüm ben, / Gazapta, rahmette aşkı gördüm ben, / Aşk ile karıldım doğmadan önce.”* derken bu hakikati ifade etmeye çalışır aslında.

O sözünü gayet açık ve net bir biçimde şiirin bütün enstrümanlarını dosdoğru kullanarak söyler, sanatını ve şairliğini konuşturur. *“Gönül tezgâhımda şiir dokudum / İplik iplik kumaşında sen varsın / Aşk yolunun kanununu okudum / Madde madde yokuşunda sen varsın.”*

Sözü ustanın bir dördüğüyle tamamlayalım. *“Hiç biriniz telaş etmesin boşa, / Doyacak gözünüz toprağa taşa... / Beni inancımın koyun baş başa... / Topyekûn dünyayı size bıraktım.”*

Allah (c.c), onu cennetinde çok sevdiği Fahr-i Kâinat Efendimize (s.a.v) komşu eylesin.



# ŞİİRİMİZDE BİR RAHMET YAĞMURU

Selim ERDOĞAN

Ressamlık bir karakalemle başlar, şiir birkaç kelimeyle ve şairlik birkaç şiirle. Zordur yol almak şiirde. Başladığı noktada bırakan da çoktur, yolda kalan da. Bir de ömür boyu bu yolda yürüyenler vardır. Nasıl bir resmi kâğıda geçirmeden önce çevreyi iyi gözlemlemek, zihinde yeniden tasarlamak ve kâğıda bir kompozisyon koymak gerekirse şiirde de aynı süreci kelimelerle yapmak gerekir. Mekân, insan ve zamanı his ve eylemle harmanlamak.

İyi şair herkesin baktığı bir manzara veya durumu tasvir eden değil, o manzara veya durumda kimsenin görmediğini yakalayabilendir desek şiirin bir yönüne vurgu yapmış ancak çok yönünü ihmal etmiş oluruz. Şiir, hakkında binlerce tanım yapılan ve her tanımda bir şeyleri eksik bırakılan bir sanattır. Her sanat akımının farklı bir sanat tasavvuru olduğu gibi her edebi akımın da farklı bir şiir tasavvuru vardır. Her yeni akım bir önceki akımı eleştirerek doğar ve bir zaman sonra benzer nedenlerle eleştirilerek gücünü yeni bir akıma bırakır. Bu dönüşümler hareket halinde olan anlayışların yeni ve kudretli eserler olarak zuhur etmesini sağlar ve bir akıma mensup sanatkarların eserlerinde önceki yaklaşımların izlerini bulmak mümkündür.

Tanzimat pek çok toplumsal ve siyasal alanlarda yeni nizamları tartışmaya açarken aynı zamanda Klasik Türk Edebiyatının yerini Yeni Türk Edebiyatına bırakmasının geçiş dönemidir. Cumhuriyet Döneminde palazlanan Yeni Türk Edebiyatı pek çok merhaleden geçmiştir. Dildeki sadeleşme, aruzun yerini heceye bırakması ve Beş Hececiler şiirde yeninin ilk görünümüdür. Dadaizmin kural tanımazlığından hareketle Orhan Veli, Melih Cevdet ve Oktay Rıfat'ın başını çektikleri Garip Akımı şairanelik, uyak, biçim, aşırı duygusallık ve sa-

natlı söyleyişe karşı durarak söyleyiş güzelliğine ve anlama odaklanmış ve klasik edebiyata karşı yeni bir sayfa açmıştır. İkinci Yeni, Toplumsal Gerçekçilik ve Mavi akımları her biri farklı yaklaşımlarla eserler üretmişlerdir. Tüm bu akımların folklorik unsurlardan beslenen halk şiirine yansımaları sınırlı kalmıştır.

Halk şiirinin yüzyıllar boyu aynı kalıplar ve benzer söylemlerle devam ettiği bir realitedir. Ozanı ozandan mahlas ayırır. Gül bülbül, ahu gözlere övgü, aşk, özlem ve ayrılık gibi klasik içerikler yüzyıllar boyunca halk şiirindeki merkezi konumunu korumuş ve halk şairleri bu konularda kimi zaman anonimleşen, kimi zaman birbirine çok benzeyen söylemler kullanmışlardır.

Şiirde marifet herkes gibi söylemek değildir. Kimsenin söylemediği şekilde söylemek, kimsenin düşünmediği şekilde düşünmek ve kimsenin görmediği şekilde görebilmektir. Şairlerin özgün mü yoksa her şair gibi mi olacağı farklılaşabilmekle doğru orantılıdır. Şairlik tek başına şairanelik olmadığı gibi felsefi çıkarımlar da değildir. Şiir pek çok malzemedен yapılan bir bina gibidir. Ne tek başına demir, ne kireç, ne çimento... Hepsi birlikte ve dozunda olmadığı zaman hemen fark edilir. Şiirde bir şeylerin eksikliği de sorundur, fazlalığı da.

Cumhuriyet dönemi halk şiirinde klasik kalıpların dışına çıkarak başarılı olan şairlerin başında Abdurrahim KARAKOÇ gelir. Halka üstten bakarak halkın sorunlarını üst bir söylemle dile getirmemiş, içinde yaşadığı halkın sesi olmuştur. Abdurrahim KARAKOÇ farklı yaklaşımlarla, ince mizahla, mükemmel imgelemele, inanç ve milliyet şuuruyla, tarih bilinciyle ve özgün üslubuyla içinde yaşadığı toplumun belleklerde iz bırakan sesi olmuştur.



Vatandaş Türküleri, Hasan'a Mektuplar, Garip Yolcu Nerde Yatsın, İsyanlı Sükût, Salavan Dağına Sitem gibi yüzlerce şiirde halkın içinden bir şair halkını her yönüyle ve farklı bakış açısıyla resmeder. Karakoç şiirleri boşluk doldurmayan anlam yüklü mısralarla, kemale erişmiş bir Türkçeyle, imgelerle donatılmış şairane ve sanatlı söyleyişlerle farklı tasavvurlar ve coşku içeren duygu aktarımı üst seviyede olan şiirlerdir.

Şairler yaşadıkları dönemlerin kültürel kodlarıdır. Anadolu irfanı her dönemde kudretli sanatkarlar çıkarmıştır. Nasıl Bâki, Fuzûli, Şeyh Galip, Namık Kemal, Ziya Paşa, Tevfik Fikret ve Yahya Kemal, yaşadıkları dönemlerin toplumsal, siyasi, kültürel yansımalarıysa Abdurrahim KARAKOÇ da aynı şekilde yaşadığı dönemin net bir yansımasıdır. Abdurrahim KARAKOÇ hem Anadolu hem de Türk İslam külliyyatıdır. Abdurrahim KARAKOÇ okumak, insanıyla, irfanıyla, kültürüyle, milliyetiyle, inancıyla ve davasıyla Anadolu'yu okumaktır.



# AŞKIN ÖN SAFINDA DURAN ADAM

## Salih MELİKOĞLU

Sen aşkın en yüksek perdesinde kılıç salladın  
bu yüzdən heybetli ve fırtınalı ıslıklar çalar senin dudakların  
bir akşam yıldırım gibi budamıştın baştan aşağı bütün dallarımı  
durgun ve yorgun iklimime bir rüzgâr katmıştın  
solan çiçekleri yeşertmek gibi bir işe kalkışmıştın  
oysa güneşe perde çekiyordu kara çehreleriyle kalabalıklar  
ama sen bir diriliş marşı okuyordun da  
uykuları kaçıracasına iniyordu tepelerine  
ölülerin yüzlerine haykırıyordun ölmediklerini  
bu yüzdən hırçın ve çığlık çığlığa senin için

Sen sözcüklerin en keskinleriyle okşuyordun başını aşkın  
bu yüzdən tavansız ve dipsiz senin hayatın  
çelik kapılar kırar, duvarlar yıkardın  
parmaklıklar sökerdin içinden insanın  
bu yüzdən sevilmezdin  
kandın, tozdun, dumandın  
oysa azat olmuş yürekler, nefesler, damarlar koşardı peşinden  
sen avuç kadar bir yüreğe sığmış  
zulme sıkılmış binlerce yumruktun  
bu yüzdən cenk meydanlarını andırır senin bağırın  
uçurum kenarlarında dans eder ayakların  
düş diye düş kurarlar  
halbuki uçurumlar düşerdi senin kıyılarından  
bir yürüyüş isterdi ayaklar senden  
sen takat dilenirdin  
bu yüzdən rahmetin tadını bilir senin avuçların

# KARAKOÇ'A MEKTUP

## Mahmut TOPBAŞLI

Bir bir inceledim şiirlerini,  
Mısra mısra sanki ferman yazmışsın...  
VUR EMRİ vererek hekimlerine,  
Ellerine neşter derman yazmışsın.

BEŞİNCİ MEVSİM de durmak yok diye,  
Dönüp bakmamışsın bir an geriye.  
Sevgiliden sevgiliye hediye,  
Belli ki bambaşka zaman yazmışsın,

Şiir diyarına otağ kurmuşsun,  
Berceste sözlerle mühür vurmuşsun,  
El kalemde, EL TETİKTE durmuşsun,  
Küfrün göz diktiği bir han yazmışsın.

Dava Felsefeni açık etmişsin,  
Dost çağırmış, DOSTA DOĞRU gitmişsin,  
Erlük pazarında mertlik satmışsın,  
Yiğitlik şanımdan bir şan yazmışsın.

Aşk diye ardından koşup durduğun,  
Türk- İslam davası ömür verdiğin,  
Ne varsa dünyada bakıp gördüğün.,  
Bir uçtan bir uca cihan yazmışsın

Üşüyen elleri, minareleri...  
Esir Türk illeri, biçareleri...  
Yürekten dökülen ibareleri,  
GÖK ÇEKİMİ, özge divan yazmışsın.

En berrak düşlere gebe uykuyu,  
Şu berrak havayı saran tutkuyu,  
Vuslat sevinciyle dolan coşkuyu,  
Bir yürek dolusu tufan yazmışsın,

Daha bir gürlemiş hakka hak derken,  
Kızılıcık şerbeti demişsin yerken,  
Tam vaktinde susmuş, ne geç ne erken,  
Kül edip savuran harman yazmışsın.

Fikir vadisinden geçen ırmağı,  
Kaynaktan beslenen dalı yaprağı,  
Şehit kanlarıyla süslü toprağı,  
KAN YAZISI diye al kan yazmışsın.

Yaşayıp görmüşsün, tarifi tamam,  
Yer tutmaz kalbinde ne han, ne hamam,  
Düşünceme sığmaz, söze koyamam...  
Bazen kızıp, ohhaaa, ulan yazmışsın.

İyilik edeni en başköşeye,  
Hainlik edene bin yıl reddiye,  
Bilinsin ki ibret-i âlem diye,  
Sırat köprüsüne ilan yazmışsın.

Zamana sığmayan yılların olmuş,  
Dikenli, yokuşlu yolların olmuş,  
Çiçek çiçek gezmiş balların olmuş,  
Lale, sümbül, nergis, reyhan yazmışsın.

Kutlu duygularla salıp dal budak,  
El açıp yürekten haykırmışsın: HAK!  
Hakka yönelerek ki çırıl çıplak,  
Mayasından belli insan yazmışsın.

Sevgi bir kitapmış gönül masanda,  
Muhabbet örgüsü anayasanda,  
Memleketmiş sevincin de, tasan da,  
Özünden püsküren volkan yazmışsın.

Mevzu aşk olunca kılı kırk yarmış,  
Haberler Bülteni, Masallar varmış...  
Güney illerinde başka baharmış,  
Gurbetten sılayı yaman yazmışsın.

Aşk diyorsun en mukaddes hayale,  
Keremin Mecnun'un düştüğü hale...  
Ezelden vurgunsun uçsuz visale,  
Her mısradada koca umman yazmışsın.

Derinden derine âşiksın belli,  
Sen başka birine âşiksın belli,  
Ezelden yarına âşiksın belli,  
Bir yüreğe bir Mihriban yazmışsın.

Bazen daralır mış geniş boyutlar,  
Aşkî gölgelermiş kara bulutlar,  
Kaç dağın ardına düşse umutlar,  
Yine de kalkacak duman yazmışsın.

Sükûtun isyanmış, gülüşün hançer,  
Dökülmüş alnından boncuk boncuk ter...  
El açıp Allaha her dem, her seher,  
Habib'in yolunu, iman yazmışsın

Gözetip yerleri, arş-ı alayı,  
Osman'ın gördüğü kutlu rüyayı,  
Yavuz'a dar gelen koca dünyayı,  
Menzile erecek kervan yazmışsın.

Dilimiz eyvaha kaldı diyorsun,  
Dünyamız siyaha kaldı diyorsun,  
İşimiz Allah'a kaldı diyorsun,  
Hikmet dolu sözler, lisan yazmışsın.

Rabbine gönülden bağlı kul olmuş,  
Vatan deyip yana yana kül olmuş,  
TÜRK İSLAM motifli zarfta pul olmuş,  
Sızlayan yürekle vicdan yazmışsın.

Sağmış bulutlardan sevda hasını,  
Bir ömür tutmuşsun yurdun yasını,  
Kargalar devirmiş çorba tasını,  
Gözlerini dört aç Hasan yazmışsın.

Sen aka ak dersin, inatlar kara,  
Sen vatan demişsin, onlarsa para,  
Ayakla baş ters düşünce nazara,  
'El insaf be, biraz izan!' yazmışsın.

Karlı dağlardaki deli rüzgârı,  
Sevgiyle çağlayan nice pınarı,  
Hayal ve Gerçeği, başka baharı,  
Yüreklere yağan baran yazmışsın

Kurda yürek, kuşa kanat olmuşsun,  
Aşkırı irdeleyen sanat olmuşsun,  
Nefessize nefes, takat olmuşsun,  
Günü gelir, döner devran yazmışsın.

'Hey uyanın, alev sardı âlemi,'  
Hakk'ı yazsın hazırlayın kalemi,  
Bünyedeki tüm dertleri eleme,  
Sevda, gurbet, hasret, hicran yazmışsın.

Mahzun gözlerinde birikmiş yaşın,  
Bir ömür boyunca dik durmuş başın,  
Yatağın topraktır, yastıksa taşın,  
Günbeyli'nin gönlü viran yazmışsın.

Koç yiğit duruşlu sıra dağ gibi,  
Yediveren açmış gülşen, bağ gibi,  
Çağı aydınlatan bir çerağ gibi,  
Serlevha KARAKOÇ, unvan yazmışsın



# ASRA AŞKI ANLATTI

## Fatma SÜMER

Hangi tarihte, hangi coğrafyada, hangi toplumda olursa olsun, insanın var olduğu her yerde aşk mefhumu da var olmuştur. Kişiliği, kimliği, makamı, mevkii, ilmi ve fikri ne olursa olsun hemen hemen her insanın gönlüne misafir olmuştur. Şairlerin piri Yunus Emre'nin tarifi ile:

*Dağa düşer kül eyler,  
Gönüllere yol eyler,  
Sultanları kul eyler,  
Hikmetli nesnedir aşk... dediği o kuvvetli duygu.*

Her insanın gönlüne misafir olmuş dedik, ama her insanın gönlünde gördüğü rağbet farklıdır. Kimi başköşesine oturtur, kimi de sıradan bir köşeye. Ve her gönülde gösterilen rağbete göre duruşu da farklıdır. Başköşeye oturtulan aşk sarar insanın benliğini. Bu yüzdendir belki, "sarmaşık" anlamına gelir aşk kelimesi.

Aşkın gönle girmesiyle insanda zuhur eden hâlet-i rûhiye de farklıdır. Kimi toprak olur serilir yârin ayaklarına, kimi tüm benliğiyle köle olur benlikten arınarak sevgilinin gönül kapısında. Aşkın tabiatı yakmaktır aslında. Yanar aşkın zirvesine çıkabilen bu kanunun gereği olarak. Ancak, küle dönse de yürek, yandım demek yoktur bu kanunda.

Aşk adına kurulmuş onca cümleden sonra, bir türkü düşer zamana;

*Sarı saçlarına deli gönlümü  
Bağlamışlar, çözülmüyor Mihriban!  
Ayrılıktan zor belleme ölümü  
Görmeyince sezilmiyor Mihriban!*

Üstat Abdurrahim Karakoç'un gönlünden döken bu mısralar o güne kadar yapıl-

mış bütün aşk tariflerini alt üst etmiştir. Öyle bir aşk ki bu mısraların dökülmesine sebep olan, çözülmez bir kör düğüm gibi. Öyle bir acı ki bu; ölüm, aşkın imkânsızlığı yanında hafif kalır. Şiirde okuru en çok etkileyen mısralardan biri de "Lambada titreyen alev üşüyor..." dediği mısradır. Üstad aşkın tarifini bir başka dile getirmiştir bu şiirle. Sonu gelmemiş bir aşktır bu şiiri yazdıran Karakoç'a, ancak asla bitmemiş ve bitmeyecek bir aşktır. Zira yaşamın sınırları vardır. Kişi ne kadar geniş imkânlarla sahip olursa olsun bir yere gelir ve durmak zorunda kalır. Üstat, "Mihriban" şiirinde aşkın hiçbir engel tanımadığını, büyüklüğü ne kadar ise sınırlarının da o kadar genişlediğini anlatır. Aşkı öğretir bize ve sonraki nesillere. Aşkın sahip olmak anlamına gelmediğini, aşkın yalnız kavuşmak olmadığını, aşkın ayrılıkla bitmediğini... Bilakis, "Kar koysan köz olur aşkın külüne." diyerek, geçen zamanın ve uzaklığın aşkın alevini arttırdığını dile getirmiştir.

Ne kadar severse o kadar sevilmeğe isteyenlere inat aşkın tek kişilik olduğunu, yani insanın aşkta yalnız kendi kalbinden sorumlu olduğunu anlatmıştır şiir diliyle.

Kavuşamamasına rağmen kalbindeki aşkın hiç değer kaybetmediğini anlatan mısralarla, aşkın bir adının da sadakat olduğunu söylemiştir bize.

Çok kere sorulmuştur bu şiirin muhatabı Karakoç'a, ancak üstat o muhatabın kim olduğundan asla bahsetmeyerek, aşkın mahremiyetini öğretmiştir, gönlünde aşka yer vermiş âşıklara.

Birçok büyük aşk tarihe geçmiştir insanlık var olduğundan bu yana. Bu aşkları ölümsüz kılan unsurlar niyesiz, nasılsız, niçin-



siz oluşlarıdır. Sevmektir bu aşkları özel kılan, sadece sevmek. Karşılık beklemeden, pazarlık yapmadan, vuslat olsun olmasın sadece sevmek...

Üstat Abdurrahim Karakoç'un "Mihriban" şiirinde dile getirdiği aşk da bunlardan biri olmuştur.

Adeta yarım asrı aşkın bir zamana damgasını vuran.

*"Bir kördüğüm baştan sona tamamı  
Çözemedim çözülmüyor Mihriban!"* mısraları Peygamberimiz'in (s.a.v) sevgili eşi Aişe annemizle diyalogunu hatırlatır hep bana. Evliliğinin ilk yıllarında Aişe'in "Beni nasıl seviyorsun?" sorusuna, " Kördüğüm gibi." demiştir Peygamber Efendimiz. Aişe annemizin eşine tutkulu sevgisi herkesçe málumdur. Aradan yıllar geçtikten sonra sorar yine: "Düğüm ne durumda?" diye. Efendimiz, "İlk günkü gibi." diyerek sevgisinin kuvvetini ve devamlılığını dile getirmiştir. Peygamberce sevginin asra taşınmasını anlatır bize Mihriban...



# AŞKI KÂĞIDA YAZMAYAN ŞAİR: ABDURRAHİM KARAKOÇ Mustafa IŞIK

Bu milletin ve toprağın sesi olan muteber, ehli kalem ve kelamdan Abdurrahim Karakoç; ilgiyi, iltifatı ve vefayı fazlasıyla hak eden bir değerimizdir. Abdurrahim Karakoç'u anmak, anlamak ve anlatmak için Gergef Edebiyat Dergisi'nin özel sayı hazırlama fikri ve teşebbüsü takdire şayandır.

Kültür ve medeniyetiyle hemhâl bu memleketin aziz evladı olan Karakoç ile ilgili farklı zamanlarda, farklı dergilerde kıymetli çalışmalar yapılmıştır ve yapılmaya devam edilmektedir. Bu husus vefanın ve kadirşinaslığın gereğidir. Şair ve yazarların Karakoç aynasında kendi gerçekliklerini görme ve bu gerçekliği pak haliyle yenden yansıtmaya tezahürünün gerekliliğidir. Bu da koca yürekli şairin duruşunun ve şiirinin satırlarına yüklediği anlam bağlayıcılığının göstergelerindedir.

Abdurrahim Karakoç'u yakından tanımak ve şiirleriyle ve gönül dünyasıyla tanış olmak çıkılacak edebî yolculukta okuyucuya özellikle de gençlere yeni güzelliklerin ve anlam dünyasının keşfinin kapılarını aralayacaktır.

Kahramanmaraş Elbistan doğumlu koca çınar, küçük yaşta zengin bir tarihî ve edebî sofranın serili olduğu sıcak bir hanede beslenmiş ve bu durum onu küçük yaşta sözün hakikatiyle ve belagatin güzelliğiyle tanış kılmış ve yoluna ayna olmuştur.

Eğitim hayatına küçük yaşlarda ara vermesi, tabiatla meşguliyeti ve uzleti onun kendisiyle baş başa kalmasına ve nev-i şahsına münhasır bir dilin / üslubun sahibi olmasına vesile olmuştur. Abdurrahim Karakoç şiir zevkini Balı Faki diye tanınan ve halk şiirleri söyleyen

dedesi Mehmet Efendi ile babası Ümmet Efendi'den almış, Türk halk şiiri geleneğine sahip bir ortamda büyümüş, küçük yaşlardan itibaren şiir yazmaya başlamıştır. Aile kütüphanesinde divan şairlerine ait kıymetli eserlerin yer aldığı bir kütüphanesinin bulunması Karakoç'un şairliğini besleyen önemli bir husus olmuştur. Karakoç, şiire başlamasını ve şiirinin yaslandığı kaynakları tecrübeleri ve yaşamıyla iç içe oluşunu her daim ifade etmiştir.

Her ne kadar Karacaoğlanvari bir lirizm onun şiirlerinde ön planda olsa da ve Karakoç, toplumun gönül dili olmayı vazife sayan Karakoç, insanımızın hastane ve mahkeme kapılarında karşılaştığı zorlukları, çektiği sıkıntıları, siyasetçilerin vaatlerini yerine getirmeyip vatandaşları aldatmasını yergi ve öfke duygularıyla dile getirmiştir. Toplumun sancılısı olduğunu ve eserlerinin toplum gerçekliklerine ayna olduğunu ifadeden geri durmamıştır.

Eserlerinde ele aldığı onca konunun ortak ifadesi dildeki sadelik ve üslubundaki samimiyet onu kendine has bir yerde konumlandırmıştır. Sanat yapmak için özel bir gayret sarf etmemiştir ve içtenliğini yitirmeyerek imgem ve söylemlerini kendince kurgulamıştır. Böylece her ne kadar âşık tarzı geleneğiyle bağdaştırsak da ulu ozanı, o mevcudun taklidini bırakmış, "Lambada titreyen alev üşüyor." dizesinde olduğu gibi yeni şiirin özgünlüğüyle çağrışım dünyasına da farklı bir zenginlik ve mahiyet katmıştır. Geleneği evrenselliğe taşıma gayreti ve bu gayretini millî-manevi ve kültürel değer olgularıyla beslemesi onu farklı ve özel kılan önemli göstergelerden elbette. O gönülden gelenin gönle ulaşacağına ve kalıcılığına inanmıştır. Ağaç kökünden uzakta büyümeyen, sözü onun anlayışı-



nın net ifadesidir. Aynı zamanda realist bir şair olan Karakoç Türk-İslâm âleminin geri kalmışlığının ve esaretinin de farkında olduğunu şiirlerinde dile getirmiştir. Sade ve anlaşılır hiciv ve eleştiri tarzındaki söylemleriyle toplumun; sosyal problemlerin temelinde vicdanlarının sesine kulak asmamalarının, ahlaki ve dinî kıstasları görmezden gelmelerinin ve özünden kopuşun toplumda sebep olduğu yoz anlayışı ifadeye gayret etmiştir.

Cumhuriyet döneminin ulvî değerlerinden olan şairimiz, Anadolu kültürüyle mayalanmış şiirleri aşk ve ülkü yıldızı olarak bizlere kılavuz olacaktır, yolumuzu aydınlatacaktır. Gergef Edebiyat Dergisi'nin takdire şayan bu gayreti için emeği geçenleri tebrik ediyor, şairimizi saygı, rahmet ve minnetle bir kez daha anıyorum.



# BEKLEYİŞ (Öykü)

## Mutlu ÖZÇELİK

Âşığın ömrü maşukunu bulmakla geçermiş. Maşuk yolunda çekilen çile, âşığı insan-ı kâmil edermiş. Bazıları, ciğeri yanarken belli eder, bazıları da gamsız görünürmüş. Hedeflenen yolda kendi çabalarımız yetmeli; başkasının hatırına, gönlüne, nazına, niyazına kaldıysak vay halimize.

Mahpusta tutsak insanlar gördüm, bir sağa bir sola giden. Kanatları yok ki uçup gitsinler. İnsanların tutsaklıklarında acınacak hiçbir şey bulamam. Kanat vurup havalanmadıkça, daldan dala konmadıkça yeryüzünde ha dört duvar arasında yaşamışsın ha bozkırlarda. Ben yavruyken kafes içindeydim. Etrafımdaki insanların tuhaf bakışları arasında “Ne zaman ötecek bu?” beklentisiyle büyüdüm. Büyüdükçe kanatlarıma kuvvet geldi. Kanatlarımı çırpınca çarpıldığım tel parmaklıklar bana engeldi. Kafesin kapısını açtıkları zamanlarda genişleyen yüreğimde ötme isteği uyandı. “Yaralı ötmeye başladı baba!” muştusu Ceyda’nın babasına ithafen ev ahali-sine ilanıydı. Mustafa Efendi’nin misafirlerine anlatırken öğrendim adımın Yaralı olmasının nedenini. Başımдан boynuma doğru ve kursağımdan ayaklarıma kadar inen kırmızı çizgi, yaralanmış görüntüsü verdiği için “Bunun adı Yaralı olsun,” demiş Mustafa Efendi. Sarı ve beyaz tüylerimin arasına atılmış bu iki kırmızı çizgi Allah’ın işaretiymiş.

Kafesin kapısı açıldıkça ötüşüm özgürlüğümün eşiği oldu. “Susunluk tutsaklıktan gelir, bırak kapısı açık kalsın,” dediler. Eşikten aşan ayağı dışarıda olunca gönlün arzuladığı açıklara kaçarmış. Ben de öyle yaptım. Parmak parmak bölünmeyen, uçsuz bucaksız gökyüzünde kanat çırpıma başladım. Şimdi akağaç dallarının yaprakları arasında kamufle olmuş

haldeyim. Bedenim, sarı ve kırmızı yaprakların içine sinerken can yine kafeste. Bu defa da ağaca hapsolmuş durumdayım. Ağacın yakınındaki müstakil bir evin içinde bir kafes, kafesin içinde Kınalı durur. Kınalı’nın tüyleri sapsarı, kanat uçları kırmızımsı. Evin kızı bu yüzden bu adı takmış olmalı. Bu kanarya kime kurban bilmem ama ben ona meftunum. Pencere kenarında durur kafesi. Bakışlarını bana doğru yönelttiğinde içimdekileri dökerim. Kınalı’yla hep Fatma ilgileniyor. Fatma’yı “Başka bir kanarya kaçıp gelmiş, sakın bizimkinin kafesini açma,” diye tembihliyor-lar.

Fatma’nın elinde hep Sincan’ın Dili gazetesi. Açtığı sayfalarda hep aynı şairin dizeleri. Kınalı’yla konuşuyor. “Bak yine mektup yazmış bana. Elin kızının evine mektup gönderilmez diye gazeteye yollar şiirlerini. Duygularını dökmüş dizelere. Kaç defa söyledim anneme. Annem babamın ağzını yoklamış. Vermezmiş beni ırak ellere.” Defterden yaprak koparıp bir şeyler yazmaya başladı. Bir cesaret gidip kondum pencerenin pervazına. Derdi olan görür mü derdinden başkasını? Düşünüp düşünüp yazıyor:

*“Beni başkasına veriyorlar. Ben sensiz ne yaparım? Aklımda sen varken başkasına nasıl varırım? Unutursun diyorlar. Unutmak kolay mı?”*

Sayfanın ortasına mühür niyetine iki damla gözyaşı düştü. Zarfın üstündeki adresi okudum. Yüreğimin sesiyle kanat çırpıp geldiğim avludan başkasının gönül meselesine uçtum gece gün-düz. Vardım Celâ’ya. Şair dertli. Bakışları uzaklarda. Sanki Celâ ona ceza. Varabilse Sincan’a. Abisi dururken evlenmek yakışır mı ona? Üstelik Fatma’nın babasının gönlü yokken. “Büyük-lerin duasını almadan yapılan



išten hayır mı gelir,” dedi. Kurak topraklar ortasında, taş evin içinde güz serinliğinin yanan yürekleri soğutamadığı bir gecede aldı kalemi eline şair:

“Unutmak kolay mı deme  
Unutursun Mihriban’ım  
Oğlun kızın olsun hele  
Unutursun Mihriban’ım”

Bir umudun kapanışı, kesin kararın kasveti. Kalem düştü elinden şairin, lambadaki alev üşüdü, sönecek gibi oldu. Ölüm mü zor, ayrılık mı diye düşündü. Zamana bıraktı her şeyi. Zamanın da aşkın da hududu yoktu sonuçta.

Sincan’da, gözü yerde yaprakların arasındayım. Bundan sonra Kınalı’nın yakınlarında olacağım. İnsanların işleri başka başka, bizim güzergâhımız aşktan yana. Fırsatını bulunca kaç, diyorum Kınalı’ya. Kafesin kapısını kapalı tutuyorlar benim yüzümden. Açık pencereden girsem, beni de koysalar kafese... Tutsağın sevdası yaşar kasvette. Gönül ferah uçar özgürlükte. Fatma’nın gözleri buğulu bakar afaka. İçini döker Kınalı’ya:

“Süresiz bekleyiş ümitsizlikten beter. Kaldı ki gönül nafile bekler. Şimdi dert ortağımın Kınalı. Benim ellerim de kınalanınca seni özgür bırakacağım. Bari sen kavuş sevdiğine.”

Sevincin en kötüsü başkasının üzüntüsünden beslenendir. Kalır boğazda inmez kursağa. Bu düğün bizim vuslatımız olacak ama sevincimiz hep buruk kalacak. Akağacın yaprakları iyice seyreltiğinde Fatmaların evini bir telaş sardı. Bir akşam çevrenin kadınları doluştu eve. “Uçan da kuşlara malum olsun / Ben annemi özledim” sözleri hüznüyle birlikte uzadı Sincan’dan Elbistan’a. Kırmızı örtünün altında kınalanan ellerin üstüne yanaklardan gözyaşları süzüldü. Henüz ayrılmamışken özlemek miydi anneyi,

yoksa hiç kavuşamamak mıydı içini acıtan sevgiliye? Belki de biraz ayrılık, biraz ümitsizlik. Ertesi gün, ev sahiplerinin koşuşturmalarıyla, okuntusunu verip dönenlerle, çalgılarla, oyunlarla, halaylarla geçti. Kınalı’nın kafes içinde çırpınışları heyecandan mı, korkudan mı bilinmez. Kınalı kafeste, ben dalda; ikimizin de gözü kapıda. Ha açıldı ha açılacak diye beklemekten kursağıma bir parça yiyecek girmedi. Kınadan beri düğünde Kınalı’m unutulmuş. Onun da acıktığı besbelli. Gönül susuzluğu, kursağımızın açlığını unutturmuş. Ertesi sabah sessizlik çöktü eve. Veda saatinin durgunluk hali. Fatma pencere kenarında öptü Kınalı’yı. Öperken Fatma’nın siyah, dalgalı saçları arasında kayboldu Kınalı’ım. Sonra çıktı karanlıktan aydınlığa. Fatma açtı ellerini, azat etti sırdaşını. Bir sevinç ötüşüyle daldan dala atlıyorum. Kınalı yanımda. Birlikte gökyüzünde sınırsızlığın tadını çıkarıyoruz. Kınalı terk edemiyor evi. Dönüp konuyor ağacın dalına. Birlikte bir dala konmanın huzuru var içimizde.

Güneş tepeden bakarken insanlara beyazlar içinde telli duvaklı çıktı havluya Fatma. Bindi kendisi gibi süslenmiş beyaz bir arabaya. Çocuklar doluştu arabanın etrafına. Bir kadın elindeki keseden avuç avuç şeker, para ve buğday serpiti havaya. “Para ve şekerler çocuklar için. Biz de buğdayları toplayalım,” dedi Kınalı. Dışarının tehlikesini bilmez. “Önüne para atılmış insanların arasına girilmez, çok tehlikeli, eziliriz,” dedim. “Bu buğdaylar Fatma için serpidi,” deyip daldı kalabalığa. Arabanın kalkışıyla insanların itiş kakışı başladı. Duvarın üzerindeki insanların meraklı bakışları uğurladı sefere gelen güvey kalabalığını.

El ayak çekilince gördüm Kınalı’yı ezilmiş çiçeklerin arasında. Gagasından sızan kan kursağına doğru akıyordu.

# ARA BUL ABDURRAHİM KARAKOÇ'U

## Ayşe ARSLAN

Söz tanesi dizildi inci misali yüreğinden  
Ne söz incindi ne yaratılan dilinden  
Ekinözü diyarında öz ararsan  
Ara bul Abdurrahim Karakoç'u  
Ruhuna rızıktır nasiptir şiiri

Dağlar habersizdi derdinden  
Yanık bir türkü oluverdi  
Göğsünde tüten dizelerden  
Ne sevmeler gördü bu topraklar  
Görmedi Abdurrahim Karakoç gibi edeplisinden

İnsan olana dert gerek Allah yolunda  
Derdi büyüktü Allah var Hak yolunda  
Doğru ararsan ok gibi hiç bükülmemiş  
Eridir o sözünün dinle gönülden  
İyileşir gönül yaraların dilinden  
Ararsan bir çay dumanında candan dost  
Ara bul Abdurrahim Karakoç'u

# ABDURRAHİM KARAKOÇ'A MEKTUP

## Kadir KÖSE

Şahsınızı görmek nasip olmadı  
Ama sizi tanıyorum Üstadım  
Şiir der ki Karakoç hiç ölmedi  
Ben de öyle sanıyorum Üstadım

Tevhîd havuzunda beslendim deyip  
Dünyanın malını geri ittiniz  
Peygamberi hep kılavuz eyleyip  
Onun sünnetiyle yola gittiniz

İyiye, güzele önem vererek  
Her dâim doğruda karar kıldınız  
Çirkinliği, hâinliği yererek  
Toplumsal vicdanın sesi oldunuz

Mahzun gönüllere rehber oldukça  
Mağdûrlar, mazlûmlar size yaslandı  
Hâkimi, hekimi sorguladıkça  
Garibanlar sizin ile beslendi

Yazdığınız her bir konu her imge  
Okuyanın hayatında canlandı  
İster çoban olsun isterse bilge  
Herkes tarafından kolay anlandı

Mütedeyyin, milliyetçi insanlar  
Sizin ile hemhal olup şevk buldu  
Duyguları bastırılıp susanlar  
Sizi vekil görüp teselli oldu

Söyleminiz içinizden gelendi  
Gerçekçiydi, samimiydi, öz dendi  
İthal değil bize dâir olandı  
Yerli idi milli idi biz dendi

*Hasan'a Mektuplar* bu dilde ilkti  
*Vatandaş Türküsü* öze dokundu  
*Mihriban* ki aşkta, üst nitelikti  
Türkü olup dilden dile okundu

Ötüken'den alıp Mekke'ye kadar  
Gönül coğrafyamız diyârınızdı  
Dâvânız büyüktü hem de mânîdar  
Türk İslâm ülküsü şiârınızdı

Bize çığır açan iziniz ile  
Yolun yolumuzdur ey büyük usta  
İlhamımız olan özünüz ile  
Sol'un solumuzdur ey büyük usta

Dedim ya yaşarsın aramızdasın  
Sizinle yaşamak bize and olsun  
Övgümüz, sevgimiz dûamızdasın  
Fâtihalar ile rûhun şâd olsun...



# DOSTA DOĞRU

## Şifanur ÖZÇELİK ŞİRİN

Şair ve yazar olan rahmetli Abdurrahim Karakoç'un şiiriyle 24 yıl önce Erzincan'da tanıştım. Çok sevdiğim bir dostumdan "Dosta Doğru" şiir kitabını hediye almıştım. Ve iki saat gibi kısa sürede okuyup bitirdim. Fakat sözler mih gibi aklımda kaldı ve sonrasında başucu kitaplarımdan biri oldu. İçindeki duygu yüklü şiirleri de ezber yaptım.

Bu değerli eseri, Ocak yayınlarından çıkmış olan 9. baskısından okudum. Kapak tasarımı olarak çok sade mor-lila renkli bir kapak ile dikkatimi çekmişti. İçerisinde birbirinden güzel altmış iki adet şiir bulunan eser seksen beş sayfadan oluşuyordu.

Çobandan Mektuplar ve Düşünce Yazıları gibi düz yazılarının yanı sıra, Hasan'a Mektuplar, El Kulakta, Vur Emri, Kan Yazısı, Dosta Doğru, Suları İslatamadım, Beşinci Mevsim, Akıl Karaya Vurdu, Yasaklı Rüyalara, Gökçekimi, Gerdanlık ve Parmak İzi adında şiir kitaplarına da imzasını atmıştı.

Mihriban, İsyanlı Sükut, Hak Yol İslam Yazacağız, Gel Gayrı, Hasan'a Mektuplar, Vur Emri ve Omuzumda Sevda Yüğü adlı eserleriyle halkın gönlünde taht kurmuştu.

"Dosta Doğru" şiir kitabında ki ilk şiir, "Gel bende gör, sen gel beni / Durduramaz engel beni / Görmediğim bir el beni / Çeker gider dosta doğru." diye başlayan aynı zamanda kitaba ismini veren şiiriydi. Okudukça dosta olan özlemi ve hasreti düşündürüyordu. Ölümünden sonraki hayata kavuşmanın ümidi içinde yazılan dizeler "Yalnızca O'nu özlerim / tabutta bile gözlerim" sözleriyle adeta şaha kalkıyor. Ve "O'na" derken O harfinin büyük yazılmış olması onun sevgili (s.a.v.) olduğunu, saygı ve hürmeten cümle içinde

büyük harf ile yazıldığını düşündürmektedir.

"İkinin Biri" şiirinde bir özel isme ithaf edildiğini gördüğümde içim garip bir mutlulukla doldu. Çünkü o isim Bayram Bilge Tokel'di.

Bayram Bilge Tokel adı anıldığı zaman, dostu Neşet Ertaş aklımıza gelir. Neşet Baba deyince de, hatırımıza, bozlak, uzun hava, türküler gelir. Türkülerimizi, tarihimizi, kültürümüzü, bu toprakların bağı yanık insanların hikâyelerini anlatan Bayram Bilge Tokel televizyon kanalında "Gönül Dağı" isimli bir program yapıyordu. Bu programın bir bölümünün konukları aynı toprakların insanı, iki büyük değerimiz Abdurrahim Karakoç ve Mahzuni Şerif'ti. Ayrı iki ideolojiye mensup iki insanın dostlukları, derin muhabbetleri, toprak kokulu sözleri bizi birbirimize kenetlemişti millet olarak. Hele bir de Neşet Ertaş'ın programa telefonla katılması biz seyircilere muhteşem anlar yaşattı.

Üstad Karakoç "İkinin Biri" şiirinde ithafı işte böyle güzel bir insana, Bayram Bilge Tokel'e yapmıştı. Her bir mısrası insanı halden hale koyuyor.

"Can özünden Besmeleyi çekende / Dil yanmazsa ben yanarım sultanım/ Halk uğruna bir sefere çıkanda / Yol yanmazsa ben yanarım sultanım." Diyordu dizeleriyle. Gülşen Kutlu'nun yorumuyla dinlemeye doyamadığımız özel bir türkü olarak dimağlarımıza yerleşmiştir.

Ve 62 şiirin arasında okuduğum o dakikada kalbimi feth eden "Mihriban" şiirine sıra geldiğinde "aşk" dedim. Toplumun her kesiminin gönüllerinde taht kuran bu şiir daha sonrasında Musa Eroğlu'nun sesiyle havalanmış ve tür-



küler sevdamızdır bizim dedirtmiştir. Küçüğünden büyüğüne kuşaklar arası söylenegelelen türkümüz olmuş, gönüllere düşen sevdamızın adı Mihriban olmuştur.

Karakoç bir röportajında, “Mihriban” eseriyle ilgili; “Bazıları ‘Gerçek mi?’ diyor. Gerçek, diyorum ama adı Mihriban değil. O gençliğimde yaşanmış bir aşktı. Ama şimdi adını deşifre etmem, ayıp olur. Benim takmış olduğum sembol bir isimdir Mihriban. Masa başında yazılmış, hayal bir aşk, bu tadı ve lezzeti vermez. Yaşayacaksın ki yazacaksın. O zamanlar elektrik yoktu. Lamba ışığı altında yazıyordum. Şiire başladığımda lambadaki alev titremeye başladı. ‘Lambadaki alev üşüyor’ çıktı...” diyor.

O, “Tabiplerde ilaç yoktur yarama / Aşk deyince ötesini arama / Her nesnenin bir bitimi var ama / Aşka hudut çizilmiyormihriban.” sözlerini yazan efsaneydi.

Hemen Mihriban şiirini takip eden şiirde yine Mihriban’a yazılmış “Unutursun” şiiriydi. “Unutmak kolay mı? Deme./ Unutursun Mihriban’ım. / Oğlun kızın olsun hele / Unutursun Mihriban’ım.” Bizlere sevip de kavuşamamanın sancısını yüreklere bir hüznün dalgası gibi hissettiren şiirini okutuyor.

Ve “Aşktan yana söz duyunca / Ben hep seni düşünürüm / Uçsuz hayaller boyunca / Ben hep seni düşünürüm.” Bu şiirini Hasan Sağındık sesinden dinlerken mest oluyoruz.

Şiirlerin de sade bir Türkçe ve hece vezni kullanılan şairimiz, aşk, ayrılık, özlem, tabiat ve gurbet konulu şiirler yazmaktadır. Özellikle şiirlerinde ahengi aliterasyon dediğimiz aynı sesin veya hecenin tekrarlanması ve asonanslar dediğimiz aynı ünlü seslerin tekrarını görüyoruz.

Karakoç eserlerinde, Anadolu insanının karşılaştığı zorlukları, çektiği sıkıntıları, toplumsal bozuklukları dile getirir. Bunun yanında iyiliğe, çirkinliğe, hainliğe isyan eden İslâmî bir anlayış, insanın kul olma özelliğine, köküne, geleceklerine ve millet olma ideallerine

bağlı samimi bir duyarlılık ilahi ve beşeri aşk, tabiat, gurbet, toplumsal yozlaşma, Türklük, İslam davası, ölüm gibi çeşitli konuları da işler. Karakoç, şiiri “bir gayeye varmak için araç” olarak gördüğünü ifade etmiştir. “Şairin yerini milletin, mertebesini Allah’ın tayin ettiğini” söyleyerek milli ve dini duruşunu ortaya koymuştur.

Özellikle vatan sevgisi ve aşk temalı şiirleri büyük ilgi görmüştür. Yüze yakın şiiri türkü ve şarkı olarak bestelenmiştir.

Ve “Dosta Doğru” şiir kitabından “Her varlık Allah eseri / İnsan onun şaheseri / İlimdir salah eseri / Şehir, şehir, köy köy güzel / Yaratılan her şey güzel.” diyerek veda ediyorum.

### **Senin adın,**

Kahramanmaraş’tan Ankara’ya uzanan  
Bir yol hikâyesiydi.

### **Senin adın,**

Şiirdi, türküydü ve en çok da Mihriban’ın  
Sarı saçlarıydı.

### **Senin adın,**

Atadan, dededen gelir rengi,  
Baban ve kardeşlerindir sözün piri,  
Şiirden yana çok nasipli,  
Gözenin başında durur kendi,  
Şairler çeşmesinden bade içti.

### **Senin adın,**

En iyi marangoz ve çiftçiydi.

### **Senin adın,**

“Şiire nasıl başladınız?” sorusuna “Besmeleyle” cevabını veren,  
Üstatların üstadıydı.

### **Senin adın,**

Yaklaşık otuz defa mahkemeye verilen, avukat tutmadan, kendi kendini savunan bütün suçlulardan beraat eden,  
Yiğit adamdı.

### **Senin adın,**

Taşlamalarında, toplumsal eleştiriye yoğunluk veren Anadolu insanının karşılaştığı zorlukları ve çektiği sıkıntıları eserlerinde işleyen  
Demir kalemdi.

### **Senin adın,**

Siyasete “Allah rızası için girmiştim, Al-



*lah rızası için ayrıldım” diyen ön görünün, ferasetin has abisi,  
Gönüllerin fahri lideriydi.*

**Senin adın,**

*Abin Bahaettin Karakoç’un, “İster bir şiir kitabı ister bir roman ve ister bir kanun kitabı olsun, okuduğunu adeta beynine resmeder, ufak bir ayrıntıyı unutmazdı.” dediği gibi*

*Zeki bir Türk evladıydı.*

**Senin adın,**

*Allah’ı ve Peygamberi çok seven*

*Merhameti dillere destan*

*Vatansever, milletine bağlı*

*Yağız yürekli*

*Mekânın cennet ola*

*Abdürrahim Karakoç’tu.*



## YÜZÜ KAVRUK TURNA TÜRKÜSÜ

I  
mübalağasız yontulmuş  
kalbin kavruk kalemi  
yıldız çekimli şiir ülkesi  
huşuyla karılmış yiğit  
iz bıraktığına şahidim Anadolu yazıt-  
larına

II  
bir başak türküsü rüzgârın ağzında  
hangi yana eğilsem çınar ve sen  
şiirlere ırmak taşıran bir mektup yaz  
bana  
bir de Hasan'a

yüzün  
toprağın avucunda bir mevsim gibi  
dağ diriliği  
çoban esmerliği

III  
ve bir yere gidilmiyor ki  
sızısı geçmiyor kalbimdeki Mihriban'ın

sonra haydi gidin diyorum goncalara  
ırmak yürüyüşleri öğrenin âşıklardan  
gözlerinizi ıslatın aşk yangısıyla  
suları ıslatmayı öğrenmeden gelmeyin

bir de onlara  
ikindiyi yüzünde dinlendiren milattı o  
diyorum  
sükûtlü bakışıyla saran ülkemi

*Abdurrahim Karakoç'a*

uzasa da akşamın titreyen alevi sön-  
mezdi dilinde  
saçlarından dağılsa da gün/geceyi ört-  
se de iblis  
yurdumun kanayan adem elmasıdır o  
diyorum  
kandildir yüzü pervane olun  
bakışlarınızla  
yalnızlığı sesle yakmayı öğrenmeden  
gelmeyin

güneşi yakar gülle elenir  
bir keklük taşında yanar ay  
döner devran ve kararır dudakta su  
kalem düşünce elden kâğıt böyle içlenir  
ellerinizi ısıtmadan bir ceylanı  
sevmeyin

ömür sütunundan akar kan yazısı  
küskindür bize mevsimsiz türkü tur-  
nası  
çocukların gök oruçları alın yazısı di-  
yorum  
bize fecri ısırp kanatmayı öğretmişti  
cesurca  
bayram olsun insanların bayramı  
demişti

kav kav yanın kâinat lambasıyla  
kül olmadan  
kimseyi sevmeyin

*Yasin MORTAŞ*